STORSKIFTE ÖVER HYTTANS INÄGOR ÅR 1811

Lantmäteriets arkiv, Falun, akt Grytnäs nr 37

År 1811 den 10 juni företog sig underskriven Lantmätare att, tillfölje av Kungl. Majt:s respektive Befallningshavandes under den 17 sistlidne augusti avgivna förordnande, avmäta och i Storskifte fördela Hytta Byns inägor i Grytnäs socken och Kopparbergs Hövdingedöme, varvid, uppå därom förut skedd laglig kungörelse, sig inställde Anders Carlsson, Anders Jansson, Jan Elofsson, Per Hansson och Lars Larssons hustru Catharina Andersdotter.

Sedan dessa upptecknade voro, och det till denna förrättning utgivna förordnande blivit uppläst, efterfrågades Byamålet, då en del föreslogo att innehavande ägor tagas till delningsgrund, men andra trodde att nya skatten eller därefter uträknade Soldats årspenningar voro därtill tjänligast, härpå lämnades betänkningstid.
Emellertid förfogade sig undertecknad tillika med jordägarna ut på ägorna, att dem noga överse och pröva, och iakttogo först åkern varav den bästa, samt till sin naturliga beskaffenhet mest bördiga delen ansågs giva 3:dje kornet, däremot den sämre taxerades lägre allt efter dess art och godhet. Lindor och ängar uppskattades sedermera till ett, både mot deras bördighet och grässlagets godhet passande värde, och sattes den bästa till 1 1/2 grad och den sämre lägre. Enär graderingen i det mesta var slutad, förentas vederbörande, att nya skatten eller Soldats årspenningar skola vara delningsgrund. Varefter ägornas avmätande och läggande på karta företogs.
Den 17 juni infunno sig efter kallelse, ifrån Östanbyn Erik Larsson, Göran Persson, Daniel Ersson och Lars Andersson, som biträdde med råstenars nedsättande i den otydliga ägoskillnaden dessa byar emellan längs Slogmyran vid ån, och som det befanns att någon Östanby-bo icke kunnat komma till sin Slogmyra utan att färdas över Hytta Byns odlade ägor, så förentes Jacob Jacobsson och Gustaf Persson med Hytta-borna om 3 alnar bred väg ned till deras Myra, mot lika ersättning i berörda Myra. Men Erik Olsson lovade, att med sin granne bygga en lada på Myran så att de endast om vintern behövde färdas över Hytta Byns ägor.
Den 12 juli sammanträdde jordägarna tillika med nämndeman Holsten Andersson ifrån Kyrkbyn och Kyrkovärden Jan Andersson i Byggningen, då så väl graderingen översågs och justerades samt underskrevs och bevittnades, som ock överlades om ersättning för hävd, och upprättades följande överenskommelse:
Som Hytta Byns ägor finnas vara dels sämre dels bättre hävdade, så är överenskommet att om till äventyrs någon går i mistning av ägor som endast burit ett års gröda efter gödningen får densamma av den tillträdande två lass gödning på sneslandet, och för lindor som burit två års gröda ett lass gödning på sneslandet, eller i penningar 12 skilling Riksgälds för lasset. Men i byns åkergärden gives endast ett lass gödning på sneslandet sedan ett års gröda är tagen.
Gårdsplatser uträknas efter som Per Hansson har, och den eller de det brister för bekomma ersättning i hagmål.
Östra eller Trädesgärdet tillika med Björkvreten läggas i två skiftgångar och komma skiljefårorna att gå tvärs över vägen. Per Jansson får främst, Anders Larsson följer, så Anders Carlsson, sedan Jan Elofsson, så Per Hansson, därefter Anders Jansson och sist Jan Janssons änka. Av sämre graderingen i Gärdet bekommer Jan Janssons änka först, sedan Anders Jansson och sist Per Hansson längst bort. I Björkvreten får Anders Carlsson främsta skiftet, sedan Per Jansson, så Anders Larsson, och längst bort Jan Elofsson.
Västra, eller Sädesgärdet, skiftas

Arne Sohlström
Vitmåragatan 9 C
722 26 Västerås

även i två skiftgångar och lägges skiljefårorna tvärsöver. Jan Janssons änka börjar i hemändan, så får Anders Jansson, sedan Anders Carlsson, därpå följer Per Hansson, sedan Jan Elofsson, så Per Jansson, och sist Anders Larsson, som börjar i andra skiftgången, sedan får Per Jansson, så Jan Elofsson, därefter Per Hansson, så Anders Carlsson, sedan Anders Jansson och sist Jan Janssons änka.
Väg av 6 alnars bredd lägges mellan Storängen och Kjelltäpporna samt Nyängen, och skiftas dessa ängar så att Jan Elofsson får hemändan, sedan Anders Jansson och Jan Janssons änka längst bort. Storängen delas efter längden, så att Per Jansson får längs Nyängs gärdesgården och Anders Larsson längs Hag-gärdesgården, Per Hansson bekommer Slåttersvearna och stubbsven samt Ängskärret, Anders Carlsson får Hagsven, Anders Larsson och Per Jansson bekomma av Hagvreten, där Per Jansson får längst bort och lägges fyra alnars bred väg till dess skifte. I ängarna på andra sidan ån får Anders Carlsson Getstens- och Lisselsvreten och av Myrvretarna, Jan Elofsson bekommerFåfänga, Anders Jansson och Jan Janssons änka bekomma Gamla röjningen och Stängsta samt resten i Stomsven och Hara. Jan Elofsson får det honom felar i Hällmossen, Anders Carlsson får främst i Hara och i händelse något bliver över i Hällmossen tilldelas detta Per Jansson och Anders Larsson, och det Per Hansson felar tilldelas honom i Hara.
I skogsröjningarna får Jan Janssons änka Gunnars röjning, Skansen skiftas emellan Per Jansson och Anders Larsson, som får längs Knutsbovägen och Per Jansson i söder. Mats röjning lämnas Anders Jansson, vid Källsjön får Anders Carlsson det han har väster om sjön och Per Hansson främst öster om sjön och Jan Elofsson därnäst.
Per Janssons andra hemman och Lars Larssons hemman lämnas oförändrade alldenstund de förut ligga i storskifte, dock om vid uträkningen skulle finnas att någondera har för mycket eller för litet, så kommer sådant att rättas på lämpligaste sättet. Sex alnars bred vinterväg avdrages genom Långrudu, Långru-vreten, Domaränget och Lars Larssons äng.
Med detta utkast till storskifte äro vi nöjda, dock lämnas förrättningsman öppet att rätta och förbättra det som vid uträkningen till äventyrs icke finnes vara passande.
Hyttan den 12 juli 1811

Anders Carlsson	Son Anders Andersson
Per Jansson	Anders Larsson
Anders Hellberg	Lars Larsson
Jan Elofsson	Per Hansson
Anders Jansson	

Jan Janssons änka Stina Persdotter

Som tillkallade vittnen:
Holsten Andersson, Kyrkbyn
Jan Andersson, Byggningen

Enär ägorna voro uträknade befanns att Lars Larsson och Per Jansson för sitt så kallade Sexmanshemman hava mer än efter gradering på dem efter deras skatt belöper. I anledning därav förentes vederbörande efter något samråd så som följer:
Ehuru Lars Larsson och Per Jansson hava mer åker och slogar än på dem efter skatt och gradering belöper, så vill vi dock till bibehållande av grannsämja och undvikande av ledsamheter låta oss nöja med Lissel-ängen och Per Janssons gamla skifte i Björkvreten, och göra sedan intet åtal på de de dessutom hava över sin skatt.
Hyttan den 26 augusti 1811

Anders Larsson	Per Jansson
Anders Carlsson	Lars Larsson
Jan Elofsson	Per Hansson
Anders Jansson	

Enligt dessa överenskommelser uträkades delningen på kartan och utpålades efterhand på marken.
Sedan företogs delningen över hagarna och större stenbackar i hägnaderna, och som sex alnars bred vinterväg över Getstensvreten var nödig, men vid skiftningen blivit förglömd, så beviljades Anders Carlsson fem snesland över sitt

byamål av Hagmarken. Ävenledes avstod Per Jansson till Lars Larsson sex kappland i Slöttsbackshagen för friheten att leda sin boskap över Lars Larssons ägor till berörda hage.
Den skillnad som finnes i hagmålet mellan det Lars Larsson och Per Jansson för sitt så kallade Sexmanshemman hava emot de övriga jordägarna i byn bestigande sig till 8.72 graderade kappland gottgöres vid skeende delning över skogen. Då även trakten som ån rinner igenom vid Gnarp kommer i beräknande.

Den 13 september var delningen slutad, då så väl detta protokoll som 1783 års Kungl. förordning om Lantmäteriet i Riket upplästes för de närvarande, och som tvenne yttrade sitt missnöje över delningen så lämnades dem avskrift så väl av berörde förordning som utdrag av Kungl. Majt:s den 21 juli 1793 givna nådiga resolution och förklaring uppå allmogens vid 1789 års Riksdag anförda allmänna besvär, rörande kartors fastställande vid Häradsrätterna och att storskiftesförrättning emellan byamännen bör gå i verkställighet, så att var och en emottager, vårdar och odlar de genom honom tillskiftade ägor. Sluteligen anhöllo jordägarna att i protokollet införes deras överenskommelse. Att tre år efter denna tid ingen har vidare rätt att hugga något i de hagar och ängar som de nu vid denna delning frångått.

År och dagar förskrivna
På ämbetets vägnar
A. Ehrnström

De ägor som enligt överenskommelse av den 26:te sistlidne augusti tillhöra sju grannar i byn innehålla:

Åker i byns gärden
27 tunnland mätningsinnehåll
22 tunnland uppskattat innehåll

Lindor och slogar samt kål- och jordpäronsland
116 tunnland mätningsinnehåll
37 tunnland uppskattat innehåll

Hagar och stenbackar i hägnaderna innehålla, utom det till till fyllnad i hustomter mot Per Hanssons tarvats
67 tunnland mätningsinnehåll
2 tunnland uppskattat innehåll

Summa 212 tunnland mätt
63 tunnland skattat

Och som enligt jordägarnas överenskommelse Soldats årspenningar bliva delningsgrund, och dessa efter uppgift bestiga sig till 44 daler 15 öre på de sju grannarna, så belöper på varje daler av:

Öppen åker	16.5	kappland
Lindor och slogar	27.2	"
Hagar och stenbackar	2	"

Och proportionalitet på större hemmansdelar

I grund harav blevo ägorna på efterföljande sätt på kartan fördelt

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattn.	
		PER JANSSONS byamål är 7 daler 12 öre				
		Bekommit:				
A		Hustomt med lada, källare och spannmålsbod		5.3		
		Det felar i hustomt är inräknat i hagen		.9		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet	1	2.5	1	2.5
	2	I Björkvreten	1	7.3		22.9
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	18.2	1	18.2
	4	I Täktvreten		21		14
		Lindor och slogar samt kål- och jordpäronsland:				
	5	Kålgård vid Lisselänget		1.2		1
	6	Bön Kålgården i Hagen		2.3		1.9
	7	Trädgården		2.8		1.4
	1	Slog vid dess åker i Östra gärdet		1.3		.4
	2	Dito i Björkvreten		2.1		.7
	8	Watt Täppan		13.5		6.7
	9	Kåfringstäpporna		31.8		18.5
		Stenbacke därstädes		1.2		.1
	10	I Storängen av hamp- och jordpäronslanden		3.8		3.1
	11	Lindor och slogar	6	27.2	3	13.6
	12	Stenbackar		3		.7
	13	Dälja Lindorne		27.8		13.9
	14	Backar och sva		16.7		4.2
	15	Av Hagvreten Lindor	1	6		19
	16	Slogar		5.3		1.3
	17	Stenbackar		16.5		1.4
	18	Slogar		12.1		6.1
		Sloga		3		1
		Stenbacke		1.8		.2
	19	I Gunnars sve eller Skansen		23.4		9.9
		Haga och Stenbackar i hägnaderna				
	20	Humlegård samt kalvhage vid byn		8.8		.8
	21	Dess stom Svehage	1	25		2.4
	22	I Ängesbergshagen, sedan felande hustomt 0.9 är avdragen återstår	7	13		9.9
	23	I Skansen Mosse och Stenbackar	3	15		1.5
		ANDERS LARSSONS byamål är 6 daler 2 öre				
		Bekommit:				
B		Hustomt med lada, fähus och Härbre		4.4		
		Det felar i hustomt är inräknat i hagen		.8		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet		28.5		28.5
	2	I Björkvreten		31.8		18.6
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	9.2	1	9.2
	4	I Täktvreten		17.2		11.5
		Kål- och jordpäronsland samt lindor och slogar				
	5	Kålgård i Gärdet		2.1		1.8
	6	Trädgård		4.1		2.1
	7	Smedtomten		8.9		5.2

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
B	9	Tomt vid gården med påökning		18.3		10.7
	8	Fögs tomten		1.1		.6
	1	Sloga vid dess åker i Östra gärdet		.8		.3
	1	Ibidem		.3		.1
	2	I Björkvreten vid dess åker		1.6		.5
	10	I Storängen, lindor och slogar	5	19	2	25
	11	Hamp- och jodpäronsland		3.1		2.6
	12	Dito i hemändan		2		.7
	13	Stenbackar		15.6		1.3
	14	I Hagvreten, lindor	1	16.5		24.3
		Dito		5.1		2.6
		Av Stenbacken		2.2		.2
	15	Svaländt sloga		26.6		7.2
	16	I Sloghagen, lindor		9.1		4.6
		Av Stenbacken		1.9		.2
	17	Av Skansen	3	22.8		9.9
		Små stenbackar		3.6		.1
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	18	Stenbackar i tomten vid gården		14.3		1.2
	19	Den utlagda hagen med landet därvid	1	15.8		2
	20	I Ängesbergshagen sedan felande hustomt blivit avdragen	5	30.7		7.9
	21	I Skansen av mosse och stenbacke	1	23		.8
		ANDERS CARLSSONS byamål är för 7 daler 18 1/2 öre				
		Bekommit:				
C		Hustomt		4.6		
		Det felar i hustomt är inräknat i hage		1.8		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet	1	5.7	1	5.7
	2	I Björkvreten	1	4.4		21.2
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	19.6	1	19.6
	4	I Täktvreten		21.6		14.4
		Kål- och jordpäronsland samt lindor och slogar				
	5	Olles kålgård		3.3		2.7
		Vid Kvarntäppan en liten kålgård		.1		.1
	6	Dess kålgård vid Gnarp		4.8		4
	7	Slogtomt vid gården		3.1		1.8
	8	Kvarntomten		2.8		1.4
		Humlegårdar därstädes		.6		.5
	1	Sloga vid dess skift i Östra gärdet		1.1		.4
		Ibidem, stenig		1		.2
	9	Sloga vid dess skift i Björkvreten		9.3		3.1
	10	Lissellängen	1	2.9		11.6
	11	Dammen norr om ån med holmen		8		4
	12	Getstensvreten, lindorna		13.7		6.9
		Främsta sva med det som erhållits för väg till Östanbyns sloga		1.6		.5
		Stenbacken med vintervägen		3.8		.3
	13	Lissellvreten, lindorna		14.7		7.4
	14	Svalänt därstädes		5.7		1.9
	15	Myrvreten, Lindor	1	17.6		24.8
		Steniga backar		7.6		.6

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
C	16	Egen myrvret, lindor	1	28.1		30.1
	17	Sva i dess Lissellhage		2.8		.9
	18	Källsjö sloga väster om sjön	4	16.8		12.1
	19	Hagsven-lindorna	1	6		19
	20	Det svalänta		9.6		2.4
	21	I Sloghagen, lindor		18.1		9
	22	Det svalänta		11.5		3.8
		Tovbackar		17.3		4.3
	23	Stenbacke		4.4		.4
	24	I Hagvreten, Lindor		25.2		12.6
	25	Sva och tovbackar		21.4		5.4
	26	Harmora lindor	2	4		31.5
	27	Sva		10.5		3.5
	28	Stenbacke		11.8		.2
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	29	I Hagsven, stenbacke		30.2		2.5
	30	I Hagsven, sämre stenbackar		7.1		.3
	31	Lissell-hagen vid ån, en del odlad		13.4		.6
	32	I Myrvreten, stenbackar		17.3		.7
	6	I Gnarp Kålgården, slaggbacke		.5		.0
	33	I Hagvreten, betesmark sedan 5 kappland äro avdragna för väg över Getstensvreten		27.3		2.3
	34	I Köllsjöslogan, mosse och stenbacke		30		.6
	35	I Ängesbergshagen sedan felande hustomt 1.79 är avdragen	3	28.5		5.2
	36	Hagen mellan Slåtter- och Hagsvearna		12.8		.5
	37	Harshagen	1	20.5		2.2
		JAN ELOFSSONS byamål är för 6 daler 9 öre				
		Bekommit:				
D		Hustomt		3.3		
		Det felar är inräknat i hafmålet		1.5		
		Åker				
	1	I Östra gärdet		31.9		31.9
	2	I Björkvreten		18.9		11
	3	Ibidem		14.5		6
	4	I Västra gärdet av Grönåkern	1	11.5	1	11.5
	5	I Täktvreten		16.8		11.2
		Kål- och jord ronsland samt lindor och slogar				
	6	Kålgård i Byn		1.6		1.3
		Humlegård därstädes		.3		.3
	7	Den mindre kålgården		.6		.5
	8	Dito vid Fåfänga		.3		.2
	9	Slogtomt vid gården		26.2		15.3
	5	Sloga vid dess åker i Västra gärdet		1		.2
	2	Dito i Björkvreten		1.5		.5
	10	Dess förra slogtomt		21.3		10.7
	11	Kamplandet därstädes		6.1		3.5

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
D	12	Stenig buskbacke		6		2
	13	Källtäppa, den främsta, lind		11.1		4.6
	14	Tovigt och svaläntt	1	9.2		17.2
	15	Den andra dito, lindor		16.8		7
		Tovigt och svalänt		19		7.9
	16	Täktbacken, skogig		13.3		2.2
	17	Av den tredje Källtäppan		17.8		7.4
	18	Fåfänga, lind och sloga		24.7		4.1
	19	De övriga lindor		20.4		10.2
	20	Jordpäronslandet		2.6		2.1
	21	Stenbackar		5.8		.5
	22	Vid Hällmossen, lindor	3	18.7	1	15.8
	23	Söthålet		19.2		2.4
	24	Häggehålet		6.8		.9
	25	Tovbackar och lindor		26.8		3.4
	26	Bättre dito		22.7		3.8
	27	Stenbackar		4.7		.4
	28	Hällmossen	2	9		1.5
	29	Laggarne med tovbackar	1	20.4		6.6
	30	Vid Källsjön, sloga	2	24.5		7.4
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	31	I tomten vid gården, stenbacke		2.7		.2
	32	Ved Hellmossen, stenbackar	4	10.6		5.6
	33	Vid Källsjö-slogan, stenbackar		14.6		.2
	34	I Fåfäng-hagen	1	17.5		2.1
	35	Tillökning vid Fåfänga		12.1		.5
	36	I Ängesbergshagen sedan felande hustomt 1.45 är avdragen	2	24		3.7
		PER HANSSONS byamål är för 6 daler 9 öre				
		Bekommit:				
E		Hus- och gårdsplats med lada		5.3		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet		29.1		29.1
	2	I Stängningsvreten		29.8		19.9
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	10	1	10
	4	I Täktvreten		19		12.6
		Lindor och slogar, samt kål- och jordpäronsland				
	5	Hyttback kålgården		4.4		3.6
	6	Kålgård vid ån		.5		.4
	7	Slogtomt vid gården		13.9		8.2
	8	Humlegård därstädes		1.1		.1
	9	Kiltomten		5.8		1.9
	2	Sloga vid dess åker i Östra gärdet		6.1		2
		Ibidem, Stängningsbäcken		2.9		1.5
	10	Stubbsven, lindorna	1	26		29
	11	Svalänt		6.5		2.2
	12	Ängeskärret, det svalänta	1	9.3		13.8
	13	Skogsväxta mosstovor		9.7		.2
	14	Hårdvall	1	3.9		5.4
	15	Stenbackar		6.2		6.2

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland			
			Revning		Uppskattning	
E	16	Slåttersvearna	2	25	1	12.5
	17	Svan vid ån	1	3.5		11.8
	18	Sämre slogar		4.5		1.1
	19	Små stenbackar		3		.3
	20	En sva vid ån i hagen		5		1.7
	22	I Hara, lindor	1	25		26.2
	23	Svalänt ibidem		29.2		9.7
	21	Vid Källsjön, sloga	2	24.5		7.4
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	24	I Slåttersvearna, stenbackar		24.3		2
	25	Dess svahage vid ån		13.3		.5
	26	I ängesbergshagen	6	26		9.1
	27	I Källsjö-slogan, mossar och stenb.	1	17.6		.7
		ANDERS JANSSONS andel är för 5 daler 14 1/2 öre				
		Bekommit:				
F		Hustomt, hälften med Jan Jans änka		3.8		
		Det felar erhållits i hagmålet		.9		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet		21.2		21.2
	2	Av Stängningsvreten, utom 1.17 kappland som fordom varit fägata, men blivit från Byn köpt och sedan odlad		31.9		21.3
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	5.5	1	5.5
	4	I Täktvreten		14.9		10
		Lindor och slogar samt kål- och jordpäronsland:				
		Hälften i den gemensamma trädgården och brink vid kålgården		1.8		.6
		Halva humlegården		.5		.1
		Halva kålgården vid Västra gärdet		2		1.7
		Halva Plänt laf täppa		.5		.4
		Halva bön kålgården		1.5		1.3
	5	Näbba slogan		3.9		2
	6	Kålgården därstädes		3		2.5
		Gammal bastugurum		.1		.0
	7	Sloga i Östra gärdet		6.6		2.2
		Ibidem, stenig		.8		.1
	8	I tomten vid gården		15.8		9.2
	4	Sloga vid dess skifte i Västra gärdet		2.5		.4
	9	I Nyänge, lindor och sloga	3	2.9	1	9.2
	10	I Stomsven, lindor	1	6.3		15.9
	11	Dälja och tovbackar		23		5.8
	12	Stenbackar		4.7		.4
	13	Hara, lindor	1	6.5		17.6
	14	Sva och tovbackar	1	9.7		13.9
		Stenbacke		1.6		.1
	15	I Stängsla, lindor	1	1.3		16.6
	16	Svalänt		3.3		.6
	17	Stenbacke		6.2		.3
	18	I Gamla Röjningen	1	1.8		4.2

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
F	19	Mats röjning i skogen	4	10.		11.5
		Stenbackar därstädes		14.7		.3
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	3	Stenbacke vid dess skifte i Västra		1		.2
		Halva backen i Gnarp kålgården		.7		.1
	20	Stenbacken i Gamla röjningen		16		.7
	21	Lilla Stomsvehagen		15.7		.7
	22	Gamla röjningssveden, det bättre	1	1.4		2.8
		Stenbackar		9.6		.4
	23	Av Gamla röjningshagen	3	21.9		4.9
	24	Av Ängesbergshagen sedan felande hustomt 0.85 är avdragen, återstår		27.2		1.1
		JAN JANSSONS ÄNKAS andel är för 5 daler 14 1/2 öre				
		Bekommit:				
G		Hustomt, hälften med Anders Jansson		3.8		
		Det felas finns tilldelt i hagmål		.9		
		Åker:				
	1	I Östra gärdet		18.5		18.5
	2	Av Stängningsvreten sedan 1.17 kappland äro avdragna för fägatan som från Byn blivit inköpt	1	4		24
	3	I Västra gärdet av Grönåkern	1	4.8	1	4.8
	4	I Täktvreten		16.1		10.7
		Lindor och slogar samt kål- och jordpäronsland:				
		Halva trädgården och brinken vid kålgården		1.8		.6
		Halva humlegården		.5		.4
		Halva kålgården vid Västra gärdet		2		1.7
		Halva Plänt laf täppa		.5		.4
		Halva Bön kålgården		1.5		1.3
	2	Sloga vid dess skifte i Östra Gärdet		.7		.2
	4	Dito i Västra gärdet		.5		.1
	5	Dammen söder om ån		5.3		2.7
	6	Kålgård vid husen		1.1		.9
	7	I tomten vid gården		14.3		8.3
	8	I Nyängen, lindor och sloga	3	2.9	1	9.3
	9	I Stängsla, lindor		31.9		15.9
	10	Svalänt och tovigt	1	17.2		8.2
	11	I Gamla röjningen	2	7.1		8.9
	12	Små stenbackar		3.6		.2
	13	I Hara, lindor	1	17.7		22.8
	14	Av sva		29.6		9.9
	15	Lind å andra sidan ån		9.1		3
	16	Sven	1	11.4		14.5
	17	Mossen		21.7		3.6
	18	Gunnars röjning i skogen	1	22		4.5

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
G	3	Stenbacke i dess skifte i Västra gärdet		1.2		.2
		Halva backen i Gnarp kålgården		.7		.1
	19	Stenbacke i Gamla röjningen		3.8		.2
	20	Dito i Stängsla		13.6		.6
	21	Dito i Gunnars röjning med mossen	1	13		.9
	22	I Hagberget sedan felande hustomt 0.85 är avdragen, återstår	6	20.4		8.8
		LARS LARSSONS byamål är 8 daler 12 öre				
		PER JANSSONS dito för så kallade sexmanshemmanet är 8 Daler 12 öre				
		Och som ägorna de hava i behåll innehålla:				
		Hustomter		14.3		
		Åker, lindor och slogar, samt kål- och jordpäronsland	57	16.6	24	17.1
		Hagmål	28	27.3	1	13.2
		Härav belöper på 1 Daler				
		Hustomter		.8		
		Åker, lindor och slogar			1	14.9
		Hagmål				2.7
		Och proportionaliter på större hemmansdelar.				
		I grund härav blevo ägorna på följande sätt skiftade dessa bägge jordägare emellan:				
		LARS LARSSON bekom för 8 daler och 12 öre:				
H		Hustomt tillika med soldaten Hellbergs änka		6.9		
		Det felar finnes tilldelt i hage		.2		
		Åker:				
	1	I Sädesgärdet och hemändan		15.1		10.1
	2	Mittpå		9		9
	3	Bortre ändan	1	20.8	1	20.8
	4	I Trädesgärdet mittpå		22.8		22.8
	5	Den övriga åkern därstädes	1	2		22.7
	6	I Backmans vret	1	16		31.9
		Lindor och slogar samt kål och jordpäronsland				
	7	Dess kryddgård vid husen		1.3		.4
	5	Trädesgärdet, slogren		1.4		.2
	8	Svasloga i Gärdet		1.3		.4
	9	Dito i Backmans vret		8.1		2.7
	10	Stenbacken därstädes		2.5		.4
	11	Lars Larssons äng, lindorna	3	28.2	1	30.1
	12	Kål- och jordpäronsland, 3 ställen		5		4.2
	13	Steniga backar		3.7		.6
	14	Sva och tovbackar	4	5.8	1	12.6
	15	Sämre dito	6	22	1	21

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland			
			Revning		Uppskattning	
H	16	Stenbackar	1	4.8		3.1
	17	Hellbergs långkil, lindarna		17.9		8.2
	18	Svalänt och tovig sloga	1	1.2		11.1
	19	Lars Larssons långkil, lindarna		11.7		5.4
	20	Sva och tovbackar	1	26		19.3
	21	Dito sämre	5	19.1	1	12.8
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	22	Dess hästhage	3	16		4.7
	23	Stenbackar i dess bägge gärden		10.2		8.5
	24	Odlingslandet i dess täkt		11.50		.5
	25	I långkil, stenbackar	5	3.8		13.6
	26	I Slottsbackshagen sedan felande hustomt .2 avgått	2	8.3		3
		I Slottsbackshagen har Lars Larsson utom dess byamål bekommit 6 kappland av Per Jansson, för det den sistnämnde får leda sina kreatur över Lars Larssons ägor till berörda hage, har alltså i denna hage bekommit 2:14.3				
		PER JANSSONS byamål för så kallade sexmanshemmanet är 8 daler och 12 öre				
		Bekommit:				
I		Hustomt, densamma som för		6.4		
		Det felar finns tilldelt i hage		.8		
		Åker:				
	1	I Västra gärdet, grusknölen		2.6		.9
	2	Åkern allt till dike	2	9.6	2	9.6
	3	Dito bortom dike	1	.3		21.5
	4	I Östra gärdet, främst jämt dike	1	.6	1	.6
	5	Den övriga åkern därstädes	1	22.9	1	4.6
	6	Linden		8.8		5.9
		Lindor och slogar samt träd- och kålgårdar				
	7	I Östra gärdet, sloga		18.8		9.4
	8	Det steniga med brinken		6.9		2.3
	9	Trädgårdar		6.4		2.1
	10	Källtomten		1.7		.6
	11	Slogtomten, stenig		10.5		3.5
		Humlegård därstädes		.2		.o
		Kål- och jordpäronsland		3.4		2.8
	12	Karis tomt, stenig		8		2.7
	13	Stängsla, lindor		22.2		11.1
	14	Främsta stenbackar		6.1		1
	15	Sva och tovbackar	1	5.8		12.6
	i	Kolgård vid ån i byn		1.1		.9
	16	Domarvsängen, lindorna	3	8.4	1	15.9
	17	Sva med tovbackar	2	21.9		21.5
	18	Bättre dito	2	11.6		25.2
	19	Steniga backar		11.8		.9

Litt.	Ägans nummer		Tunn- och kappland Revning		Uppskattning	
I	20	Långkilvreten	3	6.8	1	19.4
	21	Sva		29.3		9.8
	22	Det steniga därav		9.8		2.5
	23	Tovbackar		11.6		3.9
	24	Sämre dito med det svalänta		22.5		5.6
	25	Fibbmossen, myrsloga i skogen	1	13.5		3.8
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
	26	I Stängsla, den stora stenbacken		21.5		.9
	27	Bastugubacken vid gården		16		1.3
	28	I Domarvsängen, stenbackar	1	2.5		1.4
	29	Sloghagen därstädes, av skogen intagen och till en del odlad	2	10		3.1
	30	I Långkilvreten, stenbacke		13.3		.6
	31	Rissveden hage	4	15		6
	32	Björkbacken, även hage	1	30.6		2.6
	33	Lesselängshagen		9.1		.4
	34	I Fibbmossen, stenbackar och mosse	1	7.8		.6
	35	Av Slottsbackshagen sedan felande hustomt .8 avgått	4	11.8		5.8
		Av slottsbackshagen har Per Jansson avstått till Lars Larsson 6 kappland för friheten att leda sin boskap genom Lars Larssons ägor till berörde hage, varför Per Jansson ej har mer i behåll än 4 tunnland 5.8 kappland.				
		Den 1/6-del i Lars Larssons hemman, som Hellbergs änka innehaver blev efter begäran och överenskommande utbruten som följer:				
H		Platsen hon bor på och därvid belägna steniga tomten innehåller 2.8 kappland, därav belöper hustomt		1.2		
		Åker:				
	av 3	I Lars Larssons gärde		21.8		14.5
	av 4	I andra gärdet		3.3		3.3
	av 5	Ibidem		6.2		4.1
		Lindor och sloga				
	av 11	I Lars Larssons täkt, lindor		29		14.5
	av 14	Sloga		26.8		8.9
	av 15	Dito		1.7		.4
	av 16	Stenbackar		4.2		.4
	av 17	Långkil, lindor		17.9		8.2
	av 18	Svalänt och tovigt	1	1.2		11.1
		Hagar och stenbackar i hägnaderna				
		För mycket vid hustomten		1.6		.7
	av 23	Stenbackar i åkern		1.2		.1
	av 25	Dito i Långkilvreten		23.5		2
	av 22	Hästhagen och norra ändan	1	7.6		1.6

Sluteligen anmärktes huru många skiften var och en låtit sig nöja med, nämligen:

A Per Jansson 4 skiften i åker och 3 i äng

B Anders Larsson 3 i åker och 3 i äng

C Anders Carlsson 4 i åker och 4 i äng

D Jan Elofsson 4 i åker och 4 i äng

E Per Hansson 4 i åker ocg 4 i äng

F Anders Jansson 4 i åker och 4 i äng

G Jan Janssons änka 3 i åker och 4 i äng

H Lars Larsson har endast ett skifte i åker och 2 i äng

I Per Jansson har vid sexmanshemmanet ett i åker och 3 i äng

A. Ehrnström

Litt K: En kålgård som av byns soldat nyttjas

Litt I: En gammal fägata som till hälften hört till Östanbyn, men de avstått till Per Jansson mot det han ensam håller gärdesgården.

I protokollet finns ingen sammanställning över hur stor areal var och en av jordägarna innehar. Jag har gjort ett försök att beräkna detta med följande resultat. Observera att i den sammanställning över byns totala åkerareal etc, som finns i protokollet, ingår ej hemmanen Litt H och I. Dessa är tidigare storskiftade och lämnades oförändrade.

A	Per Jansson	Uppmätt 34 tld 5 kpl,	uppskattat 10 tld 18 kpl
B	Anders Larsson	27 tld 22 kpl	8 tld 20 kpl
C	Anders Carlsson	33 tld 8 kpl	10 tld 16 kpl
D	Jan Elofsson	33 tld 26 kpl	9 tld
E	Per Hansson	29 tld 8 kpl	9 tld
F	Anders Jansson	26 tld 15 kpl	7 tld 26 kpl
G	Jan Janssons änka	27 tld 12 kpl	7 tld 26 kpl
H	Lars Larsson	49 tld 6 kpl	17 tld 3 kpl
I	Per Jansson	49 tld 25 kpl	18 tld 12 kpl

1 tunnland = 4.936 m², alltså ungefär en halv hektar

1 tunnland = 32 kappland

HYTTAN I GRYTNÄS SOCKEN FÖDDA

(Bitvis mycket svårläst, bitvis helt oläsligt på min filmkopia)

1681	23 dec	Per Hanssons		HANS
1683	10 juli	Erik Matssons		KERSTIN
1684	22 juli	Anders Anderssons		MARGARETA
1685	26 mars	Lars Stoltz		ERIK
1685	29 april	Per Bruus		MARGARETA
1687	2 aug	Per Anderssons		ANDERS
1688	14 aug	Erik Matssons		MARGARETA
1689	9 april	Per Hanssons		PER
1690	22 nov	Per Anderssons		ANDERS
1692	15 aug	Erik Matssons		ERIK
1693	7 jan	Per Anderssons		Sara
1694	11 april	Anders Jöranssons		ANNIKA
1700	29 jan	Johan Anderssons		SARA
1702	6 jan	Olof Törnros		OLLE
1703	1 mars	Johan Anderssons		ANDERS
1703	19 nov	Olof Giörtz		OLOF
1706	25 mars	Anders Matssons		ANNA
1706		Hans Larssons		PER
1708		Per Janssons		SARA
1709		Jan Anderssons		PER
1710	13 aug	Hans Perssons		ERIK
1711		Erik Perssons		ERIK
1715		Olof Lustigs		ANDERS
1717	15 aug	Per Perssons		SARA
1718	1 maj	Anders Lakes		ERIK
1720	25 okt	Anders Perssons		LISBETH
1721	11 aug	Anders Olssons		Elisabeth
1721	2 okt	Anders Lakes		...
1722	12 april	Anders Perssons		ERIK
1723	25 jan	Thomas Anderssons		SARA
1723	8 aug	Anders Olssons		ANDERS
1723	14 okt	Per Perssons		PETER
1724	1 jan	Anders Perssons		JOHAN
1724	23 april	Johan Matssons		MATS
1724	26 dec	Anders Johanssons		PER
1727	6 sept	Anders Johanssons	och Elisabeths Olsdotter	ELISABETH
1728	26 jan	Anders Perssons	och Kerstin Ersdotters	PER
1731	22 april	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	KERSTIN
1732	11 sept	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	SARA
1733	19 mars	Thomas Anderssons	och Anna Persdotters	JOHAN
1735	23 april	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	ANDERS
1735	4 juli	Thomas Anderssons	och Anna Persdotters	KERSTIN
1735	1 dec	Per Hanssons	och Karin Andersdotters	ANDERS
1737	10 sept	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	JOHAN
1738	15 nov	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	OLOF
1739	6 nov	Per Simonssons	och Elisabeth Andersdotters	ANDERS
1739	19 nov	Per Hanssons	och Karin Andersdotters	CATHARINA
1740	7 sept	Thomas Anderssons	och Anna Persdotters	BRITA
1741	12 febr	Anders Johanssons	och Elisabeth Olsdotters	MARGARETA
1741	4 nov	Nils Olssons	och Karin Olofsdotters	ANNA
1741	6 dec	Per Hanssons	och Karin Andersdotters	HANS

HYTTAN I GRYTNÄS SOCKEN VIGDA

1685 Hans Hansson Knutsbo Folkärna och Malin Eriksdotter Hyttan
1686 Per Andersson Hyttan och Elisabeth Bengtsdotter By socken
1687 Erik Andersson Hyttan och hustru Malin
1688 Anders Hansson Rensbo i Hedemora och Anna Andersdotter Hyttan
1691 Anders Olofsson Hyttan och Sara Olsdotter Nygården
1691 Anders Gunnarsson Pirka och Kerstin Ersdotter Hyttan
1692 Lars Matsson Björk Hyttan och hustru Elisabeth Olofsdotter
1701 Erik Persson By socken och Brita Persdotter Hyttan
1702 Anders Matsson Hyttan och Brita Andersdotter
1704 Olof Olsson Björk Axelsbo och Margareta Persdotter Hyttan
1708 Per Jansson Norberg och Kerstin Ersdotter Hyttan
1709 Anders Andersson Slotz och hustru Margareta Persdotter Hyttan
1709 Östgöten Olof Månsson och Margareta Andersdotter Hyttan
1712 Erik Nilsson Kyrkbyn och Anna Andersdotter Hyttan
1714 Hans Larsson Hyttan och Lisbeth Olsdotter Axelsbo
1716 Olof Persson Gnarp och Anna Persdotter Hyttan
1716 Anders Persson Hyttan och hustru Malin Persdotter Knutsbo
1719 Per Jansson Björsjön och hustru Brita Ersdotter Hyttan
1721 Änkling Per Andersson Hyttan och änka Anna Persdotter Garphyttan
1722 Thomas Andersson Hyttan och änka Anna Persdotter därstädes
1723 Soldat Johan Matsson Hyttan och änka Kerstin Ersdotter därstädes
1723 Anders Johansson Hyttan och Elisabeth Olsdotter Sörnäfde
1728 Soldat Erik Andersson Styver Tattarbo och Sara Andersdotter Hyttan
1729 Soldat Gabriel Makalös Kyrkbyn och Karin Andersdotter Hyttan
1733 Per Hansson Hyttan och Karin Andersdotter Knutsbo
1734 Erik Hansson Hyttan och Anna Ersdotter Lilla Smedsbo
1738 Per Simonsson Kårbo och Elisabeth Andersdotter Hyttan
1740 Nils Olsson Hyttan och Kerstin Olofsdotter Garphyttan
1742 Johan Persson Hyttan och Anna Nilsdotter Norrnäfde
1745 Erik Andersson Hyttan och Anna Olofsdotter Sörnäfde
Per Andersson Hyttan och Sara Olofsdotter Sörnäfde
1746 Per Andersson Hyttan änka Karin Andersdotter Kårbo
1746 Änkling Johan Persson Hyttan och Brita Matsdotter Bengtsbo
1746 Profossen Sven Månsson Lindbom Hyttan och Anna Persdotter Mesterbo
1746 Anders Larsson Björsjön och Elisabeth Thomasdotter Hyttan
1750 Mats Persson Fröbbenbenning Norberg och Elisabeth Andersdotter Hyttan
1753 Soldat Olof Ersson Lake Hyttan och Per Simanssons änka hustru Elisabeth Andersdotter därstädes
1755 Petter Svärdström Avesta och Sara Andersdotter Hyttan
1755 Erik Persson Hyttan och Per Hanssons änka Catharina Andersdotter där
1756 Anders Andersson Hyttan och Anders Anderssons änka Anna Ersdotter där
1761 Änkling Erik Persson Hyttan och änka Elisabeth Andersdotter Kårbo
1762 Johan Persson Hyttan och Anna Johansdotter därstädes
1764 Anders Andersson Hyttan och Anna Andersdotter Axelsbo
1767 Hans Persson och Anna Jansdotter Hyttan
1769 Anders Persson Kårbo och Catharina Persdotter Hyttan
1773 Anders Andersson Hyttbacken och änka Anna Jansdotter Hyttan
1774 Änkling Per Andersson Kårbo och änka Brita ...dotter Hyttan
1774 Erik Ersson och Greta Nilsdotter båda från Hyttan
1774 Anders Nilsson och Anna Andersdotter båda från Hyttan
1775 Jan Thomasson Hyttan och Sara Andersdotter Axelsbo
1776 Änkeman Jan Jansson Hyttan och änka Stina Olsdotter Kyrkbyn
1777 Soldat Anders Sperring och Stina Jansdotter Hyttan
1777 Anders Jansson Hyttan och änka Anna Jansdotter Östanbyn
1778 Per Persson Kårbo och Anna Persdotter Hyttan
1779 Klarinettisten Anders Hellberg Hyttan och Anna Andersdotter Kyrkbyn
1780 Lars Ersson Sörnäfde och Caisa Jansdotter Hyttan
1782 Erik Ersson Hyttan och Brita Ersdotter Stusshyttan

1783 Erik Jansson Kyrkbyn och Brita Olsdotter Hyttan
1784 Lars Larsson Hyttan och Caisa Andersdotter Hyttan
1786 Änkling Per Persson Hyttan och änka Lisa Ersdotter Stensbo
1789 Anders Jansson Hyttan och Anna Olsdotter Skäggebo
1790 Per Persson Skräddarbo och Caisa Bengtsdotter Hyttan
1790 Erik Larsson Klintbo och änka Caisa Jansdotter Hyttan
1791 Erik Enberg Avesta och Stina Matsdotter Hyttan
1796 Per Jansson och Anna Andersdotter Hyttan
1798 Jan Jöransson Lake Hyttan och Brita Andersdotter Skräddarbo
1798 Jan Hansson Hyttan och Sara Caisa Åberg Östanbyn
1802 Jan Andersson Hyttan och Anna Ersdotter Östanbyn
1804 Per Hansson Hyttan och Lisa Hansdotter Östanbyn
1806 Jan Elofsson Hedemora och Christina Persdotter Hyttan
1806 Anders Andersson Hyttan och Christina Persdotter Skräddarbo
1808 Erik Andersson Hyttan och Catharina Matsdotter Knutsbo
1810 Anders Hansson Hyttan och änka Greta Olsdotter Bengtsbo
1811 Erik Ersson Forsberg och änka Brita Andersdotter Hyttan
1811 Anders Andersson Hyttan och Anna Axelsdotter Axelsbo
1812 Mats Olsson Knutsbo och Christina Andersdotter Hyttan
1812 Änkeman Anders Jönsson Östanbyn och Anna Andersdotter Hyttan
1812 Erik Jansson Hyttan och änka Christina Ersdotter därstädes
1813 Anders Larsson Hyttan och änka Caisa Matsdotter därstädes
1814 Erik Hansson Hyttan och Caisa Andersdotter Axelsbo
1815 Joel Rönnberg Avesta och Anna Hellberg Hyttan
1816 Olof Andersson Axelsbo och Caisa Andersdotter Hyttan
1820 Anders Persson Östanbyn och Stina Persdotter Hyttan
1821 Soldat Johan Kula Hyttan och Stina Olsdotter därstädes
1821 Corpral Per Sahlberg Hyttan och Caisa Larsdotter därstädes
1821 Anders Ersson Hyttan och änka Anna Ersdotter Södernäfde
1821 Änkeman Anders Persson Hyttan och Greta Ersdotter därstädes
1822 Per Ersson Kyrkbyn och Lena Andersdotter Hyttan
1823 Anders Jansson Hyttan och Brita Persdotter Knutsbo
1823 Änkeman Anders Larsson Hyttan och änka Lena Larsdotter Östanbyn
1824 Olof Andersson Smedsbo och Anna Jansdotter Hyttan
1825 Per Persson Axelsbo och Caisa Jansdotter Hyttan
1827 Per Sahlberg och änka ... Larsdotter Hyttan
1827 Anders Andersson Kyrkbyn och änka Caisa Andersdotter Hyttan
1830 Erik Andersson Skäggebo och Anna Andersdotter Hyttan
1830 Erik Larsson Hyttan och Anna Persdotter Gisselbo
1830 Jan Persson Hyttan och Stina Jansdotter Grönvallen
1831 Erik Persson Hyttan och Lisa Carlsdotter Skräddarbo
1832 Soldat Jan Andersson Brun Norrnäfde och Sara Persdotter Hyttan
1835 Änkling Per Jansson änka Anna Olsdotter båda från Hyttan
1835 Carl Eric Wåhlström Klintbo och Anna Caisa Andersdotter Hyttan
1836 Anders Jansson Östanbyn och Stina Andersdotter Hyttan
1843 Landbonde Anders Andersson Hyttan Christina Jansdotter By socken

1708	Anders Olsson	70 år
1709	Anders Erssons hustru	80 år
1712	Per Hansson	70 år
1713	Hans Larssons hustru	66 år
1713	Erik Nilssons dotter	4 må
1715	Hans Larsson	69 år
1715	Hustru Helena Knutsdotter, Gnarp	59 år
1719	Olof Matssons barn	20 år
1719	Anders Olssons barn	1 må
1720	Olof Persson, Gnarp	71 år
1721	Erik Matsson	89 år
1722	Anders Andersson	80 år
1722	Anders Perssons dotter	2 år
1723	Anders Ersson	95 år
1724	Erik Matssons änka Kerstin Matsdotter	83 år
1724	Per Hanssons änka Brita Ersdotter	75 år
1724	Anders ... änka Kerstin Ersdotter	
1725	Johan Anderssons son Johan	29 år
1730	Anders Johanssons son Johan	5 må
1735	Per Hanssons son Anders	8 må
1736	Johan Andersson	66 år
1737	Thomas Anderssons son Anders	7 år
1738	Thomas Anderssons dotter Kerstin	2 år
1738	Thomas Anderssons dott	16 år
1740	Anders Johanssons son Olof	1 år

1740
Sal. Anders Johanssons änka hustru Margareta Persdotter på Hyttan född i Fröbbenbenning och Norbergs socken år 1666 början av februari. Gift med bemälde Johan Andersson den 8 november 1696, haft 8 barn av vilka tvenne leva. Blev änka år 1736 i aygusti. Levat stilla och vackert. Död 12 april 1740. 74 år.

1740
Sal. Anders Olssons änka på Hyttan hustru Sara Olsdotter, född i Nygården år 1668 vid pass, gifte sig med bemälde sin man å3 1691 den 29 september. Haft två söner som bägge leva. Levat med sin man endast 9 år, varit änka i 40 år. Död den 28 september. 72 år

1741
Per Andersson på Hyttan, född därsammastädes år 1656, gift med sin första hustru Elisabeth Bengtsdotter ifrån By socken år 1686 den 3 november, med vilken han sammanlevat 33 år och haft 6 barn, 3 söner och 3 döttrar, av vilka 1 son och 2 döttrar äro döda.
Sedan han efter den första hustruns frånfälle år 1720 varit änkling 1 1/2 år blev han andra gången gift år 1721 vid Helgonamässetiden med hustru Anna Persdotter i Garphyttan, dit han med henne flyttade och levde med henne tillhopa 12 1/2 år till 1734, därefter har han varit änkling 6 1/2 år och under den tiden åter bott på Hyttan, levat mycket stilla och saktmodigt i någorlunda gott välstånd. Legat till sängs av ålderdomsbräcklighet en månad. Död den 26 december (1740). 84 år

1741
Anders Persson på Hyttan, född år 1687 den 1 augusti på Hyttan. Gift första gången med sin framlidne hustru Malin Persdotter i Knutsbo år 1716, med vilken han allenast sammanlevat i 1 år, emedan berörda hustru blev död i barnsäng år 1717 och begraven 20 söndagen efter Trefaldighet. Sedan han varit änkling 1 år gifte han sig med sin nu efterlevande maka, hustru Kerstin Eriksdotter från Skäggebo, med vilken han sammanlevat 23 år och haft 3 söner och 2 döttrar, av vilka bägge döttrarna för detta blivit döda. Hans leverne har varit fromt, ..., gudomligt och christligt, ..., men sedan Larsmässan förleden augusti månad sängliggande, blev död 2 november. 54 år gammal.

1742
Johan Matssons son Mats Johansson 18 år gammal.

1742
Johan Hansson i Östanbyn, född i Hyttan år 1662. 82 år

1742
Per Perssons hustru på Hyttan, hustru Karin Knutsdotter, född i Västerberg och Folkärna socken år 1692 i augusti. Gift med bemälde sin man år 1715 den 12 oktober, levde sedan med honom 26 år och haft 3 barn, 2 söner 1 dotter. Dottern för detta i späda barndomen död. Levat i stillhet i knappt tillstånd. Efter 6 års plåga av blod..., de sista tvenne åren sjukdomen varit mycket svår. Blev död 26 april. 50 år

1742
Olof Månsson på Hyttan, född år 1679 uti ... socken och Lännaby i Västergötland. Sedan han fyllt sina 12 år följde han sin faders broder hit på orten. Därefter blev han soldat och omsider corpral till dess han fick avsked. Gift 1709 i december med sin nu efterlevande hustru Margareta Andersdotter, med vilken han haft 3 söner, tvenne av dem döda, lever nu en allenast. Han har kunnat både läsa och skriva, fört en stilla och saktmodig vandel uti ett torftigt villkor.
Efter någon tids sjukdom är han vorden död den 6 oktober. 67 år

1743
Jan Matsson ifrån Hyttan, född i Stusshyttan år 1683 den 20 september. Gift år 1720 med sin kvarlevande hustru Kerstin Ersdotter från Hyttan, med vilken han haft tillsammans 2 söner av vilka en lever. Blev år 1710 soldat och tjänte till 1724.
Har levat stilla och ärbart av medelmåttiga villkor. Varit långliggande. Dog 22 mars. 59 år

1743
Avskedade soldaten och gruvarbetaren vid Bäsningsgruvan Per Persson Hyttström ifrån Grytnäshyttan, född i Djäknehyttan år 1696 den 17 januari. Sedan han tjänat under militären några år, för han för 12 år sedan fått avsked och gift sig i Skåne med sin nu efterlämnade hustru Bengta Margareta.
Död 17 september. 37 år

1744
Johan Perssons på Hyttan hustru Anna Nilsdotter, född i Abrahamsbo och Norrnäfde år 1716 den 15 maj. Fadern var Nils Germundsson och modern hustru Anna Larsdotter. Gift med sin förberörde man år 1742 den 28 december, med vilken hon alltså levat tillsammans 2 år och 10 månader på 8 dagar när, och fött en son och en dotter, som äro tvillingar och ännu leva. Efter vilken barnsbörd, som var ganska svår, hon icke längre med livet ... än 1 1/2 dagar. Fört ärligt och tystlåtet leverne uti ett knappt villkor sedan hon blev gift Blev död 20 oktober. 28 år.

1747
Per Simonsson i Hyttan födder i Kårbo år 1711 den 14 mars. Fadern var för detta Simon Persson och modern hustru Sara Johansdotter. Döpt. Väl uppfostrad och undervisad i sina christendomsstycken. Gift 1738 med sexmannens Anders Olofssons enda dotter Elisabeth Andersdotter, vilkas äktenskap Gud haver välsignat med 3 söner som sin fader efterleva.
Mannen haver varit mycket stilla i sitt leverne, idog och flitig i sitt kallelsearbete. Men efter Guds heliga försyn råkade han nu ... Guds ... vid förledet år Bartolomeidag, och lades omsider neder till sängs, med allvar sist i november.
Var flitig i bönen, lät sig bespisas med Herrens Heliga Nattvard, och bjöd världen farväl den 20 januari då han levat 37 år.

1749
Per Persson i Hyttan, födder 1689 den 9 april, döptes den 14 dito. Lärt läsa uti och utan bok, och sina christendomsstycken fattat efter Doctor Luthers Catekes. Varit mest hemmavid hos sina föräldrar, som voro Per Hansson och hustru Brita Eriksdotter. Gift 1715 med pigan Catharina Knutsdotter ifrån Västerberg och Folkärna. Levde med henne i rätt kärlek intill 1742 uti 26 år, under äktenskapets välsignelse utav 3 barn, 2 söner och 1 dotter, dottern död i sina späda år. Sönerna sin fader äro efterlevande. Haft god hälsa, fast mycket plågad av kolik. Död den 13 (juli). 60 år

1751
Avskedade soldaten Anders Persson Lakes i Hyttan hustru Anna Larsdotter, föddes 1688 i september. Fader Lars Matsson, moder hustru Margareta Andersdotter. Döptes. Lärt utantill något av Doctor Luthers Catekes, fört en stilla och vacker levnad, brukat tidigt de dyra Nådemedlen. Efter tjänst i ungdomen kom hon i äktenskap med sin man 1715, och rönte välsignelsen utav 3 söner, av vilka en är död, och 2 sin moder till graven behjälpliga och följaktliga. Haft alltid god hälsa, men för 20 veckor sedan fick en stark diarrê, som svårt plågade till på slutet, 2 för att håll och sting tillsatte, och gjorde henne väl beredder till en salig förlossning den 13 förra veckan (jan) då hon räknat sina år i världen till 62.

1752
Avskedade soldaten på Hyttan Anders Persson Lake, född efter berättelse uti Axelsbo år 1690, vid vad tid på året vet ingen att berätta. Fader Per Nilsson därstädes, moder Maria Matsdotter. Döptes. Lärt läsa uti och utan bok sina christendomsstycken efter Doctor Luthers Catekes. Vid årens tilltagande och efter föräldrarnas tidiga död tjänat, tills han 1714 blev antagen till soldat under Kungl. Vestmanlands Regemente, och därvid tjänat till 1744, uti hela 30 år. Gift 1715 med pigan Anna Larsdotter på Hyttan. Äktenskapet haver Gud behagat välsigna med 3 söner, av vilka en är död bliven och 2 efterleva. Änkling föregående år. Haft merendels god hälsa till december förra året, då han blev plågad av fallandesoten, och nu den 1 juli av håll och sting, och i söndags begick den Heliga Nattvarden och avled på sitt 62 ålders år.

1753
Per Hansson på Hyttan föddes år 1706 den 9 november på Hyttan, döptes den 25 söndagen efter Trefaldighet. Fader var Hans Persson därstädes, moder Anna Knutsdotter som sin man efterlever. Varit hemmavid i sin ungdom. Lärt läsa uti och utab bok Doctor Luthers Catekes och 2 Botpsalmer, och endast tjänt 3 år borta i Folkärna.
Ingick efter faderns död 1733 ett christligt äktenskap med sin nu i stor sorg efterlevande änka, dåvarande piga Catarina Andersdotter ifrån Knutsbo. Avlat haver hon och i äktenskapet sett välsignelsen utav 8 barn, 4 söner och 4 döttrar, en son och en dotter hava gått för sin fader igenom döden. De andra 6 leva ännu.
Levat i saktmod och stillhet, besökt tidigt Herrens hus, och begått Högvördiga Nattvarden, och väl beflitat sig om en förtrolig sammanlevnad med de sina, grannar och nabor. Haft att tacka sin Gud, utom det han stundom varit besvärad av kolok, för en god hälsa. Men den 24 förleden juli sjuknade om aftonen, och klagade sig över håll ocg sting och svår bröstvärk. Beredde sig till döden, och ehuru han den 29 juni eller Tredje Stora Böndagen varit till Guds bord, åstundade han ånyo låta sig bespisa med den ädla spisen den 30 sistlidne juli, och i stillhet avled om morgonen nu i torsdags, eller den 2 augusti. 46 år, 45 veckor och 1 dag efter vår nya almanacka nu att räkna.

1754
Hans Perssons änka på Hyttan, Anna Knutsdotter, född 1686 i Folkärna och Västerbergs by. Fadern för detta Knut Bengtsson, modern Margareta Ersdotter. Döptes. Lärt läsa uti och utan bok sina christendomsstycken och kunnat Doctor Luthers Catekes och Doctor Laurelii spörsmål. Varit ständigt hemmavid till hon blev gift 1706 till Hyttan med framlidne Hans Persson. Äktenskapet såg hon välsignat med 2 söner, av vilka hon såg för snart ett år sedan den ena bjuda världen farväl, den andra lever efter sin moder.
Levnade haver varit stilla och

christelig. För 10 år sedan råkade ut för svår värk i benen som hängde vid till det sista. För 3 veckor sedan råkade hon för stark diarré eller ..., som henne så utmattade, att hon fick dödens ..., mycket vacker beredelse med Nattvardens tidiga begärande, och andäktiga bönesuckar.
Den 3 maj död, 68 år gammal.

1753
Sexman Anders Olofsson ifrån Hyttan, födder den 8 oktober 1692, döptes den 16 dito. Fader Olof Matsson i Björsjön, moder hustru Magdalena Göransdotter. Bägge döda Lärt i sin ungdom läsa Doctor Luthers Catekes och 3 botpsalmer uti och utan bok. Vid årens tilltagande sedan föräldrarna honom väl uppfostrat och lärt flerahanda slöjder, trädde han i tjänst hos framlidne Häradshövdingen Lindenbaum i Avesta, och därpå i Kyrkoherdegården i Folkärna, och med all flit och trohet förrättade sin tjänst.
Begav sig därpå efter Guds försyn i ett evigt lovligt äktenskap med Hans Larssons änka på Hyttan, ärlige och gydfruktige hustru Elisabeth Olofsdotter, nu sin make efterlevande. Välsignelse i äktenskapet såg han av 2 söner och 1 dotter, sönerna döda, dotter lever Mycket flitig och idog i sitt arbete och har sitt hus berömligen förestått. Väl förlikt med hustru, släkt, grannar och alla människor, fört ett stilla och vackert leverne, utom det att han vissa tider sölat sig i fylleri och dryckenskap, men med Guds faderliga förbarmande nåd och aga, och ehuru svag av naturen han till hälsan var nu på väg. 4 år mycket hållits vid sängen av andtäppa, bröstvärk och lungspt, men beredde sig väl emot döden med trägna bönesuckar samt med Nattvardens tidiga begående, som skedde sista resan Thomas dag före Jul, och rönte en salig förvandling den 7 förledne februari då han här levat 60 år, 17 veckor och 3 dagar.
Sexman blev han 1736.

1754
Framlidne sexmannen Anders Olofssons på Hyttan änka, hustru Elisabeth Olofsdotter, födder 1670 i Ingevaldsbo. Fadern för detta Olof Germundsson, moder Margareta Johansdotter. Döpt. Lär läsa uti och utan bok Doctor Luthers Catekes. Hemma till åren tillät henne giva sig i tjänst, och sist hos Hans Larsson i 6 år på Hyttan.
Med honom ingick hon efter förra hustruns frånfälle Christeligt äktenskap 1714 i mars månad, och efter 1 1/2 års sammanlevnad med honom utan barn, trädde i äktenskap ånyo 1717 med sexmannen Anders Olofsson och levde med honom i all sämja och ljuv kärlek till 1753 uti 36 år. Äktenskapet välsignades med 3 barn, 2 söner och 1 dotter. Till hjärtelig sorg måste hon sakna bägge sina söner, i sina unga år omkomna, den ena i en ...gryta, den andra uti ... på Hyttan. Dottern lever, är nu andra gången gift med soldaten Olof Lake.
Uti uppförandet i levnad tilläggès henne synnerligt gott lovord, gudfruktig, stilla, ärlig hustru. Flitig, vänlig, förståndig bohags ägarinna. Haft orsak tacka Gud för ständigt god hälsa intill detta året, och sjuknade häftigt in, klagade sig över huvud- och bröstvärk den första veckan maj, så hon genast hade bud till Guds ords lärare, och de, som stodo för, med ... ... och begick den dyra Herrens Nattvardsmåltid, och under sin beredelse uthärdade sin kamp till den 22, då hon saligen avled, 84 år gammal.

DEN ÄLDSTA TIDEN

I den första skattelängden för Grytnäs, år 1540, finns i Hyttan en Jöns, som år 1555 ersätts av Thomas Nilsson. År 1570 är det Erik Persson, som i längden för år 1581 noteras som länsman. I Djäknehyttan är det på 1540-talet Per Olsson tillsammans med Anders Larsson. Med ledning av domboksutdragen på nästa sida kan man förutsätte att Per Olsson är fader till Erik Persson. Erik Perssons broder Olof Persson övertog hemmanet i Djäknehyttan och hans hustru var från Hyttan, säkerligen syster till Erik Perssons hustru. Dessa två äktenskap gjorde det lätt att byta arvedelar så att jorden stannade i respektive släkts ägo. Man kan också anta att Thomas Nilsson var Erik Perssons svärfar, ett antagande som styrks av namnet Thomas bland Erik Perssons söner. Det var ett ganska ovanligt namn i Grytnäs på den tiden.

erik perssons fäderne

KLHA, I, AI:5, f 89v, 22 juni 1596

Kpm Olof Persson på Djäknehyttan samt hans broder Erik Persson på Hyttan och gav tillkänna huru de hade gjort ett vänligt jordebyte sig emellan i så måtto, att Olof Persson gav Erik all sin hustrus del både i hus och jord i förenämnda Hyttan, och Erik gav Olof igen en systerdel i Fors och en brodersdel på Djäknehyttan, skola hava brev.

KLHA, I, AI:8, f 265v, 5 aug 1607

Den 4 augusti, som var i går, var jag samt efterskrevne gode män på en syn i Djäknehyttan, den ena röjning liggandes väster norr ifrån byn, vilken röjning Olof Pedersson på Djäknehyttan bekommit halvpart och så mycket som hans broder Erik Pedersson på Hyttan där ägt haver. Då komma Erik Pederssons söner och ni vliie hava samma röjning undan det byte deras fader och faderbroder gjort haver.

KLHA, I, AI:8, 5 aug 1607

Olof Pedersson på Djäknehyttan bjuder upp en brodersdel ibid köpt av sin broder Jöns Pedersson.

PER ERSSON BESKYLLS FÖR VANHELGD AV NATTVARDEN

KLHA, I, AI:9, f 34v, 9 febr 1616

Kom ännu Peder Eriksson på Hyttan sig förfrågande om någon med skäl kunde honom tyda det rykte han uti kommen var, att han skulle hava tagit ett stycke bröd och givit en hund med de ord som prästen plägar att giva sakramenten. Det nu ingen ville sina ord bestå, utan nämnden samt menige man gjorde honom därför nu alldeles fri, så att vilken honom det för söka skall böta 40 mark.

ARVSSKIFTE EFTER ERIK PERSSON

KLHA, I, AI:10, f 244, 30 april 1617

Kom Erik Pederssons söner på Hyttan i Grytnäs socken, som äro Peder Eriksson, Anders Eriksson, Mats Eriksson, Germund Eriksson, Thomas Eriksson, Elian Knutsson i Fors på sin hustrus vägnar, Brita benämnd, Anders Jacobsson på sin hustrus vägnar, Barbro benämnd, på hennes barns vägnar som hon förr ägt hade en son Jöran Eriksson, gåvo tillkänna huru de hade gjort ett vänligt skifte och byte efter sin fader och moder, så att Peder Eriksson fick Backetäkten och 3 spannland neder i gamla gården, ~~sen~~ sen ett änge i Hanån och ett änge Listaängen, en tredjedel i hammarsmedjan, så att Peder lät sig nu åt sönerna det som förestår. Anders Eriksson sin fulla del i Domarvet och han ... sin del i Domarvet. Mats, Germund och Thomas Erikssöner de alla fingo sina delar i gamla gården och detta nu alla äro väl ense, som ock det brev är skrivet som inför Rätten upplästes och med alla syskonens bomärken i samma brev med deras namn bekräftar, begärande ock nu att samma byte måtte vidare stadfäst bliva.

KLHA, I, AI:10, f 51v, 27 april 1615

Per Eriksson på Hyttan bjuder nu upp andra resan en del i Backetäkten, som han köpt haver av sinom fader Erik Pedersson.

KLHA, I, AI:11, 3 sept 1623

Elisabeth Pedersdotter i Hyttan bekände sig hava sålt sin faderbro broder Thomas i Hyttan i Grytnäs socken ett äng benämnt ... vid Djäknehyttan för 20 skeppund järn och detta uppburit.

OM GERMUND ERSSON

KLHA, II, AI:11, f 130, 14 juli 1645

Hustru Susanna Hansdotter i Hedemora talte till Germund Ersson på Hyttan i Grytnäs socken om någon jord samt hytta och smedja på bemälde Hyttan, som hennes fader Hans Ersson för 30 år sedan skall hava sålt honom för stångjärn 10 skeppund. Och efter Germund icke kunde låta förekomma några vissa skäl, icke heller något fastebrev, varför blev avsagt att Susanna skall ifrån sig leverera så mycket järn till Germund igen och träda till sin jord igen.

KLHA, III, AI:10, f 54, 9 maj 1666

Germund Erssons hemman på Hyttan, det han till sin son Erik Germundsson pantsatt haver för 31 skeppund stångjärn.

GERMUNDS BARN SÄLJER SINA ARVEDELAR I KNALLASBENNING

KLHA, III, AI:19, f 100v, 5 nov 1677

Sal. Erik Holstenssons i Knallasbenning arvingar fingo fasta på efterföljande jord, som han sig tillhandlat haver, nämligen av Hans Olsson i Djäknehyttan hans hustrus andel i Knallasbenning både i hus och jord samt all dess tillhöriga lägenheter, för 5 skeppund stångjärn, jämväl hennes arvingar Johan Hansson och Margareta Hansdotter 1/2 skeppund stångjärn, Cherstin Hansdotter 1/2 skeppund stångjärn och Olof Hansson 1 skeppund stångjärn bekommit. Av systerbarn deras mödernes jord och hus ibidem, nämligen Erik Germundsson på Hyttan, Nils Germundsson ibm, hustru Malin Mats Olssons änka i Knutsbo, Margareta Germundsdotter på Hyttan, hustru Karin Anders Axelssons ibm, hustru Brita Mats Anderssons på Born, tillhopa 6 skeppund stångjärn, som sal. Erik Holstensson haver fått för sin hustrus bortsålda jord och hus i Västansjö, jämväl av sitt eget järn tillagt 2 skeppund, som bemälde arvingars sal. fader inbördat någon jord för.

STÖLD HOS ERIK GERMUNDSSON

KLRD, 13, f 477v, 22 okt 1674

Erik Germundsson i Grytnäshyttan angav Frans Hansson ibm, för det han hade tagit 2 stänger järn utur hans bod olovandes, som kunde vara till 9 lispunds vikt.
Frans ville söka undanflykt och förebar ett och annat till sin ursäkt, men emedan nämndemannen Anders Mårtensson i Grönvall berättade, att Frans hade tillbudit Erik sitt järn igen och därmed saken bliva försonad, det han icke väl kunde neka till.
Alltså dämdes han att betala Erik Germundsson sitt järn igen, och efter Kungl. Maj:ts straffordning 3.dje punkten att böta tredubbelt silvermynt 9 daler.

ERIK GERMUNDSSONS BARN SÄLJER SINA ANDELAR I DOMARVET

KLRD, 38, f 1118, 21 okt 1698

Anders Erssons på Hyttan och Grytnäs socken mödernes andel i hus och jord, som han upplåtit sin systerson Erik Hansson i Domarvet för 40 daler efter köpebrevets lydelse, daterat 17 maj 1698.

KLRD, 38, f 1119, 21 okt 1698

Anders Anderssons på Hyttan och Grytnäs socken hustrus egendom i Domarvet, som hon upplåtit sin systerson Erik Hansson i Domarvet, bestående i hus och jord för 20 daler kmt. Köpebrevet daterat den 17 maj 1698.

Uppbjöds den egendom i Domarvet Anders Jacobsson i Skräddarbo försålt till sin hustrus systerson Erik Hansson i Domarvet, som består i hus och jord för 20 daler kmt. Köpebrev den 14 maj 1698

Johan Hanssons i Smedsarvet ärftliga mödernes arv uti hus och jord, den han upplåtit sin moders systerson Erik Hansson i Domarvet

Den egendom i hus och jord hustru Kerstin Ersdotter på Hyttan upplåtit och sålt till sin systerson Erik Hansson o Domarvet för 20 daler

TVIST OM JORD I ÅHLARVET

KLRD, 49, f 583, 27 april 1704

Påstod Capellanen i Folkärna Gustaf Elfström att återfå ifrån Anders Ersson och Anders Andersson på Grytnäshyttan den teg som i Hyttan ifrån Åhlarvshemmanet innehava, skola hållt samma teg som en disputabel apartinence under Åhlarvet blivit upprevat, pretenderade jämväl vedergällning för de 24 år bemälde ängateg är vorden brukad under Hyttan, utan skatt och utlagor.
Anders Ersson och Anders Andersson efter v.v. stämning föreburo att tegen aldrig lytt till Åhlarvet utan Gesarvshemmanet, voro ifrån det till förfäderna och innehavarna av Grytnäshyttan skall komna vara, beropande sig i ty på nämndemannens Erik Anderssons i Gjesarvet vittnesbörd, ...

JORDEN I DOMARVET

Västmanlands läns renoverade domböcker volym 8, f 673 v, 29 okt 1649

Erik Andersson i Domarvet angav huru såsom honom är förnär skett uti bemälde Domarvet med hemmansdelning emellan honom och hans faderbröder sålunda:
Per, Germund, Mats och Thomas Eriksssöner hava fått sin del uti Norrgården, och Hans Eriksson sin del på Hyttan, vilken Hans och ovanbemälte bröder hava av honom löst för 10 skeppund stångjärn.
Anders Eriksson haver fått sin del i Domarvet och gav ifrån sig i Norrgården. När Anders bliven nu död, taga bröderna sina järn igen av Hans och få av honom halvparten av Domarvet.
Germund sade sig intet haver köpt Hans del i Hyttan, icke heller hava fått sin del. Sedan haver Hans barn sålt Kyrkoherden Herr Olof sin del i Domarvet, som Erik skall tillkomma.
Det skjöts till dess Hans barn och flera intressenter komma tillstädes.

Västmanlands läns renoverade domböcker, volym 8, f 677, 29 okt 1649

Thomas Eriksson och Erik Germundsson på Hyttan fick fasta på Daniel Erssons i Björsjö hustrus jodedel på Hyttan, köpt för 10 skeppund.

Samma volym, f 677v, 29 okt 1649

Erik Persson på Hyttan haver gjort jordebyte med sin broder Olof Persson i Djäknehyttan, givit honom sin hustrus en systerdel i Wästanfors i Folkärna socken, som Olof har inlöst för stångjärn 14 skeppund, samma järn har Erik nedlagt i Smedsbo sig bättre tillhanda.

KLRD, 47, f 804, 14 okt 1703

Johan Hansson i Östanbyn (Smedsarvet) vedergår genom brev av den 26 september 1703 sig hava uppburit betalning för sin jordedel i Grytnäshyttan av Anders Gunnarsson ibidem, nämligen 130 daler Kmt, vilka penningar Johan säger sig nederlagt hava till till jord inlöst i Östanbyn och Domarvet, uppbjöds alltså detta köp för Anders Gunnarsson första resan.

KLRD, 49, ff605v, 27 april 1704

En halv systerdel i Germund Erssons hemman på Grytnäshyttan som Johan Hansson i Östanbyn sålt till Anders Gunnarsson, varvid Anders och Per Anderssöner föreburo sig böra delaktiga bliva i förenämnda jords inlösen, men dock inga penningar deponerade, ty kunde lagfarten icke teckna.

KLRD, 53, 19 okt 1706, f 728

Gavs Anders Gunnarsson på Grytnäshyttan fasta och tingsskötning av den jord ibid, 1/2 systerdel av Germund Erssons mantal, han den 26 september 1703 av Johan Hansson i Östanbyn för 130 daler Kmt inlöst haver och lagbörden var.

FASTA PÅ DELARNA I DOMARVET

KLRD, 49, f 606, 27 april 1704

Såsom Erik Hansson i Domarvet med trovärdigt bevis uppå ett papper under den 17 maj 1698 intygade sig hava inom börden inlöst några fasta lägenheter i Domarvet, nämligen
Av Anders Ersson på Hyttan hans moders jord för 40 daler.
Anders Anderssons på Hyttan hustrus del 20 daler.
Anders Jacobssons i Skräddarbo hustrus rätt för 20 daler.
Johan Hanssons i Smedsarvet möedernes jord för 20 daler.
Hustru Kerstin Ersdotters på Hyttan del för 20 daler.
Varöver laga uppbud gångna äro, alltså vart därå fasta beviljad.

ERIK MATSSONS DEL INLÖSES

KLHA, III, AI:1, f 43v, 1 juni 1648

Thomas Eriksson och Erik Germundsson på Hyttan fingo fasta på en hemmansdel ibidem med dess tillägor, som Erik Matsson till Erik Ersson i Hedemora för 18 skeppund stångjärn pantsatt haver.
Item betalt andra Eriks creditorer stångjärn 5 skeppund, som de ock med kvittens bevisa.
Och emedan Erik Matsson icke var själv mäktig den inlösa efetrlät han dem, förrän jorden skulle gå i oskylda händer, för de bemälde 23 skeppund att inlösa.
Vilken hemmansdel de ock hava låtit lagfara.

FRANS HANSSONS JORDFÖRVÄRV

KLHA, III, AI:13, f 223, 18 maj 1669

Frans Hansson på Hyttan fick fasta på Per Tollssons Hammarsmeds del på Hyttan hus och jord, köpt av honom för 57 daler Kmt.

TVIST MELLAN HYTTAN OCH SKRÄDDARBO

KLHA, III, AI:10, f 48, 9 maj 1666

Kommo för Rätten Hytte-borna och klandrade uppå en syn, som mellan dem och Skräddarbo-borna den 4 maj 1664 är hållen, besynnerligast spldaten Illian Matsson Brännare är befunnen hava byggt sitt torp på Skräddarbo-ägorna, och därför hos dem stod till att låta detsamma ~~utskrivas~~ utrivas (såsom de ock i meningen hade) eller att förunna det bliva ståendes.
Och tillstodo nu Hytte-borna, enkannerligen Illian, Erik Germundsson samt länsmannen Olof Eriksson i Södernäfde (vilken ock mycket lade sig ut för, emot synedomens ... inte vad honom förmentes blev) att dem skedde orätt. Soldaten han haver så lång hävd på sitt torpställe, och Hytte-borna att de miste sina 3 stigar kol som Illian dem uti deras årliga utlagor hulpit haver.
Nu, emedan såsom soldaten Illian så väl som trenne andra Hytte-bor bevisat att de hava varit tillstädes på Tinget då detta synebrev är uppläst, nämligen den 7 juni 1665, och då alldeles intet hade emot bemälde syn att säga, därför och eftermälde synedom då är stadgat och confirmerat vordet.
Varför såsom oftabemälde Illian, Erik Germundsson och Länsman Olof Ericsson icke söker deras ärende med fog att insinuera, ej heller avstode någon varning, utan offentligen, icke en utan många resor, kvalde merbemälde synedom, sakfälldes de alltså vardera för Häradsdoms kval till 3 daler.
Och soldaten Illian med sitt torp, till överflöd kändes lyda under Skräddarbo, vilket de ock av en god vilja förunte dem bliva kvarstående.
Men all de stund Skräddarbo-borna icke ville unna Illian alla de integar som han av deras ägor gjort haver, och därför difficulterade de 3 årliga stigar kol att lindra dem med i deras utlagor, varför blev efterskrivne jämte Befallningsmannen tillnämnda att jämka detta dem emellan, nämligen Regementsskrivaren Sten Germundsson, A Anders Michelsson och Johan Eriksson i Nygården.

TVIST OM EN TEG MELLAN HYTTAN OCH ÅHLARVET

KLRD, 49, f 583, 27 april 1704

Påstod Capellanen i Folkärna Välärde Herr Gustaf Elfström att återfå ifrån Anders Ersson och Anders Andersson påp Grytnäshyttan den teg som de i Hyttemyren ifrån Åhlarvshemmanet innehava skola. Helst samma teg som en disputabel apertinence under Åhlarvet blivit upprevad, pretenderades jämväl vedergällning för de 24 år bemälde ängestegär vorden brukad under Hyttan utan skatt och utlagor.
Anders Erson och Anders Andersson efter vice versa stämning föreburo Hyttemyretegen aldrig lytt till Åjlarvet utan till Getsarvshemmanet, varifrån den till förfäderna och innehavrana av Grytnäshuttan skall kommen vara, beropandes sig i ty på nämndeman Erik Anderssons i Getsarvet vittnesbörd, med påstående av ploikt över Herr Elfström eller ...brukaren på Åhlarvshemmanet Per Nilsson för våldsamt tillgrepp och bärgning av denna teg anno 1701, med ersättning för skadeståndet. Talande jämväl på eftersättande av den del som uti gärdesgårdens vidmakthållande Herr Elfström för dess hemman emot dem skall böra participera uti. Härvid uppläggandes revkarlens Erik Anderssons i Brunna attest av den 24 hujus, förmälande att denne omtalte ängesteg blivit revad in på Anders Ersson och Anders Andersson till 3 spannland 3 snesland, och skattad till medelgod, varigenom de förmena sig befogade vara till dess behållande, men att Herr Elfström med intet fog en sådan talan som han nu emot dem driver utföra kan.
Herr Elfström replicerade, denna teg så skäligen bör försvaras under Åhlarvet som den är liggande mitt emellan de andra Åhlarvs-tegarna på andra sidan om ån, vilka ifrån Getsarvet desto mindre må vara komna, som det intet i ägorna skall hava sin fyllnad. Och som förr omrört är, ägorna till Åhlarvet påstås vara revad, som invändes det contraparterna såsom å deras samveten övertygade, skola året efter hava lämnat tegen obrukad till dess tjänst såsom rätta ~~ägarna därav voro. I stöd varav bonden Per Nilsson densamma avbär-~~

ägarna därav voro. I stöd varav bonden Per Nilsson densamma avbärgat, ty om någon våldsamhet blivit förövad hade väl förr däröver med besvär inkommit.
Sist begärande revning över denna Hyttemyren då vars och ens portion och den äganderätt Herr Elfström till denna teg förmenar sig hava lätteligen och handgripligen skall kunna finnas.
Vartill Anders Ersson och Anders Andersson sig ej bekväma ville, utan höllo sig vid deras laga fång av merbemälte teg ifrån Getarvshemmanet, som dock intet beviljas, ty att Erik Andersson bekände varken sig eller fader för honom tegen possiderat hava.
Resolution: Alldenstund parterna å båda sidor äro stridande ifrån vad mantal eller bolby denna teg i Hyttemyren må vara kommen in under Grytnäshyttan, viljandes Herr Gustaf Elfström förmena den vara en appartinance till Åhlarvet, men åter Anders Ersson och Anders Andersson ifrån Getsarvethemmanet, som med dem den förenämnde nämndeman Erik Andersson kunnat veta att betyga, vilken sig utlåtit det varken fadern eller han densamma innehaft, eller sig någon kunskap hava huruvida denna teg må vara kommen ifrån Getsarvethemmanet, eftersom på många år tillbaka densamma därunder ej brukad blivit. Alltså, och emedan parterna var å sin sida invända denna äng vara revad in under sina hemman, fördenskull haver Rätten för denna gång intet definitivt stadga under vilken bolstad ängestegen försvaras bör, innan en vederbörlig besiktning och revning över hela Hyttemyreänget föregår, varigenom förmodligen lärer kunna finnas till vilketdera hemmanet densamma bör lyda. Ock förordnades nämndemännen Hans Matsson i Nybyn och Daniel Matsson o Olofsbo, som denna beställninh uti samtliga Hyttemyrens intressenters närvaro, dock utom prajudia av vars och ens rätt att företaga. Emellertid anstår med vad mera, både om utlagor och det överklagade våldsamma bärgandet till dess det ena med det andra kan avgöras.

ELFSTRÖM KLAGAR IGEN

KLRD, 53, f 682, 17 maj 1706

Över Östanbybornas jämte Capellanen Vällärde Herr Gustaf Elfsröms för Åhlarvethemmanet instituerade käromål emot Olof Persson i Gnarp, för det han å Östanbyna byamark en fägata uppstängt, och således deras mulbete nyttjar, oaktat Gnarp skall vara ett avgärdestorp på Grytnäshyttanägorna, och således ingen gemenskap havande med Östanbyn eller Åhlarvet.
Resolverades: Det alldenstund Olof Persson instänger en gammal väg ut ifrån Gnarp hava varit, där denna gamla uppstängd är, och sig dess utom ingen utväg finna för sin boskap till mulbete och ..., ty kan yt han intet Rätten skrida till något åndligt slut i saken innan Häradshövdingen med någon av nämndem först fått rannsaka över denna gatas belägenhet, med flera därvid befintliga omständigheter, vilket bättre fram på sommaren ske kan vid laglig tid, och måste perterna sedan å nästa hösteting sig inställa ett utslag att avhämta.

OLOF PERSSONS JORDFÖRVÄRV

KLRD, 51, f 1370, 26 maj 1705

Erik Perssons brodersdel på Hyttan som han för 355 daler Kmt sålt åt brodern Olof Persson ibm den 6 februari 1705, uppbjöds första gången.

KLRD, 51, f 1394, 25 aug 1705

Thomas Anderssons i Hyttbäcken och Johan Israelssons i ...bennings mödernes arv på Hyttan, som Olof Persson ibm inlöst haver.

DISKUSSION OM ERIK MATSSONS JORD PÅ HYTTAN OCH I DAMMEN

KLHA, II, AI:10, f 397, 1 juni 1643

Kom för Rätten ... i Smackholm på Dammen och talte hustru Brita, Erik Matssons, att hennes fadermoder hustru Brita Eliansdotter haver bjudit henne att hon skulle taga stångjärn 8 skeppund av sin broder Per Eriksson i Västerberg i Folkärna socken, som hon, Brita, säger ock gjort, och lägga ned på jord i Hyttan, som hustru Brita Eliansdotter hade av sin styvmoder hustru Brita Eriksdotter i Fors, och hade i byte om, och skulle byta ifrån Fors till Hyttan, så att hustru Brita Eliansdotter allaredan brukade och i några år tillförne hade brukat sin styvmoders jord i Hyttan, och hon däremot sin styvdotters jord i Fors, och där samma byte icke skulle gå fort eller bliva fast, skulle låta Eriks Brita få vederlag för sitt utlagda järn av Forsjorden.
Där emot föregav hustru Brita Eliansdotter och hennes son Elian Matsson, att Eriks Brita honom för en broder icke haver tagit järn utan korn 1 spann som hom själv haver förtärt, noch en häst om 3 skeppund som hon haver bortbytt, än en blå ylletröja och en hatt, men nu själv i skuld för 1 skeppund som hon återtog. Den andra brodern Bengt Eriksson i samma by löste till sig för samma järn, det haver hon nedlagt på förbenämnde jord i Hyttan, däremot föregav Eriks Brita att Elian berättar osanning och att hon intet haver fått hästen av sin broder, utan av sin fader Erik Hansson till föräring. Noch ylletröjan av Bengt Eriksson i föräran, hatten skall hennes man bytt till sig av Frans Ersson i Hedemora och Sweden. Vidare föregav Eriks Brita att samma jord i Hyttan som kallas Forssveden och hon haver fått för samma 8 skeppund hon tog av sin broder Per haver hon bytt till Germund och Thomas i samma by, vilka haver inlöst hennes faderfaders Mats Erikssons jord, därför hon av dem haver bekommit i vederlag jord på Dammen Smackholn, som hon haver byggt sig ett torp uppå, och hennes fadermoder vill nu driva henne därifrån. Berättade Germunds son Erik Germundsson att Eriks Britas fadermoder och hennes barn så väl Frans Matsson som de andra, haver och varit med om detta sista byte, och att fadermodern ej reste dit förrän Erik Matsson och hans hustru ... och han begynt där att bygga.
Uppsattes saken till dess Eriks Brita får bevis att hon haver sålt sin jord i Västanberg, och för så mycket järn som förmält är.

Västmanlands läns renoverade domböcker volym 8, f 675, 29 okt 1649

Anders Danielsson på Dammen och Per Eriksson i Wästanberg på Erik Matssons på Dammen barns vägnar, och är sålunda beskaffat:
Hustru Brita, Erik Matssons på Dammen, hade jord i Wästanberg, samma jord sålde hon till ovannämnde sin broder Per För 8 skeppund stångjärn. Per samma 8 skeppund löste sig sin svärfaders jord på Hyttan, av sin svärfader Mats Ersson och Mats bodde på Dammen, emedan hans hustru haver bytt sig dit ifrån Hyttan, och fick så lov att bygga på Dammen. Sedan bliver Mats Eriksson död, tog så hustru Brita sin svärfaders del på Dammen Sedan dödde gumman, nu trätte Erik Matssons barn och susterman Anders Hustru Brita går till och säger sig hava nedlagt sin jord på Dammen, det intet sant är, utan på Hyttan, det som gick bort för dem i gäld. Sedan har hustru Brita förmått sig genom omild berättelse fått sal. domarens Ingel Perssons brev på bemälde jord, men emedan detta intet länder till deras förening efter syn och brev, och kunde man ej häråt göra.

VLRD, 15, f 870, 11 okt 1661

Hustru Malin, Ilian Matssons på Grytnäshyt hyttan, stämd av Erik Johansson i Garpenberg, pliktar för svarslösen

ERIK MATSSONS JORD PÅ DAMMEN

(Forts. från föreg. sida)

KLHA, ~~XXX~~ II, AI:~~10~~ 11, f 203v, 4 sept 1644

Kom åter för Rätten hustru Brita, Erik Matssons i Smackholn på Dammen, (om den jordebiten hon en tid tvistat haver med sin svärmoder hustru Brita Eliansdotter) och beviste först med sin svärfaders Mats Erssons vittnesskrift, daterad den 19 oktober 1636 uner hans bomärke, sedan sin broders Per Erssons i Westanberg vittnesbörd, daterat den 8 september 1643, med 3 gode mäns bomärken till vittnes och Kyrkoherdens i Folkärna socken Herr Per Micharlis namn, att han haver givit henne för sin systerdel i Westanberg stångjärn 8 skeppund, och att hon dem haver nedlagt på jord i Hyttan, varför nu slutligt blev erkänt och avsagt att hustruBrita, Erik Matssons, uti förenämnde Smackholn med så mycket därtill lyder, när eller fjärran by, skall ~~sitta odriven,~~ besitta och driva

ERIK ERIKSSON I HEDEMORA BEHÅLLER JORDEN I DAMMEN

KLHA, III, AI:1, f 36v, 19 juli 1647

Erik Eriksson i Hedemora stad fordrade av Erik Matsson på Huttan i Grytnäs socken 6 skeppund stångjärn som honom återstå på de 18 skeppund Erik Matsson honom skyldig var, där emot sade Per och Bengt Erikssöner, som voro Erik Matssons hustrus bröder och barnens målsmän, att Eriks hustru Brita, (som ihjälslagen blev) haver honom betalt.
Då förhölls Erik Eriksson att påminna sig om betalningen, men han nekade strängeligen.
Omsider förelades honom eden, vilken han ock gick, att han aldrig till det ringaste på de 6 skeppunden hava uppburit.
Blev därför avsagt att Erik Eriksson bliver vid Erik Matssons jord i Smackholen till dess han får sina penningar igen.

THOMAS ERIKSSON KÖPER JORDEN

KLHA, III, AI:1, f 43v, 1 juni 1648

Thomas Eriksson och Erik Germundsson på Hyttan fingo fasta på en hemmansdel ibidem med dess tillägor, som Erik Matsson till Erik Eriksson i Hedemora för 18 skeppund stångjärn pantsatt haver.
Item betalt andra Eriks kreditorer stångjärn 5 skeppund, som de med kvittens bevisa. Och emedan Erik Matsson icke var själv mäktig den inlösa, efterlät han dem förrän jorden skulle gå i oskylda händer för de bemälda 23 skeppund 2 lispund inlösa.
Vilken hemmansdel de ock hava låtit lagfara.

ERIK JÖNSSON BYTER SIN JORD

KLHA, III, AI:19, f 100, 7 maj 1677

Hans Larsson i Domarvet haver nu gjort detta fasta och oryggeliga jordebyte med sin svåger och hustrus systerman Erik Jönsson i Hyttan, således att Erik haver upplåtit Hans all sin hus och jord i Hyttan med alla de tillhöriga lägenheter i skog och skjul, fiskevatten etc., och bekommit av Hans igen all hans hustrus hus och jord med därtill hörande lägenheter i Domarvet. Och emedan Eriks ägor ka haver varit större i Hyttan haver Hans givit honom till en hustomt uti hans sal. faders gård, den Hans av kyrkoherde Olof Moraei köpt hade för 48 daler Kmt och åker i ..., den han av Johan i Domarvet köpt haver för 14 Daler Kmyt, samt 130 Daler Kmt, vilket jordebyte stadfästes.

KLHA, III, AI:20, f 48, 10 juni 1678

Uppbud första gången av hustru Elisabeth Hansdotters på Grytnäshyttan arvejord i Jönvik efter sin fader, som hon den 21 januari 1678 haver sålt till sin halvbroder Erik Hansson i Jönvik för 60 Daler

KLHA, III, AI:13 1/2, f 134v, 6 okt 1670

Mats Eriksson på Grytnäshyttan fick fasta på den jord, som han av sin svåger köpt haver och de dels efter deras sal. moder, dels ock efter halvsystern hustru Malin Jöransdotter ärvt hade, för vilken jord han hade givit Lars Andersson vid Avestafors 48 daler.

KLHA, III, AI:1, f 14v, 27 april 1646

Noch avsades at Germund, Thomas, Mats och Jöran Erikssöner eller deras arvingar skola lösa ett änge Bovreten bemält, i Folkärna socken åt Erik Andersson i ..., som för honom bortsatt var av deras föräldrar. Då skall Erik Germundsson betala ovanbemälde Erik ett skepppund stångjärn för sin del i Hyttan..

PER ANDERSSONS JORDFÖRVÄRV

KLHA, VI, AI:1, opag., 27 maj 1697

Uppbjöds andra gången en niondedel uti Grytnäshyttan, som Per Andersson ibid tillfyllest inlöst av hustru Brita Thomasdotter, som av hans svärmoder Erik Thomassons änka hustru Malin Ersdotter allaredan därpå uppburit 50 Daler, men han sedermera till säljaren givit 170 Daler, så att summan bliver 220 Daler Kmt, som säljaren för samma niondedel uppburit och köpebrevet av den 25 februari 1696 vidare intygar.

KLRD, 53, f 709, 17 maj 1706

Fasta beviljades för nämndeman Per Hansson på Hyttan för
1) Brita Thomasdotters del
2) Per Hanssons svärmoders, sal. Erik Thomassons änka, hustru Malin Ersdotters del.

KLHA, II, AI:11, f 587v, 11 nov 1645

Kyrkoherden, Vällärde Hr Olof, skall hava en brodersdel i smedjan på Hyttan, som hörde den brodersdel till, av vilken Hr Olof bytte Domarvet, vilken del Anders Hansson med sina syskon haver bytt till Kyrkoherden, men vad smedjeredskapen anbelangar skall kyrkoherden dem betala med 15 lispund järn eftersom han av Erik Larsson och hans systerson i Norrnäfde värderat var.

KLHA, II, AI:8, f 301v, 4 juni 1641

Johan i Smedsarvet och Jon på Hyttan för de hava varit tredska mot fjärdingsman Simon i Isaksbo och icke skjutsat bötar vardera 5 D

KLHA, VI, AI:1, opag., 6 maj 1698

Uppbud andra gången av Brita Thomasdotters fädernejord 1/9-del i Grytnäshyttan, som hon för 50 dadaler Kmt sålt till Erik Thomassons änka hustru Malin Ersdotter, som köpebrevet av den 24 februari 1698 utvisar.

UTMÄTNING HOS ANDERS OLOFSSON

KLHA, VI, AI:1, opag., 16 sept 1702

Hos Anders Olofsson på Grytnäshyttan är execution gången och dess fasta egendom uppskattad till 190 daler Kmt, bestående uti tvenne stugor värderade för 30 daler, ett spannland i Huvudåkern för 100 daler och 150 ... äng för 60 daler, som gör 190 daler tillsammans. Varav 63 daler äro utmätta och i betalning anslagna de förra participanterna vid Avesta Bruk, herrar Funckarne, för deras havande pretention hos honom, som nämndeman Per Hansson på Hyttan betalt efter Befallningsman Carlbohms auktion av den 4 hujus, så ock tillåter munsjörerna de uttagna 446 daler och ... innestående skälighet 13 daler. Olof Perssons fordran på Hyttan 10 daler, Hans Larssons pretention ibidem 10 daler. Värderingskostnaden 10 daler, för gärdesgårdarnas stängning 10 daler, som bliver tillsammans 165 daler, varför han till säkerhet om sin förnöjelse av egendomen intecknings begärande ej tog ..., så allenast 25 daler av egendomen ograverad.

PER HANSSONS JORDFÖRVÄRV

KLHA, VI, AI:1, opag., 26 april 1701

Uppbud andra gången av Johan Olssons på Hyttan till Per Hansson ibm den 28 maj 1698 uppdragna egendom i hus och jord för 150 D.

KLHA, VI, AI:1, opag., 16 sept 1702

Inteckning första gången. Nämndeman Per Hansson på Hyttan lät för den gäld han uppå Anders Olofsssons vägnar ibidem betalt, såsom 65 daler till Herrar Funckarne, och 99 daler till andra åtskilliga auditorer som ibland föregående punkt nämnes, och vari hans fordring specificerat införts uppbjuda hans egendom på Grytnäshyttan på 190 dalers värde första gången.

~~KLHA, VI, AI:1, opag., 27 maj 1703~~

KLHA, VI, AI:1, opag, 27 maj 1703

Fastades 1/9-del i Grytnäshyttan som Brita Thomasdotter den 24 februari 1696 för 220 daler Kmt och Johan Olssons ibm del för 150 daler Kmt efter brevets lydelse den 25 mars 1698 till Per Hansson därsammastädes sålt hava.

ERIK MATSSONS JORDFÖRVÄRV

KLHA, VI, AI:1, opag., 16 sept 1702

Uppbjöds andra gången en vret på Hyttägorna, som hustru Kerstin Andersdotter och hennes sal. man den 16 september 1683 tillsagt sinom son Erik Matsson för betald gäld 89 daler, samt dess broders Lars Stoltz ärftliga andel efter fadern såld åt Erik Matsson för 71 daler Kmt, och den jord som hustru Kerstin ärvt efter sina fäder och hennes man inlöst på Hyttan, som hon tillsagt sin son Erik Matsson för skötsel till döddagar.
Vilket jämte henne underskrivet av sönerna Lars Stoltz och Erik Matsson ibid, till vittnes Anders Ersson och Mats Larsson i Björsjön.

KYRKOHERDENS SMEDJEDEL

Västmanlands läns renoverade domböcker, volym, 8, f 675, 29 okt 1649

Emellan Hyttan-karlarna och Kyrkoherden Vällärde Herr Olof blev sålunda avsagt, att de skola göra honom för smedjan och hyttan stångjärn 6 skeppund och för säden 2 skeppund.
Kyrkoherden brukar smedjan till dess han har sitt järn igen.

VLRD, 8, f 645, 11 maj 1649

Anders Eliansson på Grytnäshyttan fick fasta på Anders Larssons i Månsbo del i Bråtaregården köpt för 11 skeppund stångjärn. Item Erik Larssons i Mästerbo del ibidem köpt för 8 daler silvermynt.

FÖRSÄLJNING OCH SENARE INLÖSEN AV PER ERSSONS HEMMAN

~~FRANS HANSSON VILL SÄLJA SVÄRFADERNS HEMMAN~~

KLHA, III, AI:17, f 145, 15 okt 1675

Frans Hansson på Hyttan haver emot Länsmannens förbud sålt sin svärfaders Mårten Anderssons ibm jord, den hans hustru honom testamenterat hade den 25 mars innevarande år, och icke velat uti bemälde testamente avvända Tingsrättens dom, sakfälldes därför Frans för förbudsbrottet till sina 40 Daler. Och Länsmannen Olof Ersson i Södernäfde befalltes jämte en annan god och oskyld man skilja Frans och bemälde hans svärfader åt förmedelst ett lagligt arvsskifte.

KLHA, III, AI:17, f 145, 15 okt 1675

1
Uppbjöds andra gången Frans Hanssons på Grytnäshyttan fasta egendom, som han till Jacob Bergfelt pantsatt haver mot 62 Daler Kmt. Item hans svärfaders Mårten Anderssons ibm fasta egendom pantsatt till Bergfelt emot ...

KLHA, III, AI:18, f 66, 23 maj 1676

Uppbjöds första gången Mårten Anderssons på Grytnäshyttan hemmansdel ibm, som är två systerdelar, i hus och jord samt dess tillhörande lägenheter, som han den 20 april innevarande år haver sålt till Jacob Bergfelt i Avestafors för 300 daler Kmt. Item Karin och Brita Jansdöttrars och Erik Janssons på Hyttan andelar i bemälde Grytnäshyttan för 200 daler kmt.

KLHA, III, AI:18, f 66, 23 maj 1676

Uppbjöds tredje gången Frans Hanssons på Grytnäshyttan egendom, som han den 28 april 1674 haver pantsatt till Jacob Bergfelt i Avestafors för 62 daler Kmt och intresse fyra procent, uppå vilken pant Bergfelt fasta bekommit, dock Frans förbehållit år och dag, samt hans bördsman därefter hans pant att inlösa.

KLHA, V, AI:18, f 130v, 9 okt 1676

Än klandrade Per Tholsson på Grytnäshyttan samt Per Jacobsson skräddare på Mårtens hemman på Grytnäshyttan, som Jacob Bergfelt hade sig tillköpt, och begärde det inlösa. Bergfelt pretenderade 1175 Daler Kmt som hemmanet skulle honom kostat, men Per Tholsson och Per Jacobsson trodde att han det allt för högt stegrat.
Omsider Bergfelt skulle avtaga de 175 Daler, och begärde 1000 Daler Kmt om han skulle cedera dem det. När man så kom till att fråga efter deras bördsrätt, befanns varken Per Tholsson eller hans hustru vara därtill bördiga, alldestund hemmanet helt hörde hans svärmoders förra man Per Ersson till. Per Jacobsson är varken skyld eller ... till Mårten Andersson, som var Per Erssons måg, utan måste nu bekänna, att Mårtens måg Frans Hansson skall hava bett honom lösa hemmanet till sig och det bruka till dess han, som nödiga medel saknar men är en ..., skulle förmå att lösa det igen av honom.

KLHA, III, AI:26, 28 april 1684

Per Hansson på Grytnäshyttan, Olof Persson i Gnarp, Erik Matsson Håål på Grytnäshyttan, Nils Germundsson i Axelsbo, Anders Ersson på Grytnäshyttan och Anders Andersson ibm fingo efter 9 Cap Jordabalken fasta på en hemmansdel i Grytnäshyttan, som de den 22 mars nästlidne hava köpt av Jacob Bergfelt i Avestafors för 1400 Daler Kmt, Därav vardera haver betalt som följer, nämligen Per Hansson 350 D Olof Persson 175 D, Erik Håål 175, Nils Germundsson 183, Anders Ersson 233 och Anders Andersson 233 ~~Daler~~

Per Hansson var måg till Erik Thomasson, Nils Germundsson son till Germund Ersson, Anders Ersson Erik Germundssons son och Anders Andersson Erik Germundssons måg.
De delade tydligen på det som ursprungligen var Per Erssons del.
Erik Thomasson, Erik Germundsson och Nils Germundsson var brorsöner till Per Ersson.

KONTROLL AV RÅGÅNG BEVILJAS

VLRD, 15, f 839v, 25 juni 1661

Uppå Mårten Anderssons på Grytnäs-hyttan begäran beviljades skogssyn och rannsakning emellan ovanbemälde Grytnäshyttan och Knutsbo.

VLRD, 15, f 870, 11 okt 1661

~~Blev avsagt emellan Mårten Andersson i. Grytnäshyttan, Per Thomasson ibm och Olof~~
Blev aVsagt emellan Mårten anders-son i Grytnäshyttan, Per Thomasson ibm och Olof Thomasson ibm, an-gående en röjning de tvistade om, att Per behåller det hö som i år är slaget till rätta av bemälde röjning, och sedan tager Mårten den igen såsom sin rätta egendom. Anbelangandes skogen så tager var sin lott som han med rätta bör.

KLHA,II, AI:11, f 203, 4 sept 1644

Mårten Andersson på Hyttan efter vittnesskrift och hustru Britas, Erik Matssons ibid, vittnesbörd haver skällt Erik Matsson, Grytnäs länsman, att han tagit ..., och nu icke kunde bevisa eller bestå, böter ...

KLHA, II, AI:11, f 203, 4 sept 1644

Jan Ersson på Hyttan för han haver huggit 86 timmerstockar in bå Mår-tens tallbacke, bötar ...

OLOF PERSSONS OCH HELENA KNUTSDOTTERS TESTAMENTE

KLHA, V, AI:2, f 124v, 26 maj 1693

Olof Persson på Hyttan och dess hustru Helena Knutsdotter hava med varandra slutit och avskedat, eftersom de uti sitt varande äktenskap de uti 15 år sammanlevat inga barn hava, att de så den lilla egendom som dem efter deras bägge föräldrar tillfallen är, såsom den de eljest med sina egna medel igenlöst, belägen på Grytnäshyttan, vilja varannan testamenterat och uppdragit hava, att vilken av dem bägge den andra överlever, måtte få behålla all egendomen som uti boet kan finnas orubbad.
Detta deras avsked de begärde att Rätten confirmera måtte.
Och blev testamentet gillat till den lösa och avlade egendoman, men bördsrätten vedergående förbehållen. I övrigt avslogs dispositionen över den ärvda fasta egendomen.

KLHA, V, AI:2, f 184v, 25 sept 1693

OLOF PERSSONS HUSTRUS ARV

Hava med varannan Jöns Hansson i Wästansjö uti Folkärna socken samt dess svågrar Anders Eliansson i Smedsarvet, Anders Ersson i Södernäfde och Olof Persson på Hyttan, alla i Gyrtnäs socken boende, ingått ocg upprättat ett jordebyte i så måtto, nämligen Jöns Hansson har uppdragit till sina svågrar all dess hustrus arvsrätt i Smedsarvet med allt vad därtill lyder, intet undantagandes, och bekänner Jöns Hansson hava tillika med bytet avlåtit dess hustrus systers arvpart, som bortrest är för 14 år sedan, och skall han där något eftertal påkomma vara sina contrahenters ... som därför vill hålla dem skadelösa.
Här emot Anders Eliansson, Anders Ericsson och Olof Persson hava överlåtit till Jöns Hansson all deras hustrurs arvsrätter, som de efter deras sal. fader ärvt uti Wästansjö med allt vad därtill hörer, intet undantagandes, och haver de med föreningen bytt jämnt å alla sidor.

NILS GERMUNDSSONS JORDFÖRVÄRV PÅ HYTTAN:

KLHA, V, AI:1, f 73v, 30 maj 1688

Nils Germundsson i Axelsbo androg sig hava tillika med 5 andra inlöst jord av sal. Jacob Berghult, på Hyttan liggande, för 1400 daler Kmt på 1/6-delen. Uner denna summa säger han dess son Per Nilsson hava låtit i köpeskriften införa att han förskjutit hade 50 daler. Men berättade sig Nils fuller tagit undsättning i medel av sonen, dock ej tillåtit honom räkna sig någon jord tillgodo därför, ej heller samtyckt att hans namn skulle i köpeskriften intagas, utan har han strax givit honom sina penningar igen på en plåt när. Nu låter han alltså detta infästa att förtaga sina barn allt klander och kiv emellan efter sin död, och vill att de alla må lika efter arvsrätten då dela i jorden.
Per klagade att han har mycket utstått i sin faders hus, och mente sig tillböra någon förmån däremot. Fadern, efter gode mäns underhandling tillsade honom 40 daler Kmt för sin gjorda tjänst, utom de 6 daler han honom resterar på lånet, däråt Per fann sig nöjd, och sin andra son, Erik Nilsson, eftergav han en ko som han honom för tillberäkning på dess arv låtit få. Således sonen Per Nilsson intet har att säga på faderns inlösta jord mer än en av de andra syskonen.

KARIN JACOBSDOTTERS ANDEL ~~TESTAMEN~~

KLHA, V, AI:1, f 72, 4 okt 1689

Hustru Karin Jacobsdotter på Hyttan, hon som barnlös dött, haver testamenterat Erik Matsson ibm den jordedel som efter henne finnes, nämligen ett fjärdingsland jord i trädgården, en tredjedel i humle- och kålgård och en liten bod som hänger vid stugan på Hyttbacken. Detta har hon till Erik uppdragit emot det han tjänt och hjälpt henne i sin ålderdom. Item skattat för dess jord. Attesten utgiven av Adjunkten i Grytnäs Daniel Lallin.

TVIST MED SKRÄDDARBO OCH KYRKBYN OM ÄNGEN NYÄNG

KLHA, V, AI:1, opag., 25 sept 1691

Per Jacobsson och några av dess grannar i Skräddarbo talade till nedre gårdborna på Hyttan om ett äng kallat Nyäng, det de sade att Skräddarbo-bor hava för någon god tid åt Hytte-borna avlåtit i förlikning för något dammröte medan de dämde åt sin hytta och snedja. Men efter nu dammen ej hålles mera vid makt och ingen skada sker dem på Hyttan av någon ..., alltdärför söker få reducera änget till byn igen.
Svarandena inlade ett fastebrev av 1609 den 27 april lydande att Nyänget är köpt för skeppund stångjärn. Item presenterade Lagmans confirmation därpå av den 25 september 1671 och begärande bliva behållen vid sin possession.
Per Jacobsson sade änget vara därmed ej betalat och fördenskull ansökte om skattning därpå. Item klagade att aldrig några utlagor äro därför under byn.
Resolution: Änget kan ej reduceras så länge alla fastebrev å denna orten är stående i sin kraft, ej heller skattning underkastas efter det bevist vara på sätt köp bortlåtit. Men skall dock skattas därför under bolbyn, så ock betalas vad som bort avgå änget för hela förgångna tiden

KLHA, V, AI:2, f 106v, 26 maj 1693

Kyrkby-borna kärade till Hytteborna om en äng kallad Nyäng, den de sade hava fordom lytt deras by till, men vara uppdraget till Hyttan för vederlag emot dammröte efter de dämde vatten på eras äng för sin smedjas och hyttas skull. Men nu är både smedjan och hyttan utdämd, därför behöva ej dammen, utan fordra sin äng igen som de skatta för, vilken ligger inom deras rågång.
Hytte-borna exiperade under urminnes hävd. Sedan uppviste Hytteborna huru de köpt hade samma äng av Skräddarbo efter uppvist fastebrev av den 27 april 1609 och Lagmans confirmation av den 25 september 1671.
Skräddarbo-borna sade vilja lösa sin äng igen. Kyrkby-borna mente strömmen skilja dem ifrån Hyttan, och Skräddarbo vara utkommen av Kyrkbyn.
Resolution: Häradshövdingen vill bese dessa sammanhörande ägor, och sedan å nästa Ting, därest ej parterna sämjas, giva dom däri.

FÖRLIKNING MELLAN PER PERSSO OCH THOMAS ANDERSSON

KLRD, 78, mål 30, 26 april 1721

Uti den emellan Per Persson på Hyttan å ena sidan samt Anna Persdotter och Thomas Andersson därsammastädes å den andra, vice versa instämda sak, angående utlösen av de senares jordedel, i bemälde Hyttan belägen, träffades den förlikning, att de var för sig, hädanefter som hittills, bruka sina innehavda jordedelar, uppsättandes sins emellan 5 daler Smts vite för den att erlägga som härpå vidare klandrar, samt dessutom utlova att godvilligt till hustru Sara Olsdotter erlägga 1 spann råg och en kjortel, vilken förlikning Rätten fann skäligt till ett obrottsligt efterlevande alldeles att gilla och stadfästa.

PER HANSSONS JORDFÖRVÄRV

KLRD, 49, f 605, 27 april 1704

Inlevererades en förteckning under Bokhållare Välbetrodde Hans Malmins namn av den 9 januari, som s innehåller att nämndemannen Per Hansson på Hyttan förutom de förut levererade 65 daler 30 öre uppå Anders Olssons ibm förvärvade jord till Avesta Bruksfordrans förnöjelse den 19 mars 1699 contenterat 19 daler 16 öre, alltså vart sådant för Per Hanssons säkerhet intecknat och till uppbud befordrat.

KLRD, 53, f 709, 17 maj 1706

Nämneman Per Hansson på Hyttan beviste med följande skrift sin äganderätt av någon jord ibidem:
1) Brita Thomasdotters köpeskrift av den 24 februari 1696, uti vilken hon till honom försäljer sin efter fadern, sal. Thomas Ersson, arvsrättighet 1/9-del i hus och jord för 220 daler Kmt, men de 50 daler inberäknade som Per Hanssons svärmoder, sal. Erik Thomassons änka, Malin Eriksdotter till henne utgivit.
2) Johan Olofsson ibid tillstår igenom utgivet brev den 15 mars 1698 sig för sin del i Grytnäshyttan 150 daler till fullkomlig lösen uppburit hava, var uppå honom ändå sedermera den 8 mars förledne 10 daler givna äro.
3) En värderingsskrift över sal. Anders Olofssons hus och jord till en summa av 190 daler, vilken med innestående utlagor, prästerättighet, Olof Perssons och Hans Larssons fordringar, värderingskostnad och för stängsel, inalles 99 daler 18 öre graverad var. Överskjutande 90 daler 14 öre, varpå Per Hansson efter Bokhållare Malmins attest den 9 juni 1704 betalt för Anders Olofsson, till Herrar Funckarna för säd 19 daler 16 öre, och sedan 65 daler 30 öre, som gör tillhopa 85 daler.
Sammaledes på Anders Olofssons vägnar till Thomas Andersson i Hyttbäcken 30 daler. Överstigandes således 25 daler, för vilka Per Hansson berättar sig innehava en gammal lada och ett gammalt härbre Och såsom alla dessa jordedelar lagbundna samt okvalt ståndna äro så gavs fasta där uppå.

ERIK MATSSONS JORDFÖRVÄRV

KLRD, 51, f 1370, 26 maj 1705

Över den vret på Hytteägorna belägen vilken Erik Matsson för sin faders skötsel och dessutom betalat 89 daler 16 öre Kmt tillsagd är, jämväl den av brodern Lars Matsson inlösta fädernes arvedel i hus och jord i Hyttan för 71 daler, så ock hustru Kerstin Andersdotters fädernes jord på Hyttan, vilken hon bemälde sinom son mot hennes skötslande uppdragit haver, som med skriften av den 16 september 1695 bevisas.
Beviljandes honom, Erik Matsson, uppå full lagfart fasta.

ERIK MATSSONS SON

61
KLRD, [illegible], f 618, 27 april 1710

Erik Matsson på Grytnäshyttan begärde bördsbrev åt sin son Erik, som i Stockholm lärer skräddareyrhantverket. Modern är hustru Kerstin Matsdotter. Vittnandes den närvarande allmogen det han av ärliga föräldrar och äkta säng född är, samt ärligen och dygdigt sig i orten förhållit, vilket honom för vittnesbörd meddelt blev.

ERIK MATSSONS DOTTER ÖVERTAR HEMMANET

KLRD 79, mål 25, 1 maj 1722

Medelst en uti vittnens närvaro uppställd och nu i Rätten ingiven skrift, giva Erik Matsson i Hyttan och dess hustru Kerstin Matsdotter tillkänna, huru som de för sin höga ålderdoms skull nödgats hemataga sin yngsta dotter, hustru Kerstin Ersdotter, att stå deras hushåll före, och fördenskull förunnat henne att efter deras död bebo hemmanet, och sin äldsta syster Brita Ersdotter där ifrån utlösa, samt att få njuta till godo de 30 daler Kmt, som de av Kerstins avlidne man till låna tagit.
Vilket till vederbörandes laga säkerhet här uti protokollet infattades.

STRAFF FÖR OLAGA AVVERKNING
AV SKOG FÖR SVEDJEBRUK

KLHA, VI, AI:1, opag., 20 okt 1697

Till följe av Högvälborne Barons och Landshövdingens befallning av den 26 juni sistlidne haver Cronans befallningsman Välborne Anders Carlbohm låtit instämma efterföljande personer för de olovligen och utan någon föregången besiktning skall fällt skog till svedjebruk och den avbränt, nämligen:
1) Samuel Ersson i Knutsbo, vilken sig förklarade att han allenast fällt någon skog och avbränt riset samt uppkolat veden, förebärandes skogen vara så nära inpå hägnaderna att odjuren därutinnan uppehållits och gjort honom skada på säden och kreaturen, vilken trakt han sedan instängt till beteshage.
2) Per Hansson på Grytnäshyttan förevände även väl, att han tänkt avröja sig någon skog för desto bättre mulbetes skull.
3) Anders Persson i Hommansbenning sade, att emedan åborna uti Norbergs bergslag samt Anders- och Rabbatsbenningbyarna fälla skog så nära inpå dem, der de den hava inpå Norbergs sida, ty haver ock han kullfällt en skogspart, intygade nämndemännen Hans Matsson i Nybyn och Daniel Matsson i Olofsbo så sant vara, att det Johan Perssons huggna fall, 95 alnar, inom Norbergsskillnaden beläget är.
4) Lars Olofsson i Knallasbenning förevände att han allenast fällt en liten trakt vid sina hägnader för mulbetets rensande skull.
Resolution: Så vida Samuel Ersson i Knutsbo, Peder Hansson i Grytnäshyttan och Lars Olofsson i Knallasbenning själva tillstå att de fällt skog utom hägnaderna till svedjefall, utan något förut undfånget tillstånd och därå gjord ansökning, kan Rätten intet förskona dem vardera från sina 1 mark Smts böter, efter den 21 punkten uti 1664 års skogsordning. Men det fall Anders Persson i berättar inom Norberg-skillnaden fällt hava, denna kan Rätten sig intet befatta med, utan remitteras till behörig ort.

KLRD, 49, f 584v, 27 april 1704

Emellan Olof Persson på Hyttan, kärande, och Olof Hansson på Dammen, svarande, angående inlösen av ett sängestycke, Slogsveden kallad, som kärandens broder Erik Persson den 28 mars 1697 för 54 daler Kmt sålt ifrån den jordedelen i Skräddarbo Olof Persson sedermera till sig löst och inbördat. För det andra skogens uthuggande av samma änge, och för det trdje utlagor därav i tvenne års tid. Förevändandes svaranden ängen vara revad im till hus, som numera ej skall rubbas kunna, på den skog han till ängens röjning avfört ingen talan skäligen göras böra, förebärandes vidare att utlagorna eller avraden till Erik Persson blivit klarerade, undantagandes för tvenne år de stå tillbaka. Eljest skall denna äng vara intagen av odelte ... och Olof Hansson lägligen röjt intill dess hemvist. Resolverades: Efter såsom Olof Persson igenom dess stillatigande låtit reva denna ifrån Skräddarbo eller Hyttan sålda äng Slogsveden under Olof Hanssons hemman på Dammen, varigenom densamma uti renoverade jordeboken och soldathållet Olof Hansson påförd, och till gravation för utlagorna kommen så snart utskylderna därefter begynna uppbäras. Alltså där revningsverket av Höga Överheten skulle hava stadfästats kan Rätten intet bifalla Olof Persson uti dess påstådda inlösen av detta ängestycke Men så framt det visas och till närmare överseende tagas skulle, då må käranden sin rätt bevaka och på samma ängs återlösen en laga talan föra. Men på skogens åverkan till ängens röjning och förbättring är intet att säga. Beträffande utlagorna av samma äng så kan Olof Hansson sig icke undandraga Olof Persson därför att förnöja i de förflutna tvenne åren, och så länge räntan efter den jordeboken uppbäres, dock att därvid en måttlighet iakttages efter som Slogsveden icke är gammal, utan upptagen äng, efter 1604 års rev, och således icke egentligen under den gamla räntan begripen.

FÖRLIKNING MELLAN PER HANSSON OCH OLOF PERSSON OM SKOGEN

KLRD, 59, f 763v, 19 okt 1709

Uppvistes ett förlikningsinstrument av den 25 sept 1708, vilket nämndemännen Hans Matsson och Anders Eliansson upprättat emellan Olof Persson på Grytnäshyttan och dess granne Per Hansson, om en rätt rågång eller skillnad uti deras skogslotter.
Och när föreningen i så måtto skett, att uti den första, eller hemlotten, som ligger kring Få... äger Olof Persson sin del på norra, men Per Hansson på södra sidan. Uti andra lotten, som sträcker sig ifrån Hällmossesveden till Snarsmossen, har Olof Persson sin del på norra sidan. Tredje lotten över Blåbärsmossen, östra andelen kommer Olof, men väster Per till. Och sträcker sig denna tredje lott över Blåbärsmossen. Fjärde lotten, som sträcker sig ifrån Knutsbovägen till Gunnarsmosse tillkommer på södra trakten Olof Persson till, men på norra Per Hansson. Femte lotten sträcker sig åt Ålles fall till Mossröjningen, var uti Per Hansson äger 2-delarna och Olof Persson tredingen, Per Hansson öster, Olof Persson väster, sträckandes sig till Källsjölandet Och som parterna äro sålees sins emellan förenta, ty blev sådant vedergående till behörig säkerhet och obrottslig efterlevnad i protokollet intecknat och bekräftat.

KLRD, 63, f 776 (785), 25 sept 1711

Ehuruväl Per och Johan Anderssöner samt hustru Margareta Andersdotter på Grytnäshyttan hade tingsstämma låtit hustr Kerstin Ersdotter därsammastädes om utlösen ifrån den jordedel hon i hemmanet jämte dem brukar, böra de likväl därom med henne uti vänlighet förliktakunna bliva, således att de låte henne samma jordedelen med sämja och ro behålla intill sin död, som deras granne Nämndemannen Per Hansson tillkännagav, och därmed ock hon sin vice versa talan på domkval, hon förmenar dem igenom deras utverkade stämning hava begånget, så ock uppå förorsakade omkostnader, vilket efter begäran här intaget b blev.

TVIST OM EN TUNNA SÄD

KLRD, 61, f 661v, 26 sept 1710

Johan Hansson i Östanbyn fordrade efter föregången och utverkad stämning, av nämndemannen Per Hansson på Hyttan och Hans Hansson i Krommetsbo en tunna säd, som deras svärmoder sal. hustru Malin Ersdotter långt för detta skall hava lånt, påståendes tillika intresse samt ersättning för expenser.
Och ehuruväl svarandena invände sig icke hava vetat härom, ... en slik fordran som anses förlegad och försummad efter lånet skall vara skett 34 år sedan och svärmodern, som icke det upptagit, för 18 år tillbaka död blivit. Betygandes sig icke härav mera veta, än att deras hustrur dem berättat sig om något sådant lån hav hört talas emedan de ännu voro små barn, vetandes Per och Hans Hanssöner icke annat än att samma säd skall vara länge sedan betald.
Dock likväl, och emedan som parterna av fri vilja sig sedan blivit således förenta, att nämndeman Per Hansson lovade giva Johan en fjärding korn och Hans Hansson själv försäkrat att han till Johan levererar sju ... råg.
Ty bliver därmed upphäven all vidare talan på intresse och expenser, som vittnet över samma förlikning och avtal, nämndemannen Daniel Matsson o Olofsbo, inför Rätten betygat.
Och pålägges vederbörande en slik fri vilja att denna avhandling bringa till efterlevnad.

PER PERSSON VÅDASKJUTER GUSTAF LARSSON FRÅN FOLKÄRNA I BENET

KLHA, VI, AI:3, opag., 26 april 1715

Androg Länsman Petter Gagner huru såsom Per Persson på Grytnäshyttan den 15 nästlidne november olyckligen skjutit Gustaf Larsson i Wästanberg, man om sina 76 år, i benet med en hagelsvärm, varefter han om aftonen före nyårsdagen död blev. Hemställandes Rätten över samma händelse till att rannsaka. Och till den ändan producerades Lars Nilssons änka i Saxebo, hustru Anna Ersdotter, som sig åtagit hade skadan och såret att läka, vilken uti Gustaf Larssons änkas, hustru Anna Hansdotter, vidarevaro avhördes, och berättade efter avlagd ed att sedan Erik Matsson Håål på Grytnäshyttan hade förbundit benet med avsikt att stilla blodet, blev hon ditkallad och befann att Gustaf Larsson var med hagelsvärmen skadad uti högra benet genom det tjockaste köttet eller benkolven. Dock havandes mesta delen av haglen borrat ett hål genom köttet, men 2 eller 3 stänkt utomkring, och var huden samt köttet därutom behållen, dock svart av krutröken blivit. Förmedelst det att Gustaf stått Per Persson mycket nära, då krutet tog eld och musköten löstes av, havandes Gustaf för henne berättat det han satt på ett säte nära spisen och lagade sig tobak, då hade Per Persson tagit musköten av bordet, under samtal dem emellan om flintlås, och allt medan han övade med gevärs hanterande, intet vetandes att den laddad var, det under exexercerandet brutit lös och gjort honom berörda skada uti benet, vilken han utlåtit sig icke kunna Per Persson för uppsåtligt tillräkna, emedan han nogsamt såg och visste det Per intet ont till honom hade, utan skottet av våda och emot hans akt och mening tillkom, sägandes jämväl denne hustru Anna Ersdotter, att skadan i sig själv ingalunda kunde kallas dödlig, utan väl kunnat läkas om mannen varit yngre och köttet friskare, fast det hade gått långt om, så framt ingen annan invärtes sjukdom tillkommit för honom, som en gammal bräcklig man var. Med sin läkedom och omsorg fullföljde då denne hustru Anna Ersdotter så länge Gustaf Larsson var kvar på Hyttan och till dess han vid pass åtta dagar före jul fördes hem till Westanberg, då hans egen hustru Anna Hansdotter sig åtog att själv bära omsorg om honom. Per Persson på Hyttan berättade själv, att Gustaf Larsson hade varit om dagen till Bergsfogden Leonhard Rothoff uti Isaksbo på en likvidation, och han i följe med Anders Persson i Krommetsbo i Folkärna socken kom in till dem på Hyttan om aftonen klockan 4 eller något senare, och vid det laget de snart skulle hålla på och reda sig till sängs, begärandes då som ofta tillförne skett hus och vila hos dem över natten, tyckandes att Pirkabergen voro allt för besvärliga till att gå över så sent på aftonen och i mörkret.
Gjorde för den skull Per upp eld på spisen för dem och bad sin moder bereda kvällsmål. I mellantiden anmodade honom Gustaf att göra och bereda sig ...tobak, levererandes själv fram tobak härtill, därföre gjorde Per honom sådant till tjänst och viljes, samt lämnade det uti hans horn, Sedan inföll dem tal emellan om flintlås och exercering, och när Per skulle gå ut att giva hästen nattfoder blev han varse att soldaten Anders Lakes musköt låg på bänken ovan bordet, och ett stycke av pipan utom bänken, ty tänkte han i förstone skjuta densamma bättre upp på bänken, att den icke måtte ligga någon till men och hinder som ärende hade att gå den framom, men tog den omsider till sig alldeles upp av bänken, spände upp honom, men blåste inte pipan att försöka om någon laddning läg där uti, vilket han och ingalunda trodde, utan tryckte med tryckpinnen, och hände sig därvid intet bättre än krutet tog eld, musköten utlöstes och hagelsvärmen slog igenom det tjockaste av lägre benet på Gustaf Larsson, som satt på ett säte vid spisen, 2 eller 3 alnar från Per, och Pers moder emellan dem på kammarbänken, hängandes Gustaf Lars~~son det högra benet under sätet~~

son det högra benet under sätet och hållandes det vänstra överst på bänken. I detsamma som smällen hördes blev Per, som han säger, så illa till mods att han släppte den handlöst ned på golvet, och vådligen själv svimmade och begynte darra med armar, händer och fingrar som asplöv. Havandes ock haglen spjälkat en spillra utur foten på sätet som Gustaf Larsson satt på utmed spisen.
Inlevererade nu Per Persson avlidne Gustaf Larssons egen berättelsese, som uti gode mäns vidervaro, över förloppet av denna olyckliga händelse, skriftligen författad och uppsatt den 22 november 1714, av sådant innehåll, att han tillstår och bekänner sig den 15 oktober tillika med Anders Persson i Krommetsbo och Folkärna socken vara inkommen uti sal. Per Anderssons hus på Grytnäshyttan, där hos sin svägerska över natten att vila, och tilldrog sig den olyckan, att sonen Per Persson blev varse en av soldaten Anders Lake kvarlämnad och med hagel skarpt laddad musköt, kunnande dock icke förmoda det någon soldat skulle hava tillstånd att lämna hos bonden något skarpt eller löst laddat gevär. Emedan nu alla bönder skola öva sig uti exercis, allenast försöka huru huru han kunde handgreppen och pröva låset, efter flintan satt uti om eldstålet skulle bra giva eld ifrån sig, varigenom den då, emot förmodan laddade musköten, gjorde ett skott som något skadade honom, Gustaf Larsson från Wästanberg, i tjockaste köttet på högra benet, varav han dock befann sig intet dödligt kunna anfäktas, utan som hans ålderdom var, gudi lov, nog hög, och han andra svårare anstötar kände, ddärigenom hans liv snarare kunde komma till att ändas än av berörda vådaskott. Så kände han sig intet med mindre tillfredsställd än han skulle rätteligen göra.
Det aldrig han eller dess hustru och anhöriga bytt ett ont ord med Per Persson och hans anhöriga, mycket mindre haft någon ovänskap med honom, varav han kunde fatta orsak och uppsåt att tillfoga Gustaf sådan olägenhet, som icke heller så stor och skadlig är, vilket av deras överenskommande skall kunna ses och avtagas, då det betänktes att han ingen förlikningspenning begärde, utan som Per Persson av god vilja lovade påkosta läkaren, och ändå giva honom 3 spann råg för dess arbetes försummelse under läketiden, tog han det med tacksägelse emot, och transporterade på honom, som alltid varit samt ännu var, och tilltroddes förbliva hans gode vän, all målsägare rätt i fall något dödeligt påkomma skulle, på det ingen måtte hava fog att tilltala Per Persson för denna olyckliga och vådliga händelse. Varöver Gustaf Larsson begärt Capellanen, Vördige och Vällärde Herr Anders Fahlander jämte uppsyningsmannen på Grytnäshyttan Erik Matsson till vittnes med dess namn och bomärken, samt själv sitt namn undersätta låtit och med egen hand sitt vanliga bomärke underritat, betygandes med särskild mening bemälde Fahlander sig efter begärandes påkallad hava sådant upptecknat, efter som han förmärkt hört att vederbörandes tal och Gustaf Larssons bekännelse, som honom efterskickat hade, på all händelse detta att notera.
Gustaf Larssons änka, hustru Anna Hansdotter ifrån Wästanberg i Folkärna socken här å Tinget närvarande, bekände och tillstod sin avlidne man i livstiden hava tydeligt sig utlåtit och förklarat, det kunde han ingalunda med ringaste fog och skäl tilltänka Per Persson, hennes halvbroderson, något argt och uppsåtligt vid den händelsen, utan var fullkomligen försäkrad det visste han intet det musköten var laddad, och sig i ty av idel olycka, av våda vara i högra benet skadad bliven, varifrån han ock intet gå kan utan gör sig även om det ...
Berättandes att hennes man vid hemkomsten ifrån Grytnäshyttan åtta dagar före sistlidne julehögtid var förutom den vådeligen undfångna skadan uti högra benet, till livet frisk och sund, ätandes sina goda mål, allt intill femte dag jul, men sedan begynte matlusten att mer ocg mera honom förgå, minskas och avtaga intill nyårsaf-

För Persson vådaskjuter
26 april 1715

tonen då han avled, alldeles som hon tyckte av någon tillstött invärtes sjukdom, som han i 3 år tillbaka dragits med och gått skredligen hängesjuker, stundom legat sängledes, stundom gått uppe, samt varit till hyn mycket blek och mager, förmodandes hon sig däröver att med honom ett så hastigt omkast varit, i det att efter femte dag jul matlusten så snart och skyndsamt försvann. Men såret sades ännu hava varit i högra benet friskt och ingen kallbrand uti, eller någon sådan olägenhet som det förvärrat.
Om i fall invärtes sjukdom mannens liv icke förkortat, han av såret skulle komma sig före igen, och detsamma läkt bliva, efter många svårare sår och skador blivit helade.
Nämndemännen, som merendels alla kände denne Gustaf Larsson i Wästanberg, berättade honom inpå livsslutet hava varit en åldrig man, samt till hyn i ansiktet mycket blek, emot förra vanligheten, som ett visst och säkert tecken måtte hava varit till dess sjuklighet och sämre hälsa än tillförne.
Resolution: Ehuru väl Gustaf Larsson i Wästanberg är inom ..., vid pass, ifrån det han igenom Per Perssons i Grytnäshyttan oförsiktiga muskötens hanterande och löstryckande uti benet skadad varit, döder blivit, och 16 Cap ...balken bjuder att sår skola vårdas där till natt och år ute är efter det gärningen var gjord, dock likväl som berörde lag påbjuder så långlig vård till sådana sår allena, som man må få död av, men denna undfångna skada uti benkolven eller tjockaste köttet å högra benet varken kan sägas av första början i sig själv dödelig varit hava, då däremot tjänlig bot och läkedom brukas, icke heller betygas kallbrand eller någon annan olägenhet av vårdslöshet och oakt vara sedermera tillstött, som gjort den dödlig, utan likmätigt hustru Anna Ersdotters eget tillstående edeliga berättelse, och Gustaf Larssons änkas, hustru Anna Hansdotter, i eget tillstående blivit intill hans yttersta livsslut, genom god akt, vårdad läkedom rent och friskt hållet. Alltså kan i detta mål Häradsrätten, som har sig åtskilliga exempel bekanta att de som utvärtes å kroppen svårt skadade varit till sundheten återställda blivit, när någon invärtes tillstötande sot det icke förekommit, intet annat pröva och sluta än att Gustaf Larsson, en åldrig och 76 års gammal man, den där ock i 3 år tillbaka vittnas, mot förra vanligheten av nu mycket blek hy i ansiktet varit hava, därtill och sjuklig somliga tider hållits vid sängen, somliga gått uppe. Docck haft god matlust såsom ifrån Grytnäshyttan hem kom allt intill femte dag jul, då den hastigt avtagit och försvunnit, och den 31 december alldeles av sot och honom överkommen invärtes sjukdom avliden, men icke genom olyckliga skottet undfångna skadan i högra benet, och i ty fuller rättvist finner till att frikalla Per Persson på Grytnäshyttan ifrån dråparmålsstraff. Men för sitt oförsiktiga muskötens tilltagande och avtryckande inne uti stugan ibland folket, innan han förut hade prövat och försökt om den laddad var eller icke, sakfälls han som målsägande förlikt, att dock i anledning av 16, 17 Cap Tingsbalken böta för fullsåret, och ... efter 6 Cap ...balken med tjugo mark Smt. Men denna rannsakning och dom hemställes likväl först den Höglovlige Kungl. Svea Hovrätts högvisa överseende och vidare omprövning underdånigast.

KLHA, VI, AI:3, opag., 5 nov 1714
Olof Persson i Gnarp hade väl inkalla låtit Hans och Per Perssöner på Hyttan om revens fullföljd över det som förra gången lämnat och orevat blev, samt att äntligen bliva åter en ... eller och att i densamma bekomma sin lott på den ena ändan, på det han den måtte få avstänga.
Var och en av vederparterna vice versa citerad för ohägn ocn och

KLHA, VI, AI:3, opag., 1 okt 1713

Fasta beviljas över två tredjedela lar av gamla röjningen strax ovah om Hyttan belägen, som Anders Ersson och Anders Andersson på Hytan den 4 mars 1708 uppdragit och sålt till sinom granne Olof ...

REV ÖVER PER HANSSONS HEMMAN

KLHA, VI, AI:3, 5 nov 1714

Olof Persson i Gnarp hade väl inkalla låtit Hans och Per Perssöner på Hyttan om revens fullföljd över det som förra gången lämnat och orevat blev, samt att äntligen bliva åter en ... eller och att i densamma bekomma sin lott på den ena ändan, på det han den måtte få avstänga.
Var och en av vederparterna vice versa citerad för ohägn och råstenars uppkastande, men parterna ingingo med varandra under Yinget en ständig förening, varandes å bägge sidor därmed nöjda, att Länsman Petter Gagner och nämndeman Hans Matsson i Nybyn, som större delen av egendomen dem emellan tillförne yppslagit och erkänt, må ock nästkommande vår det övriga reva och dela, då de ock vilja i vänlighet med varandra rådslå och överlägga huru och på vad sätt med tomten rättas och lagas må.
Och som Rätten detta deras slut och för avskedande förståndigt erkände, samt med lag och Kungl. förordningar enligt, då blev det och dem till obrottslig efterlevnad i domboken infattat och infört

KERSTIN ERSDOTTERS HEMMAN

KLHA, VI, AI:3, opag,, 26 april 1715

Constituerades och förordnades Länsman Petter Gagner och nämndeman Anders Ersson i Södernäfde att besiktiga och inventera ifrån Erik Nilsson till Per Andersson på Hyttan hustru Kerstin Ersdotters hemman med gärdesgårdar, diken, hus och vad mera, samt att sådant skriftligen uppteckna. Per Andersson till bevis i vad tillstånd han det med själva ... emottager, som sig till skötsel hos honom ingivits.

FÖRBUD MOT KRÄFTFISKE

KLHA, VI, AI:3, mål nr 19, 5 juni 1716

Olof Persson i Gnarp anhöll igenom inlagd skrift att alldenstund en del av dess grannar där omkring, vilka om nätterna söka efter kräftor mitt för Gnarp äro ganska ovarsamma med elden, så att om morgnarna då Olof med dess grannar uppkomma ligger eldbränderna på åtskilliga ställen. Det ville Rätten ett förbud över kräftfiskeriet föresätta, som tjäna kunde till förekommande av den eldsvåda som eljest lätteligen vid olika tillfällen hända torde.
Ty prövade Häradsrätten skäligt att åtvarna de näst omkring liggande grannarna och naboerna då de kräftor uppsöka, att de ej så nära komma Olof Perssons hus med elddon som nu överklagas, utan var och en kräftfiskare anställa vid dess egna stränder och vattenställen, och det utsättes 5 daler Smts vite till görandes. Börandes och detta förbud o offentligt ställe vederbörande dom kungöras, på det någon hädanefter sig medelst okunnighet härav ej må kunna ursäkta och undskylla.

TVIST OM HEMMANET EFTER HANS LARSSONS HUSTRUS DÖD

KLHA, VI, AI:3, opag., 28 april 1715

Mats Ersson i Östanbyn och Mats Olofsson i Kyrkbyn tilltalade Hans Larsson på Grytnäshyttan angående hemmanets avträde han därsammastädes innehaver, påståendes att som det
1) Skall vara deras rätta börd, samt hava varit deras moder tillhörigt. Men då Hans Larsson giftade sig till Östanbyn och därmed deras fadersyster fick någon andel bytte deras sal. fader och svärfader med honom, och för densamma gav honom Hytte-hemmanet igen. Hans Larsson ock av intet skäl skall kunna beropa sig någon del i sin hustrus arvejord, det måtte han fördenskull med dess stora skjul återställa dem,som rätta ~~axx~~ arvingarna äro, förberörda hemman jämte vedergällning av avrad för tvenne år han allaredan efter deras fadersysters död skall hava det brukat. Utlåtandes sig väl hava kunnat förmena honom i sin ~~livs~~ livstid samma hemman att bruka, där han icke genom kolande, ...körande och skogsavverkning så fördärvade det, att de inom kort tid därvid icke vrda finnandes en torftig brand- och fångskog, mindre tillräcklig kol. Tillföre-kommande av vilken olägenhet de föregiva sig vara nödgade att söka tillträde till hemmanet, jämte refusion för vad han utan loven och förord av slogen förminskat efter deras fadersysters frånfälle.
Där emot, efter utsökt vice versa stämningsbegärande, Hans Larsson i anseende till sin ålder, som efter Guds skickelse allt mer och mer sig ökar, samt det emellan honom och hans hustru upprättade, och 1699 den 1 maj för Rätten uppvista och intecknade testamente, att få i sin livstid behålla hemmanet tillhopa utan söndring och klyvande. Men ifall Rätten skulle finna samma testamente icke kunna gillas, eller böra beständigt bliva, påstår han
1) Den utfästa morgongåvan till 120 daler Kmt.
2) Allt vad han av egna medel vid Hyttan nedlagt då han samma hemman tillträdde, dels igenom byte med jord igen, dels emot redbara penningars betalning som breven utvisa, att få för sig och sin hustru i dess livstid uti fast egendom tillgodonjuta, tillika med vad han förbättrat vid hemmanet under dess beboende, emedan dess grannar, Per Hanssons änka hustru Brita Ersdotter, Erik Matsson och Anders Ersson under den 23 hujus skriftligen intygat det inga hus voro på hemmanet vid hans tillträde förutom en gammal stuga och lada, åkern så utmattad att den icke kunde med annan säd än havre besås, gärdesgårdarna förlorade både om ängar och gärden, men nu är dess utseende fast bättre. Vad skall dess mindre av honom kunna fordras, som det första året hörde honom till att betala gäld och utlagor med, och han utav nästföljande års växt har måst fönöja kärandena deras andel efter överenskommande. Den påtalade skogsåverkan vidare, är till utskyldernas avbetalning, skall vara obevist och obevisligt, förmenar att det åtalet att undgå.
Varöver åter vederparterna sig förklarat, det lärer mellangåvan på bytet bestå uti 150 daler Kmt, som han levererat till deras fader och svärfader, varunder de förmena en tomt i Östanbyn vara begripen och för 48 daler Kmt beräknad, ändock nu intet skall vara tio värd om den av gode män uppskattas. Och som de förebära mellangåvan vara utlagd för den märkeliga goda skog på Hyttan fanns, men vid Östanbyn ingen som där emot kunde förliknas, det Hans Larsson samma skog alldeles utött, påstå de för ty, sig icke skyldiga den mot ... att betala, med mindre Hans Larsson kan lämna dem skogen i det stånd den var vid hans inträde på hemmanet, förbehållandes sig ändå, att avräkna på summan den tredjedel deras fadersyster till ...
Men berörande förbättringen på husen skjuta de sig under husesynsordningen, för att i den händelse han större byggnad och förbättring gjort än dess plikt fordrat, må det komma honom till godo, men om något felar må han det ännu fullgöra. Morgongåvan som påstås kalla

de en ...fordran, och säger sig undra huru han sig understår densamma för Rätten att andraga, emot de visat den hövlighet under delningen då intet inventarium upprättades, att de togo för gott vad han själv tyckte likt vara dem att giva, och det i utestående fordringar hava utlämnat deras fadersysters ärvda 1/3-del till ... Varför där han nu ytterligare vill fordra morgongåvan, skall han icke kunna förtänka dem om de vid nästa Ting påstå av honom ett edsvuret inventarium så att lagligen tillgår, lämnandes honom i mellantid med tacksamhet att erkänna, det de ännu förbliva vid det dem emellan slutet är, förmenande honom å sin sida icke hava orsak att sådant att upphäva.
Förbehållandes sig sist vedergällning för 9 daler expenser.
Resolution: Såsom bytesbrevet emellan kärandenas fader och svärfader, Erik Jönsson, och dess svåger Hans Larsson av den 4 november 1677 och påföljande confirmation av den 6 dito tydligen utvisar, det Hans Larsson emot svågern Erik Jönssons hustrus jordedel på Hyttan i byte icke allenast avträtt sin hustrus hus och jord i Domarvet, en tillagd hustomt som han köpt hade av kyrkoherden Olof Moraei för 48 daler Kmt, samt en åker köpt av Johan Ersson ibidem för 14 daler Kmt, utan ock på en gång erlagd till vidare nöje och mellangåva 130 daler Kmt. Sedermera den 3 juni 1979 avhandlat Mats Larsson i Djup och By socken en del uti källaren för 4 skeppund stångjärn. Varandes ock 1683 vid Pålsmässotiden en skrift av grannarna utgiven, som antyder att han med avlidne Jacob Bergholt bytt sin åker tillhopa på ett ställe och den sedan berett och avstängt, samt på husen och hustomten givit dem emellan 45 daler Kmt, inberäknat den del han med dem i samma hus ägde, och som grannarna under den 3 hujus betygar, upphävdat åkrarna som förr oupphävdade voro, uppstängt gärdesgårdarna, röjt och hävdat ängarna så att allt nu är uti gott och väl behållet tillstånd, som Häradshövdingen, Länsman och Hans Matsson i Nybyn under besiktningen den 25 hujus befunnit. Jämväl och förutan den äng han av utmarken intagit, uppröjt och hävdat, förpantat sig av grannarna någon äng och den i lika måtto upphävdat. För den skull komma alla sådana på husen och jorden under äktenskapet gjorda förbättringar att anses för deras avlinge, som efter testamnetsstadgans 3 punkt Hans Larssons avlidne hustru rätt och makt att sin ~~lag-~~ tredjedel igenom sin anno 1699 den 1 maj uppviste testamentsskrift testamentera och lägga under mannens ägo till att uppbära därför fulla värdet efter mätesmannadom utav hennes arvsegendom han där ifrån avträder, så framt de icke på annat sätt och med andra villkor med genomförandet vilja, så att han får bliva i sin livstid orubbad kvarsittande och sådant själv nyttja. Samma beskaffenhet är ock med deras i bytet avstådda åkrar och hustomt, samt mellamgåvan i penningar, som i lika måtto är för deras avlinge att anses och under lika testamentsfrihet stått. Det som svarar emot den i bytet gångna Hans Larssons hustrus arvejord i Domarvet och i dess ställe kommer att hållas för arvejord, om vilken testamentsstadgans 1 § förbjuder att göra något testamente eller förordning, oaktat efter vem därtill arvsfallen är, samt hennes ovannämnda broders barn ... arv icke kunnat begäras och att efterlåta Hans Larsson i dess livstid att besitta och bruka, oaktat deras fader och svärfader Erik Jönsson allaredan 1677 den 4 november beviljat och samtyckt den överlevande maken sådant i dess livstid att behålla. Kommer Hans Larsson vid laga fardag till dem att avstå dock utan avrad längre tillbaka än ifrån detta årets begynnelse, emedan han för tredingen av förledet årsväxt allaredan ställt dem tillfreds och de med skäl icke kunna utav honom fordra både delar av ... och växten och tillika avrad, vilken ock nu determinerades till 3 procent efter vart hundrade daler av hemmanets värde. Någon överflödig och omättlig skogsåverkan överskridande proportionen mot utskylderna bevisas och övertygas inte Hans Larsson på de förflutna

åren gjort hava, därför befrias han ifrån samma tilltal och frikallas jämväl ifrån vederparternas fordrade expenser, som skäligen kompenseras och upphäves efter ~~ing~~ ingendera parten fick sitt påstående i allt vunnet. Morgongåvan som Hans Larsson nu påstår efter lag att njuta, men icke oaktat då föreningen med vederparterna ingicks över lösören, varemot de för de skull förbehålla sig till annat Ting att då fordra utav honom ett edsvuret inventarium över alla boets lösören och utestående fordringar, utställes till annat Ting emot varandra lagligen att utföra, så framt de dess förinnan i vänlighet därom icke än vidare förenas kunna.

HANS LARSSONS TESTAMENTE

KLHA, VI, AI:3, opag., 3 okt 1715

Presenterades för Rätten det testamente och förordning som Hans Larsson på Hyttan den 3 hujus upprättat, av sådant innehåll, att emedan han med sin hustru Elisabeth Olofsdotter inga bröstarvingar äger, dock är till en håg ålder kommen, fördenskull i fall han blive förr än hon av Gud kallad, testamenterar och skänker han sin hustru efter hans död att njuta alla deras befintliga lösören, såsom kreatur, koppar, tenn och mässing, av vad namn det helst vara må, utan någon av sina sidoarvingars åtal, och det i anseende till den äkta plikt, trohet och lydnad hon honom bevist under den tid de sammanlevat.
Förmodandes detta kunna dess mer vinna sin kraft, som sådant allt skall vara hans rätta avlinge, och han själv det förvärvat.
Där ock Gud skulle behaga till att avfordra hans hustru förr än honom så förbehåller sig det sammas sidoarvingar icke heller må hava något av honom att fordra.
Till visshet av vilket han sitt namn underskriva låtit, samt själv sitt bomärke underritat, jämväl Kyrkoherden Ärevördige Johan Bjurberg och Länsman Peter Gagner sina namn till vittnes undertecknat.
Och blev nu efter begäran uti domboken innefattat, vedergående till all den säkerhet som lag och 1688 års stadga likmätigt vara månde.

FORTSATT TVIST OM HEMMANET EFTER HANS LARSSONS DÖD

KLHA, VI, AI:3, mål nr 11, 9 okt 1716

Insinuerade Mats Ersson i Östanbyn och Mats Olofsson i Grytnäs Kyrkby en protest emot föreningen som förleden vår blev upprättad emellan sal. Hans Larssons änka på Hyttan hustru Elisabeth Olofsdotter och dem, såsom förmyndare för Hans Larssons avlidne hustrus Malin Jönsdotters brodersbarn och närmaste arvingar, angående den arvejord, som dem igenom utfallen dom den 28 april 1715 tilldömd är. Men arvingarna sedermera med deras slut ej åtnöjas, utan förmena sig fått vida mindre än samma arvejord lärer vara värd. Begära fördenskull att hustru Elisabeth Olofsdotter ingen lagfart eller uppbud över samma arvejord av Rätten må tillåtas innan hon antingen alldeles arvingarna till freds ställer, eller de själva, när de myndiga bliva, sin rätt lagligen utföra kunna.
Ty vart denna deras protest, vederbörande till behörig säkerhet, uti domboken efter begäran antecknad och intagen.

KLHA, VI, AI:3, mål nr 10, 29 april 1717

Företogs till lagligt övervägande och avgörande den instämda tvistiga saken emellan Mats Ersson i Östanbyn och sal. Hans Larssons änka hustru Elisabeth Olofsdotter på Hyttan, var emot annan kärande och svarande, sökandes Mats Ersson om intet göra det köp hustru Elisabeth ingått med honom om dess avlidne fadersysters hustru Malin Jönsdotters arvejord på Hyttan emot betalning av 500 daler Kmt, varpå köpebrev författat är den 4 juni förledet år, samt sedermera tvenne gånger uppå Tinget uppbydit den 6 juni 1716 och den 4 oktober samma år. Förmenandes Mats att detta köp dess mindre kan hava bestånd, helst emedan dess omyndige

systerdöttrar icke kunnat förrän vid inkommen myndighet till detta köpslut giva sitt samtycke, till bevakande av deras rätt han bort med klander å köpet inkomma, på det han i framtiden icke uti någon olägenhet måtte bliva bragt, eller förklarad för den som de omyndigas rätt vid alla tillfällen behörigen icke i akt tagit, det han icke så rätteligen tillförne och förrän köpeskriften uppställdes har kunnat eftertänka och besinna, förmenandes fördenskull så vida bemälte köp, som synes både honom och de omyndige till något förfång i anseende till köpeskillingens ringhet, ännu icke vunnit laga stånd, det skall återkallas.
Men hustru Elisabeth efter vice versa stämning påstår köpets framgång, det Mats utan något skäl skall söka rygga, bryta under sken och förevändning av omyndiges rätt. Äskandes plikt över Mats för en sådan orolighet, och alla tillorsakade omkostnader vedergällda.
Varöver
Resolverades: Såsom Olof Matsson med fri vilja och utan lockande eller tvång, som vittnena under köpeskriften intygat, detta köp med hustru Elisabeth ingått haver, utan något förbehåll då av de omyndiges rätt till den försålda egendomen, som under köpet bort begripas. Ty bör han ock likmätigt lag, i synnerhet Cap 1 Jordabalken, köpet efter överenskommande stånda, efter han den stipulerade köpeskillingen redan riktigt och nöjsamt bekommit haver, ståendes Olofs systerbarn fritt, vars rätt Olof nu sökt uttaga, vid inkommen myndighet, och när de gitter, bliva i förmåga av 10 Cap Jordabalken detta köp att påtala i anseende till deras rätt efter arvtal, där de eljest skäligen finna skulle deras moderbroder, såsom deras antagne rätta förmyndare, detta köp till deras arvsrätts förminskande och icke förbättring slutet och ingått haver.

Lit I

OLOF MÅNSSON I TVIST MED SINA SVÄGERSKOR OM HEMMANET

KLHA, VI, AI:3, mål nr 8, 26 april 1717

Besvärade sig efter utverkad stämning Olof Matsson och dess svägerska Brita Andersdotter på Garphyttan över det svågern Corpralen Olof Månsson ibid söker tillvälla sig deras faders och svärfaders Anders Anderssons på Grytnäshyttan hemman, under någon förment rättighet, som skulle han till svärfadern försträckt någon penningsumma, så väl till utlagornas betalning för hemmanet som till svärfaderns nödtorftiga livsuppehääle, varpå han ock sig skall förmått hans förskrivning, icke allenast i anseend till penningsumman, utan ock att Olof för samma påyrkade försträckning skulle få sin betalning utur själva hemhanet, vilken förskrivning emot faderns och svärfaderns vilja uppställd, de alldeles söka bestrida såsom ländande till Olofs allt för stora nytta, men deras avsaknad, som likväl med Olof lika berättigade äro till arvets åtnjutande efter svärfaderns död, förmenandes deras rätt uti ingen måtto bör förminskas, förrän Olof riktigt redeligen uppgiver vad kan rättmäteligen utgivit och intet efter e eget behag det fordra.
Olof framviste själva dess svärfaders förskrivning under den 16 maj 1715, av gode män såsom vittnen undertecknad, varutinnan Anders Andersson tillstår sig såsom en gammal och orkeslös man icke på några år tillbaka kunnat bruka och sköta sitt hemman, der icke dess måg Corpralen Olof Månson Lustig honom med penningar och säd bisprungit, som sig belöper till en summa 230 daler Kmt och till tack därför och sin förnöjelse har han förunt sin måg tillträdandet av dess egendom på Hyttan och det så kallade Uppgårdehemmanet, för övriga hans arvtagare orubbad få bruka. Här utav förmente Corpralen dess fordrans riktighet nogsamt kunna bevisas, och det så mycket mera som ingen annan, utan han allena, varit svärfadern med penningar behjälplig, förutan dess hustru under hans bortovaro förestått sin faders hemman utan den ~~ringaste erkänsla därför.~~ ringaste erkänsla därför.
Anders Andersson, på Tinget tillstädes, invände det han väl något skyldig är sin måg Corpralen, men intet så stor summa som i skriften finnes vara förmält, under vilken lika som tvungen blivit att sätta sitt namn, som icke heller för honom dessförinnan skall blivit uppläsen, att han härvid kunnat göra sin påminnelse och påyrka måtte skrifts ändring. Därför förmenandes att denne hans utgivne förskrivning icke lärer hindra en likvidation honom och mågen emellan om dess fordran, på det intet till någon märkelig avsaknad måste uppföra, som han en gång icke åtnjutit haver. Vilket han Rättens omprövande underställde.
Resolution: Ehuruväl de tillstädes varande vittnen vid Anders Anderssons uygivne förskrivning till mågen Olof Månsson, den de ock underskrivit, noggrant givit vid handen det Anders varken blivit lockad eller trugad där under sitt namn sätta, utan han då erkänt skuldens riktighet, samt villig varit därpå till mågens trygga och säkerhet att giva sin förskrivning Icke desto mindre som utav de av Corpralen ingivna räkningar den förras riktighet bestyrka skulle, befanns det Corpralen några persedlar svärfadern till godo uppfört, som synes kommit till hans eget bästa, och svärfadern därav icke allena haft nytta.
Alltdärför till erhållande av någon billighet, och att ingen må ske förnär, prövas billigast att ställa denna sak under gode mäns likvidation, åt vilka parterna själv nöjas, som uti deras vidervaro kunna likvidera dem emellan, varvid Corpralen bör vara förtänkt att redeligen uppgiva vad han till svärfaderns hemmans nytta givit haver, samt med vad han dess svärfader enskilt bisprungit, som för en riktig fordran av de gode männen upptagas kan. Under vilken förrättning där parterna icke skulle finnas eniga, utan om några poster stridiga, kunna de vid nästa Ting till lagligt utförande anmäla.

Grytnäs kyrkoarkiv, F1, 1740

Sal. Johan Anderssons änka hustru Margareta Persdotter på Hyttan, född i Fröbbenbenning och Norbergs socken år 1666 i början av februari. Gift med bemälde Johan Andersson 8 november 1696, haft 8 barn av vilka tvenne lever, blev änka år 1736 i augusti. 74 år 2mån

Grytnäs kyrkoarkiv, F1, 1740

Anders Olssons änka på Hyttan Sara Olsdotter, född i Nygården 1668 vid pass, gift med bemälde sin man 1691 den 9 sept, haft två söner som bägge leva. Varit änka i 40år

Grytnäs kyrkoarkiv, F1, 1741

Per Andersson på Hyttan, född därsammastädes år 1656. Gift med sin hustru Elisabeth Bengtsdotter ifrån By socken år 1686, 6 barn, 3 söner 3 döttrar, av vilka 1 son och 2 döttrar äro döda. Andra gången gift 1721 med Anna Persdotter ifrån Garphyttan, död 1734

TVIST MELLAN LITT H OCH LITT I OM BACKMANS VRET

KLHA, V, AI:41, opag., 10 april 1801

Till detta Ting hade Lars Larsson i Hyttan utverkat stämning uppå Anders Nilssons änka Anna Andersdotter samt mågen Per Jonsson och hans hustru, med påstående att de måtte skyldiga kännas, efter mätesmannaorder, till käranden avstå den lindvret, Backmans vret kallad, som för flera år sedan blivit såld från det hemman han å Hyttan innehaver, och vilken ej kan utgöra besittningsrätt, samt att ordentligen utredas måtte, huru stor skatt på denna vret rätteligen belöper, och svarandena åläggas densamma ersätta för så lång tid käranden och hans förfäder samma skatt utbetalt, och att ersätta rättegångskostnaden.
Vilket påstående svarandena i genstämning bestritt, efter som de icke köpt någon jord i Hyttan, utan endast med Per Backman ingått jordebyte, vilken således först borde sökas, och även av honom fordra reda för skatten, varjämte de även yrka ersättning för rättegångskostnaden.
Vid upprop av målet instälide sig parterna, och uppviste svarandena Stora Kopparbergs Vällovlige Lagmansrätts dom av den 19 september 1794, härutinnan den rättighet kopparsmedsdrängen Per Backman genom denna Rätts utslag den 22 augusti samma år vunnit att få sin halvbroders andel i Hyttan utbryta, blivit genom förening ytterligare stadfästat, och denna Rätts protokoll av den 15 augusti 1777, innehåller den förening varigenom Lars Nilsson på Hyttan av Backman tillbytt sig det änge han å sin hustrus vägnar fått i Hyttan utbryta emot Laggarhyttan i Djäknehytteroten belägen. Förmenade sig svarandena deras laga åtkomst till ovannämnda jord vara genom dessa handlingar tillräckligt styrkta, även som ock deras rätt att få densamma besitta.
Varvid Lars Larsson erinrade, att om Backman fått tillstånd att utbryta sin halvbroders arvejord, ehuru den ej till besittning uppnått, hade det varit i grund av de arbetarna vid Avesta särskilt förenade priviliegier, dem här vid jordebytet ej kunnat på Lars Nilsson eller hans arvingar överlåtas. Och som det nu vore tillräckligt styrkt, att svarandena verkligen innehava den från hans hemman å Hyttan utbrutna vret, yrkade han ock vidare sitt i stämningen emot dem gjorda påstående.
Parterna, som ej hade vidare att anföra, fingo avträda under överläggning om beslutet, och för dem åter inkallade avkunnades
Utslag: Alldenstund det är ostridigt och med klara och tydliga handlingar styrkt, att svarandena innehava den jord, som Backman i egenskap av arbetare vid Avesta Kopparsmedja fått utbryta, fördenskull och som han icke kunnar en så beskaffad rättighet på någon annan överlåta, alltså prövar Häradsrätten skäligt, det skola svarandena för denna jord, som på långt när icke uppgår till besittning, efter gode mäns skattning taga löse av käranden. Svarandena obetaget, att av Backman åter söka den jord de till honom bortbytt, om de sig därtill befogade finna.
Beträffande därnäst frågan om skatten, så emedan den nu icke kunnat till sitt belopp uppgivas eller visas varken huru stor skatt av ovanberörda jord belöper, eller huru mycket käranden och hans förfäder därför utbetalt. Ty prövar Häradsrätten skäligt, det bör en ordentlig utredning därom under gode män parterna emellan förrättas, varefter, och om de ej i godo överenskomma, Häradsrätten över vad dem emellan stridigt bliva kan, uppå anmälan vill sig lag likmätigt utlåta.

Emot detta utslag erlade svarandena vad, det de alltså äga att vid nästa Lagmansting fullfälja.

Lagmansrättens dom blev densamma som Häradsrättens ovan. Då svaranden fördröjde överlämnandet av jorden, stämde Lars Larsson dem på nytt, och detta mål återges på nästa sida.

KLHA, V, AI:43, opag., 13 okt 1802

Vid detta Ting hade Lars Larsson i Grytnäshyttan låtit instämma Anders Nilssons änka Anna Andersdotter och hennes måg Per Jansson därsammastädes med påstående, att svarandena som vägrat emottaga den dem erbjuden lösenskilling 33 riksdaler för den så kallade Backmansvreten, som käranden genom Häradsrättens och Vällovlige Lagmansrättens sammanstämmande domar av den 10 april och 16 juni 1801 blivit berättigad förklarad få till sig lösa, måtte icke allenast berörda vret genast avträda, utan och ersätta den därå innevarande år avbärgade grödan, tillika med den skatt käranden i 28 år för berörda vret utbetalt, samt att förorsakad skada och denna rättegångskostnad ersätta.

Vid upprop av målet inställde sig parterna, då käranden ingav ett så lydande skriftligt anförande, Litt. B, samt företedde de åberopade domar, tillika med den å ifrågavarande vret den 11 sistlidne juni förrättade tredje uppskattning, varå jämväl fanns tecknat bevis, att Lars Larsson samma dag erbjudit svarandena uppskattningssumman 33 riksdaler.

Å svarandesidan kunde väl icke bestridas kärandens lösningsrätt, samt att han erbjudit ovannämnda lösningsskilling, men som jorden den 31 nästlidne maj blivit högre uppskattad, eller till 52 riksdaler, hade de förment sig ej vara pliktiga att jorden avträda innan samma summa till dem avlämnats, men vid den av Lars Larsson ingivna uträkning på skatten var ej något att påminna.

Sedan parterna avträtt, tog Häradsrätten detta mål i övervägande och avkunnade för dem åter inkallade följande

Utslag: Alldenstund genom laga kraft vunnen dom Lars Larsson är vorden förklarad berättigad att den så kallade Backmansvreten efter gode mäns skattning inlösa, och efter Konungens Befallningshavandes förordnande trenne skattningar därå skett. Fördenskull och som flera värderingar icke få anställas, utan den sista bör lända parterna till efterrättelse, alltså prövar Häradsrätten skäligt, det böra svarandena Anders Nilssons änka Anna Andersdotter och hennes måg Per Jansson emot erhållande av skattningssumman 33 riksdaler Backmansvreten till käranden Lars Larsson genast avträda. Och skola de för berörda summa erlägga 5 procent ränta ifrån den dag lösenskillingen varit dem erbjuden, eller från den 17 sistlidne juni, intill dess käranden av jorden kommer i besittning.

Vidkommande den av dem fordrade skatten, så emedan svarandena icke bestritt, ett densamma utgiva eller emot de därå ingivna uträkningen haft något att påminna, ty prövar Häradsrätten skäligt, det skola Anna Andersdotter och Per Jansson densamma utgiva med 22 riksdaler 4 skilling 10 runstycken och 6 fjärdingar 2 1/4-dels kappe säd, även som ock de, vilka sin vederpart till denna rättegång tvungit, skola hans rättegångskostnader med 2 riksdaler ersätta.

Bilaga, Litt B.

Icke annat än högsta nöden tvingar mig att ännu en gång söka den rättelse som jag tillförne erhållit, så väl vid Lovlige Häradsrätten av den 10 april 1801, som vid Vällovlige Lagmansrätten den 15 juni samma år, då jag således i förmåga av ovan berörda dokumenter icke allenast en, utan trenne gånger enligt lag låtit uppskatta och efter mätesmannaorder värdera den vret jag vunnit, utan efter sista värderingen tillbjudit min contrapart fulla summan som uppskattningen intygar, men såsom mindre laglydig och i förlitan på sin egen makt honom avslog och kört bort skörden natten därpå, innan det hunnit taga någon tork, så att han en månad därefter måste det omtorka.

Nu allt därför min ödmjuka anhållan det Välborne Herr Lagman, samt den Lovlige Häradsrätten täcktes gunstigt bibehålla mig vid mina tilldömda rättigheter.

Lars Larsson i Grytnäshyttan

(Forts. på bilagan på nästa sida)

(Forts. från föreg. sida)

I anledning av Häradsskrivarkontorets i Hedemora givna utredning å de årliga utlagorna, som belöper på denna vret, medföljer nedanstående uträkning som följer:

Kolskatten efter 32 riksdaler stigen, 1 7/16 korg gör	.....
Kronotionden, 25 riksdaler, 16 skilling tunnan, gör för 1 7/16 kappe	.....
Soldats årspenningar efter ett medelpris av 12 gånger om året, 1 skilling 8 runstycken gången gör	.....
Skjutsfärdspenningar	.....
Kungsgårdshjälp	.....
Då summan för 28 år bliver då de årliga åtta skillingar avdrages	28 Rd

Utom de årliga utgifterna tillkomma även legor under Finska kriget till 2 varjerningar, 2 frikårer och 2 soldater 1 Rd 4 Sk

Hemkallet till soldaten efter 1 1/2 kappe på dalern i 28 år gör tillsammans 6 fjärdingar 2 1/4 kappe.

LARS LARSSON SÄLJER VRETEN

KLHA, V, AII:9, 1:a uppbud:12, 31 okt 1809

För allom dem som detta mitt öppna salubrev händer förekomma och sålunda varder, gör jag här med min hustrus ja och samtycke veterligt, upplåter och försäljer till Jan Hansson i Hyttan den så kallade Backmans vret innehållande efter stång 66 snesland 3 bandland för en betalning och oss emellan överenskommen köpesumma åttioåtta riksdaler 42 skillingar 8 runstycken Riksgäldsmynt, vilken summa jag den sista penningen med den första till fullo uppburit och anammat haver. Allt därför avhänder jag mig, min hustru, barn och efterkommande förenämnda vret och densamma tillägnar förenämnda Jan Hansson, dess hustru, barn och efterkommande, att nyttja och bruka i evärdeliga tider, som skedde i Grytnäs Kyrkby den 1 juli 1808.
Lars Larsson i Hyttan
Caisa Andersdotter

LARS LARSSON VILL LÖSA UT HUSTRUNS KUSIN UR HEMMANET

KLHA, V, AI:42, opag., 16 okt 1801

Till fullföljande av den till förledet Ting instämda, men för svarandens sjukddoms förfall då uppskjutna och till detta Ting självstämda sak, emellan Lars Larsson på Grytnäshyttan och avlidne klarinettblåsaren Hellbergs änka Anna Hellberg, angående den förres påstående, att Hellberg måtte förpliktas taga lösen för den obesuttna andel eller 1/6-del av Lars Larssons åboende hemman, som där ifrån blivit skingrad, och han nu innehaver.
Men svaranden kom icke under hela Tinget, som nu lider till slut, tillstädes, eller lät anmäla laga förfall, varför ock som vederbörligen styrktes att hustru Hellberg av ovanberörda utslag den 19 sistlidne september fått del, Häradsrätten i förmåga av 12 capitlet 2 och 3 § i Rättegångsbalken prövade skäligt fälla hustru Hellberg till böter av 32 skilling, och att målet på för handen varande skäl till prövning upptaga.
Nu som vederbörligen styrktes, att den jorden hustru Hellberg innehaver på långt när icke upphinner full besittning, alltså och i förmåga av de flera emot skattskyldig jords minskning utkomna påbud och plakater, prövade Häradsrätten skäligt förplikta hustru Hellberg, att efter gode mäns skattning taga lösen för den del hon av Lars Larssons hemman innehaver. Och uppå Lars Larssons begäran nämndemännen Anders Samuelsson i Smedsbo och Anders Larsson i Stusshyttan förordnades att denna skattning förrätta. Skolandes hustru Hellberg ersätta Lars Larssons rättegångskostnader med 1 riksdaler.
Av detta utslag bör, sedan tid till vad ute är, hustru Hellberg få så tidig del eller utmätning därå sökas, att hon må kunna målet till nästa Ting på återvinning instämma, om hon sig så befogad finner.

HYTTAN I GRYTNÄS SOCKEN

LARS LARSSON

KLHA,V,AI:46,opag.,16 april 1807

Vid upprop av det till nästlidet Ting instämda, men för orsaker som protokollet av den 16 oktober nästlidet år omförmäler på anstånd därom, mål emellan Lars Larsson i Grytnäshyttan å ena, och fjärdingsmannen Anders Andersson i Södernävde å den andra sidan, angående av den förstnämnde fordrad reda och räkning för en hos honom i september månad 1802 hållen auktion av den senare.
Inställde sig parterna, framvisande svaranden det hållna auktionsprotokollet, därvid käranden påminte att 2 lass ängshö om 40 lispund pålöpet till ett värde av 200 daler, och 2 .... råghalm i värde till 100 daler, allt i kmt, därpå orätt blivit uppfört. Men fann han tillika, på svarandens erinran, måste medgiva att han fått berörda hö och halm behålla, så att honom därigenom någon skada icke skett, och han emot auktionsprotokollet i övrigt icke hade att påminna.
Alltså prövade Häradsrätten Lars Larsson hava erhållit den äskade redogörelsen, och att ha till vidare klagan icke ägde lagligt fog, utan fann skäligt fjärdingsmannen Anders Andersson ifrån allt vidare ansvar i detta mål befria.

KLHA,V,AII:9.1.sta/uppbud:12,31 okt 1809

För allom dem som detta mitt öppna salubrev händer förekomma och sålunda varder, gör jag här med min hustrus ja och samtycke veterligt, upplåter och försäljer till Jan Hansson i Hyttan den så kallade Backmans vret innehållande efter stång 66 snesland 3 bandland för en batalning och oss emellan överenskommen köpesumma åttioåtta riksdaler 42 skillingar 8 runstycken riksgäldsmynt, vilken summa jag den sista penningen med den första till fullo uppburit och anammat haver, allt därför avhänder jag mig, min hustru, barn och efterkommande förenämnda vret och ensamma tillägnar förenämnda Jan Hansson, dess hustru, barn och efterkommande, att nyttja och bruka i evärdeliga tider, som skedde å Grytnäs Kyrkby den 1 juli 1808.
Lars Larsson i Hyttan Caisa Andersdotter

KLHA,V,AI:47,opag.,31 okt 1809

Ingavs och upplästes följande avhandling:
Som min måg Lars Larsson allt ständigt framhärdar uti sin misshushållning, så att han utom att sätta gälld på gäld, även mig oåtspord försålt någon del utav egendomen, därför har jag funnit mig befogad, att alldenstund bouppteckningen efter min avlidne hustru, utan mitt samtycke, till mina övriga tvenne barns förlust blev ensidigt förrättad, och till det sämsta underpris, och till Lars Larsson överlämnad. Alltså får jag härmed i stöd av Giftermålsbalkens 9 Cap 4 § med full morgongåva och tillträdesrätt överlämna till min andra måg Per Sahlberg den tredjedel utav egendomen, som honom igenom arv med rätta tillkommer, då han efter 1792 års bouppteckning kommer att ansvara för sin andel uti mitt tilldelat födomål, samt den dåvarande i boet befintliga å tredjedelen löpande gälden. Och utom dess lämnas honom, Sahlberg, fri rättighet att försvara min andra ogifta dotters andel. Då Lars Larssons kreditorer icke förhindras att söka sin rätt utav den tredjedel som honom kan tillfalla. Och tillåtes härmed, att söka domstolen i orten, att härpå vinna den kraft, som lag förmår. Att detta så i sanning upplåtet och fastställt är, betygar jag med mitt egenhändiga bomärke och namns undersättande, och i dessa tillkallade gode mäns vittnesmål, som härmed på det kraftigaste försäkras
Grytnäshyttan den 2 juli 1808
Gamle Anders Andersson Illa i Grytnäshyttan.

Vittnen:
Anders Carlsson i Grytnäshyttan
Samuel Olsson i Knutsbo

Och blev denna avhandling, till den kraft och verkan som lag förmår, ord från ord i domboken intagen.

KLHA,V,AI:43,opag.,13 okt 1802

Vid detta Ting hade Lars Larsson i Grytnäshyttan låtit instämma Anders Nilssons änka Anna Andersdotter och hennes måg Per Jansson därsammastädes med påstående, att svarandena som vägrat emottaga den dem erbjuden lösenskilling 33 riksdaler för den så kallade Backmansvreten, som käranden genom Häradsrättens och Vällovlige Lagmansrättens sammanstämmande domar av den 10 april och 16 juni 1801 blivit berättigad förklarad få till sig lösa, måtte icke allenast berörde vret genast avträda, utan ock ersätta den därå innevarande år avbärgade grödan, tillika med den skatt käranden i 28 år för berörda vret utbetalt, samt att förorsakad skada och denna rättegångskostnad.

Vid upprop av målet inställde sig parterna, då käranden ingav ett så lydande skriftligt anförande, Litt B, samt företedde de åberopade domar, tillika med den å ifrågavarande vret den 11 sistlidne juni förrättade tredje uppskattning, varå jämväl fanns tecknat bevis, att Lars Larsson samma dag erbjudit svarandena uppskattningssumman 33 riksdaler.

Å svarandesidan kunde väl icke bestridas kärandens lösningsrätt, samt att han erbjudit ovannämnda lösningsskilling, men som jorden den 31 nästlidne maj blivit högre uppskattad,, eller till 52 riksdaler, hade de förment sig ej vara pliktiga att jorden avträda innan samma summa till dem avlämnats, men vid den av Lars Larsson ingivna uträkning på skatten var ej något att påminna.

Sedan parterna avträtt, tog Häradsrätten detta mål i övervägande och avkunnade för dem åter inkallade följande

Utslag: Alldenstund genom laga kraft vunnen dom Lars Larsson är vorden förklarad berättigad, att den så kallade Backmansvreten efter gode mäns skattning inlösa, och efter Konungens Befallningshavandes förordnande trenne skattningar därå skett. Fördenskull och som flera värderingar icke få anställas, utan den sista bör lända parterna till efterrättelse, alltså prövar Häradsrätten skäligt, det böra svarandena Anders Nilssons änka Anna Andersdotter och hennes måg Per Jansson emot erhållande av skattningssumman 33 riksdaler Backmansvreten till käranden Lars Larsson genast avträda. Och skola de för berörda summa erlägga 5 procents ränta ifrån den dag lösenskillingen varit dem erbjuden, eller ifrån den 17 sistlidne juni, intill dess käranden av jorden kommer i besittning.

Vidkommende de av dem fordrade skatten, så emedan svarandena icke bestritt, att densamma utgiva eller emot de därå ingivna uträkningen haft något att påminna, ty prövar Häradsrätten skäligt, det skola Anna Andersdotter och Per Jansson densamma utgiva med 22 riksdaler 4 skilling 10 runstycken och 6 fjärdingar 2 1/4-dels kappe säd, även som ock de, vilka sin vederpart till denna rättegång tvungit, skola hans rättegångskostnader med 2 riksdaler ersätta.

Bilaga, Litt B.

Icke annat än högsta nöden tvingar mig att ännu en gång söka den rättelse som jag tillförne erhållit, så väl vid Lovlige Häradsrätten av den 10 april 1801, som vid Vällovlige Lagmansrätten den 15 juni samma år, då jag således i förmåga av ovan berörda dokumenter icke allenast en, utan trenne gånger enligt lag låtit uppskatta och efter mätesmannaorder värdera den vret jag vunnit, utan efter sista värderingen tillbjudit min contrapart fulla summan som uppskattningen intygar, men såsom mindre laglydig och i förlitan på sin egen makt honom avslog och kört bort skörden natten därpå, innan det hunnit taga någon tork, så att han en månad därefter måste det omtorka.

Nu allt därför min ödmjuka anhållan det Välborne Herr Lagman, samt den Lovlige Häredsrätten täcktes gunstigt bibehålla mig vid mina tilldömda rättigheter.

Lars Larsson i Grytnäshyttan

(forts. nästa sida)

50

LARS LARSSON. Familj VI:9-10
31
LARS LARSSON KRÄVER REDOVISNING AV FJÄRDINGSMANNEN

KLHA,V,AI:45,opag.,16 okt 1806

(3) Lars Larsson i Grytnäshyttan hade till detta Ting låtit instämma fjärdingsmannen Anders Andersson i Södernäfde, med påstående, att svaranden måtte förpliktas göra behörig reda och räkning för den utmätning och executiv auktion, han hos käranden hållit till gäldande av den skuld, däruti Lars Larsson hos numera avlidne direktören Svedberg häftade, enligt denna Rätts utslag, och därvid blivit försålda en ko, en stor kviga, två lass råghalm, tvenne flaskor och en skål av koppar, tvenne tallrikar och ett halvstop av tenn, en ljusstake och ett porslinsstop, men skulden icke desto mindre är vorden lämnad obetald, samt utmätning för samma skuld hos käranden andra gången verkställd ab kronolänsman Hasselgren med biträde av svaranden, yrkade käranden, att till upplysning i målet ej mindre ovannämnda utslag än auktionsprotokollet måtte företes, och är, under förbehåll av öppen talan, ersättande för rättegångskostnaden jämväl fordrad

Och inställde sig vid upprop av målet parterna, svaranden biträdd av kronolänsman Hasselgren, som med ett av Herr Expeditions Befallningsmannen Gustav Kristner utgivet bevis, ville styrka att utmätningen hos Lars Larsson för avlidne direktörens Svedbergs fordran blivit behörigen redovist, men därmed åtnöjdes icke Lars Larsson, utan påstod att få se utslaget, därför utmätningen är gjord, jämte utmätningsinstrumentet och auktionsprotokollet, jämte en ordentlig redovisning för de influtna penningarna, det Anders Andersson nu icke kunde åstadkomma, men förmente sig kunna utreda och bevisa, att Lars Larsson skett full rätt och att han icke ägde anledning till klagan.

Nu som en gäldenär hos vilken utmätning till gälds betalning sker, onekligen är berättigad att få en fullständig reda huru den utmätta egendomen blivit använd, så att honom icke förnär skett, därtill hörer utmätningsorder, utmätningsinstrument, auktionsprotokoll, jämte redogörelse huru den utmätta egendomen är vorden förvandlad- och använd.
Alltså prövade Häradsrätten skäligt förplikta fjärdingsmannen Anders Andersson, att inom tre månader ifrån denna dag en slik redogörelse, vid vite av 10 riksdaler, käranden tillställa, som äger att därvid göra påminnelser, och om något parterna emellan stridigt varder, hava de att å nästa Ting sig självstämda infinna, med alla sina skäl och bevis försedda, och då Häradsrätten sig i målet vidare uttala vill.

KLHA,V,AI:41,opag.,10 april 1801

Till detta Ting hade Lars Larsson i Hyttan utverkat stämning uppå Anders Nilssons änka Anna Andersdotter samt mågen Per Jonsson och hans hustru, med påstående, att de måtte skyldiga kännas, efter mätesmannaorder, till käranden avstå den lindvret, Backmans vret kallad, som för flera år sedan blivit såkd från det hemman han å hyttan innehaver, och vilken ej kan utgöra besittningsrätt, samt att ordentligen utredas måtte, huru stor skatt på denna vret rätteligen belöper, och svarandena åläggas densamma ersätta för så lång tid käranden och hans förfäder samma skatt utbetalt, och att ersätta rättegångskostnaden.
Vilket påstående svarandena i genstämning bestritt, efter som de icke köpt någon jord i Hyttan, utan endast med Per Backman ingått jordebyte, vilken således först borde sökas, och även av honom fordra reda för skatten, varjämte de även yrka ersättning för rättegångskostnaden.
Vid upprop av målet inställde sig parterna, och uppviste svarandena Stora Kopparbergs Vällovlige Lagmansrätts dom av den 19 september 1794, härutinnan den rättighet kopparsmeds drängen Per Backman genom denna Rätts utslag den 22 augusti samma år vunnit, att få sin halvbroders andel i Hyttan utbryta, blivit genom förening ytterligare stadfästad, och denna Rätts protokoll av de 15 augusti 1777, innehåller den förening, varigenom Lars Nilsson på Hyttan av Backman tillbytt sig det änge han å sin hustrus vägnar fått i Hyttan utbryta, emot Laggarhyttan i Djäknehytteroten belägen. Förmenade sig svarandena deras laga åtkomst till ovannämnda jord vara genom dessa handlingar tillräckligt styrkta, även som ock deras rätt att få densamma besitta.
Varvid Lars Larsson erinrade, att om Backman fått tillstånd att utbryta sin halvbroders arvejord, ehuru den ej till besittning uppnått, hade det varit i grund av de arbetarna vid Avesta särskilt förenade privilegier, dem här vid jordebytet ej kunnat på Lars Nilsson eller hans arvingar överlåtas.

Och som det nu vore tillräckligt styrkt, att svarandena verkligen innehava den från hans hemman å Hyttan utbrutna vret, yrkade han ock vidare sitt i stämningen emot dem gjorda påstående.
Parterna, som ej hade vidare att anföra, fingo avträda under överläggning om beslutet, och för dem åter inkallade avkunnades
Utslag: Alldenstund det är ostridigt och med klara och tydliga handlingar styrkt, att svarandena innehava den jord, som Backman i egenskap av arbetare vid Avesta Kopparsmedja fått utbryta. Fördenskull och som han icke kunnat en så beskaffad rättighet på någon annan överlåta, alltså prövar Häradsrätten skäligt, det skola svarandena för denna jord, som på långt när icke uppgår till besittning, efter gode mäns skattning taga lösen av käranden. Svarandena obetaget, att av Backman åter söka den jord de till honom bortbytt, om de sig därtill befogade finna.
Beträffande därnäst frågan om skatten, så emedan den nu icke kunnat till sitt belopp uppgivas eller visas varken huru stor skatt av ovanberörde jord belöper, eller huru mycket käranden och hans förfäder därför utbetalt. Ty prövar Häradsrätten skäligt, det bör en ordentlig utredning därom under gode män parterna emellan förrättas, varefter, och om de ej i godo överenskomma, Häradsrätten över vad dem emellan stridigt bliva kan, uppå anmälan vill sig lag likmätigt utlåta.

Emot detta utslag erlade svarandena vad, det de alltså äga att vid nästa Lagmansting fullfölja.

Anders Andersson - Lars Larsson. Familjer VII:19-20 och VI:9-10 51

LARS LARSSON OCH HANS SVÅRFAR KLAGAR ÖVER UTMÄTNING

(1) KLHA,V,AI:45,opag.,10 okt 1805

Till följe av Konungens Befallningshavandes remiss hade vice länsmannen G.H. Hasselgren låtit inkalla Anders Andersson och hans måg Lars Larsson på Grytnäshyttan, med påstående, att Anders Andersson måtte lagligen fullfölja och bevisa sin klagan över den hos honom förrättade executiva auktion av fjärdingsmannen Anders Andersson i Södernäfde och nämndeman Jan Jansson i Grytnäsbyn, samt emot Lars Larsson, att han måtte ansvara för det han förskingrat de uppskattade varorna, och även överfallit förrättningsmännen.

Men svarandena hade under hela Tinget, som i dag slutes, sig icke infunnit eller låtit anmäla laga förfall, ehuru det styrktes att de behörigen blivit stämda.
Varför Häradsrätten prövade skäligt uppskjuta målet, som utan svarandenas hörande icke prövas kan, till nästa Ting, samt att förelägga Anders Andersson och hans måg Lars Larsson att vid dem vardera förelagt vite av 3 riksdaler 16 skilling sig vid nästa Ting ofelbart infinna, om vilket länsmannen åligger, att dem tidigt kungöra låta.

KLHA,V,AI:45,opag.,22 april1806

(2) Sedan Konungens Befallningshavande genom utslag den 4 juni 1805 till domarens prövning förvist den utav Anders Andersson i Grytnäshyttan förda klagan över en av nämndemannen Jan Jansson i Grytnäs Kyrkby och fjärdeingsmannen Anders Andersson hos honom förrättad utmätning, så hade kronolänsmannen Hasselgren till nästlidet års höstting låtit instämma Anders Andersson och hans måg Lars Larsson därsammastädes, med påstående att Anders Andersson måtte lagligen fullfölja och bevisa sin emot berörda utmätning hos Konungens Befallningshavande förda klagan över ovanberörda utmätning, och att Lars Larsson måtte lagligen ansvara för det han de utmätta varorna förskingrat, samt förrättningsmännen vid auktionen med smädesord förolämpat. Till prövning förekommo vidare än, att Anders Andersson och Lars Larsson blivit förelagda, att vid detta Ting vid 16 riksdalers vite sig infinna, varförutom länsmannen nu säskilt tilltalt Lars Larsson för det han länsmannen uti tjänsteförrättning skall smädat och ofredat.

Inställde sig vid upprop av målet Hasselgren och Lars Larsson, som ingav en skriftlig förklaring av Anders Andersson, att han vore av sjukdom hindrad att sig vid Tinget infinna, samt anhöll, att både för egen och sina övriga barns skull bliva befriad ifrån betalande av Lars Larssons skuld med sin egendom.
Länsmannen Hasselgren förmodade, att när Anders Andersson icke fullföljt sina hos Konungens Befallningshavande anmälda klagomål över utmätningen, ehuru han därom genom länsmannens stämning ytterligare blivit uppmanad, så skall därå något avseende nu ej heller kunna havas, och ville i övrigt nu inskränka sitt påstående emot Lars Larsson till ansvar för det han icke allenast ofredat förrättningsmännen vid auktionen, utan ock, då länsmannen skolat tillställa honom en stämning söndagsmiddagen den 30 nästlidne mars, länsmannen med smädeord angripit, och slagit stämningen utur handen på honom, till vilket allt Lars Larsson nekade, och varför de av länsmannen till hans övertygande inkallade vittnen, kyrkovärden Per Andersson i Rembo, Olof Olsson i Knutsbo och Per Jansson på Grytnäshyttan, framropades, vilka med hand å bok fingo erlägga den vanliga vittneseden, svärandes, och berättade var för sig särskilt:
1) Kyrkovärden Per Andersson, att han åtföljt länsmannen ovanberörda

dag, då han skolat tillställa Lars Larsson en stämning, samt att han då slagit papperet utur handen på länsmannen, kallat honom .... och svurit, samt varit av drycker överlastad. Uppläst och vidkänt.

2) Olof Olsson, att Lars Larsson vid auktionen, som nämndemannen Jan Jansson i Grytnäs och Anders Andersson i Södernäfde hos Lars Larsson förrättat, stojat och påpå varjehanda sätt ofredat förrättningsmännen, som ryckt undan dem de saker som på auktionen skulle försäljas, och hindrat dem arr utropa kreaturen, som ej heller funnits hemma, men hans egentliga ord kunde vittnet nu så långt efteråt icke minnas, och slutligen när förrättningsmännen gått ifrån, hade han yttrat, det var väl jag blev av med dem, jag har lust att skjuta efter dem. Då Lars Larssons son hämtat krut, och fadern laddat en bösspipa, som varit avhuggen och fästad i en träkloss. Uppläst och vidkänts.

3) Lars Jansson, att Lars Larsson vid auktionen på varjehanda sätt smädat och ofredat förrättningsmännen, ehuru vittnet nu ej kunde ihågkomma hans egentliga ord, samt ryckte undan de persedlar som skulle försäljas, och när någon köpare vist sig otålig för det kreaturen, som varit till auktion utlyst, men nu ej funnos vid gården, ej utropades, hade Lars Larsson frågat efter skälen för att sticka i halsen på dessa ...., som hans ord fallit, och äntligen vid förrättningsmännen bortgång hade han skjutit efter dem med en avhuggen och vid en träklabb fastsatt bösspipa, som efter hans yttrande skulle vara en glädjebetygelse däröver, att han, som orden föll, blivit av med de odjuren. Uppläst och vidkänts

Dessa vittnesmål kunde Lars Larsson icke förneka, men sade sig ej hava ment ont därmed, och som vidare ej var att anföra, blev häröver

Avsagt: Som Anders Andersson icke inom natt och år ifrån Konungens Befallningshavandes utslag, sökt att sina över den hos honom anställda utmätningen utföra och styrka, fastän han igenom länsmannens å honom till sist förflutna Ting uttagna stämning, därtill ytterligare blivit uppmanad. Alltså prövar Häradsrätten att berörde utmätning nu hava vunnit laga kraft, och att Anders Andersson försuttit all rätt att densamma vidare klandra.

Och emedan Lars Larsson enligt vittnens av honom erkända utsagor, smädat och förolämpat förrättningsmännen vid auktionen, samt vid deras bortgång skjutit efter dem, och han jämväl överfallit länsmannen Hasselgren, som på en söndag skolat honom en stämning tillställa, med smädeord, samt svurit och varit av drycker överlastad. Ty ock i förmåga av 18 Cap 9 §, 3 Cap och 6 §, samt Kungl. Påbudet emot svordom och dryckenskap av den 17 april 1733, prövar Häradsrätten skäligt, det Lars Larsson för sitt förhållande emot förrättningsmännen vid auktionen och emot länsmannen böta två gånger 10 daler och för det han vid sistnämnda tillfälle svurit av lättsinnighet endast, för fylleri 5 daler och för sabbatsbrott 10 daler, som tilsammans med 12 riksdaler skola utgå.

LARS LARSSONS SKULDER

KLHA, V, AI:43, opag., 21 april 1803

I anledning av Lars Larssons i Grytnäshyttans erkännande att vara till drängen Anders Andersson i Nygården skyldig efter förskrivning av den 20 oktober 1794 8re riksdaler fann Häradsrätten rättvist ålägga Lars Larsson att merberörda på förskrivning med tre Riksdaler genast inlösa.

KLHA, V, AI:43, opag., 4 okt 1803

Alldenstund Lars Larsson i Hyttan i Grytnäs socken instämd av Anders Persson i Södernäfde genom dess ombud nämndeman Jan Jansson i Grytnäsbyn, med påstående att enligt förskrivning av den 25 maj sistlidne utbekomma två Riksdaler 18 Skilling Specie med ränta och rättegångskostnad, genom nämndsmannen Anders Larsson i Stusshyttan berörda skulds riktighet erkänt. Fördenskull förpliktigas Lars Larsson att dessa erkända 2 Riksdaler8 Skilling Riksgäldsmynt käranden ofördröjligen gottgöra.

TVISTER MELLAN ANDERS NILSSONS ÄNKA OCH ERIC ERSSON

~~TVISTERM EN SKOGSLOTT MELLAN PER JANSSON OCH ERIC ERSSON~~

KLHA, V, AI:43, opag., 22 april 1803

Uti uppskjutna målet emellan Anders Nilssons änka Anna Andersdotter och hennes måg Per Jansson i Grytnäshyttan å den ena, samt Eric Ersson därsammastädes å den andra sidan, angående kärandens påstående om ansvar och ersättning för det svaranden på deras enskilda skogslott i det så kallade Ängesberget borthuggit 14 större och mindre träd.
Inställde sig parterna, men kärandena kunde nu icke heller visa att någon delning av Ängesberget parterna emellan skett. Och svaranden fortfor i sitt påstående att berörde äga vore en gemensam tillhörighet, den han till sin nödtorft ägt rätt att hugga.
Varför och enär ej visas kunde att ofta nämnda så kallade Ängesberg blivit parterna emellan fördelt, samt enligt lagens stadgande i 10 Cap Byggningsbalken grannar äga att till sin nödtorft hugga å oskiftad mark, Häradsrätten fann Eric Ersson ej kunna till något ansvar i detta mål fällas, utan varde han för kärandens i detta mål gjorda påstående befriad.

KLHA, V, AI:43, opag., 22 april 1803

Till detta Ting hade Anders Nilssons änka hustru Anna Andersdotter i Grytnäshyttan låtit instämma Eric Ersson därsammastädes med påstående att han måtte åläggas till henne betala 16 Riksdaler 32 Skilling för den gamla stugubyggning han till nämndeman Jan Andersson i Hyttbäcken försålt, så vida berörda byggning tillhört kärandens fader och dess hemmansdel, som från Erik Erssons hemman blivit utbruten, samt att erhålla rättegångskostnaden.
Och inställde sig parterna, åberopande käranden stämningens innehåll, och svaranden ingav en skriftlig förklaring däruti han helt och hållet bestrider kärandens påstående, eftersom han ensam är ägare av hemmanet, och käranden till följe av laga kraft vunna domar redan kommit i besittning av vad henne tillkommer, enligt 1787 års domfästa förening, som endast angår slog och skog, samt anhåller om ersättning för rättegångskostnaden. Varjämte svaranden även företedde det rättsprotokoll och utslag den 5 och 6 november 1787, däruti parternas förening finnes intagen och med dom gillad.
Häröver
Avsades: Som med 1787 års förening då styrkts att käranden icke äger rätt till annat än slog och skog uti Eric Erssons hemman, och käranden icke gittat förneka det hon enligt Vällovlige Lagmansrättens dom av den 10 juni 1761 kommit i åtnjutande av sin tillständiga rätt efter berörda förening, däruti endast nämnes om slog och skog men icke om hus.
Alltså prövar Häradsrätten skäligt att förklara käranden Anna Andersdotter icke kunna ägt skälig anledning till denna rättegång, i följe varav hennes gjorda påståenden om ersättning för den gamla försålda stugubyggningen, såsom obefogat, avslås och ogillas. Och skall hon med en Riksdaler sin vederparts härigenom förorsakade rättegångskostnader ersätta.

LARS LARSSONS SKULDER

KLHA, V, AI:44, opag., 9 april 1804

Efter stämning, bok och räkning, fordrade Inspektoren på Bjurfors Bruk Hans JOhansson av Lars Larsson på Hyttan 92 Riksdaler 42 Skilling Riksgäldsmynt med ränta och rättegångskostnad, men svaranden ville denna skuld till betalning icke godkänna, utan förmente den vara för gammal, att betelning därför icke ägde rum. Därvid Inspektoren Johansson åter erinrade att fordran väl vore gammal till sin första begynnelse och jämväl av Lars Larssons förfäder börjad, men den hade årligen blivit avslutad och erkänd, samt avbetalningarna gottgjorda och nya förskott givna, så att denna invändning eleler undflykt icke skulle äga rum. Och som Lars Larsson uti sitt påstående fortfor, fann Häradsrätten bäst vara att förvisa hela detta mål till utredning och vidräkning parterna emellan av nämndemännen Anders Samuelsson i Smedsbo och Anders Larsson i Stushyttan, vilka parterna därtill utnämnt och härigenom förordnade varde, som äga att tillse huru skulden först blivit börjad och sedermera fortsatt, varefter, och om vänlig förening ej mellankommer, parterna hava att nästa Ting sig självstämda infinna med utredningsinstrumentet försedda, Häradsrättens vidare utlåtande att avvakta.

KLHA, V, AI:44, opag., 16 okt 1804

Efter stämning, bok och räkning, fordrade Inspektoren Hans Johansson på Bjurfors Bruk utav Illas Anders Andersson och hans måg Lars Larsson, bägge på Grytnäshyttan, 92 Riksdaler 42 Skilling 4 Runstycken, och därutav 80 Rdl 36 Sk 10 Rst i Banco och återstoden 12 Rdr 5 Sk & Rst i Riksgäldsmynt med ränta och rättegångskostnad.
Och inställde sug parterna, förmälande Inspektor Johansson att sedan han till nästlidet Ting låtit Lars Larsson för denna skuld instämmas, vilken icke åtagit sig att därför ansvara, men målet då blivit uppskjutet och till utredning förvist. Så hade samma utredning nu försiggått, som nu företeddes, och därvid skulden befunnits hava sin riktighet, och för att undvika allt vidare uppehåll har Inspektoren nu sett nödigt att även instämma Anders Andersson att med sin måg gemensamt därför ansvara.
Anders Andersson ingav en skriftlig förklaring, däruti han sökte undandraga all betalningsskyldighet för den äldre skulden, emedan vara för gammal, och således nu mera ej betalningsgill, och ..., eftersom den vore av mågen Lars Larsson i dess eget namn gjord.
Lars Larsson kunde icke bestrida riktigheten av den hållna likvidationen samt att han skulden sig åtagit, vilken löpte år igenom år utan att bliva rätteligen avslutad, och därå Lars Larsson ensam gjort uttag och avbetalningar allt eftersom hans omständigheter fordrat eller medgivit. Varefter
Avsades: Som skuldens riktighet ej mindre vid likvidationen utan också nu inför Rätten blivit av Lars Larsson godkänd, och han även medgivit att han därför ensam bär ansvaret, samt berörda skuld icke kan sin ... rätt förlora med varje år räkning blivit avslutad och skulden förnyad. Alltså anser Häradsrätten skäligt förpliktiga Lars Larsson att de fordrade 92 Rdr,42 Sk och 4 Rst i Riksgäldsmynt med 5 procent ränta från första lagsökningsdagen och " Rdr 24 Sk i rättegångakostnad genast betala

KLHA, V, AI:45, opag., 22 april 1806

Efter stämning samt bok och räkning fordrade Bruksinspektoren Hans Johansson på Bjurfors av Lars Larsson på Hyttan 6 Riksdaler 24 Skilling Riksgäldsmynt med ränta ocj rättegångskostnad.
Och som enligt Kronolänsmannen Hans Petter Hasselgren och Per Anderssons i Rembo skriftliga betyg styrktes det Lars Larsson erkänt riktigheten av denna skuld, alltså prövade Häradsrätten skäligt honom ålägga att de fordrade 6 Rdr 24 Sk Rgmt betala med fem procent ränta från lagsökningsdagen den 15 mars till betalning sker, och att denna rättegångskostnad med en Rd ersätta.

INBÖRDES TESTAMENTE MELLAN ERIK ERSSON OCH BRITA ERSDOTTER

==================

KLHA, V, AI:44, opag., 17 okt 1804

Till detta Ting hade soldaten Johan Lake på Grytnäshyttan låtit instämma Anders Anderssons änka Anna Andersdotter och soldaten Brushanes änka Caisa Persdotter därsammastädes, med påstående att av dem utbekomma 2 Riksdaler 20 Skilling Banco såsom återstod på den soldatlega han av dem bort åtnjuta, tillika med ränta och rättegångskostnad.
Vid upprop av målet inställde sig parterna, då skulden väl inte bestriddes, men varvid dock nämndeman Anders Samuelsson i Smedsbo såsom förmyndare för änkan Caisa Persdotters barn omnämnde att såspm legan redan varit förfallen innan Anna Andersdotter avflyttade ifrån hemmanet borde hon den summan även betala. För övrigt upplystes som legan förr betalats i Riksgäldsmynt borde den även nu i detta mynt utgå.
Och fann Häradsrätten därför skäligt ålägga Anna Andersdotter att de fordrade 2 Rdr 20 Sk Riksgäldsmynt med 4 procent ränta ifrån lagsökningsdagen och 1 Rdr i rättegångskostnad till käranden genast betala.

=========================

KLHA, V, AI:45, opag., 8 okt 1805

Ingavs och upplästes ett så lydande testamente:
Vid åtanke av en flerårig sammanlevnad hava underskrivna äkta makar, Jag Erik Ersson och Jag Brita Ersdotter i Grytnäs socken och Hyttans by, av fri vilja och efter behörig överläggning härmedelst velat upprätta ett inbördes testamente. I så måtto att vi genom denna testamentariska författning å ömse sidor försäkra varannan att den överlevande maken skall få äga nyttja, bruka och för sin livstid odelt behålla icke allenast vår fasta egendom på Hyttan som består av hus och jord, skog och mark med alla de tillhörigheter och förmåner som dit höra eller tillvinnas kunna, utan ock all lösegendom, den vi nu äga eller hädanefter under vårt äktenskap lagligen oss förvärva, intet undantagandes, så att ingen av våra närmare eller fjärmare anhöriga må något arv taga eller arv kräva efter den av oss som genom dödde först avgår. Härvid förordna vi tillika att all egendom i löst och fast skall efter den överlevande makens död tillfalla varderas lagliga arvingar. Dock vare vardera av oss obetaget att för gjorda tjänster eller eljest av välvilja enbart med varm hand bortgiva. Skulle den efterlevande maken träda i nytt gifte må av den testamenterade fastighet intet gå i betalning för den skuld genom annat gifte i boet sedan införd blev, våra lagliga arvtagare till skada och förfång. Till stadfästelse av detta vårt inbördes testamente hava vi uti tillkallade vittnens närvaro våra bomärken egenhändigt och våra namn undertecknat, som skedde på Hyttan den 9 mars 1797.
Eric Ersson   Brita Ersdotter
på Hyttan

Till vittnen: Mats Ersson Knutsbo
Jan Andersson Axelsbo
Jan Jansson Stusshyttan

År 1805 den 19 juli är å andra sidan stående testamente i anseende till Eric Erssons timade död och fataliernas bevarande för underlättnad domhavande uppvist, och bör vid nästa laga Ting med Folkare Tingslag till Rätten ingivas, då förordnat varder huru härmed ytterligare skall förfaras.

Och som det anmälts att Eric Ersson avlidit, så
Beslöts: Att detta testamente genom trovärdig avskrift communiceras avlidne Eric Erssons närmaste arvingar, vilka äga att inom natt och år efter härav erhållen bevislig del, klander där emot anföra om de sig därtill befogade finna.

KLHA, V, AI:45, opag., 23 april 1806

Till detta Ting hade Jan Olsson i Kårbo, Per Andersson i Södernäfde, Anders Carlsson i Stor Pirka, Lars Andersson i Kyrkbyn, Carl Hasselberg i Avesta och Samuel Samuelsson i Södernäfde låtit instämma avlidne Erik Erssons i Grytnäshyttan efterlämnade änka Brita Ersdotter med påstående, att det testamente hennes man i livstiden henne till försvar under livstids besittning upprättat, måtte vad fastigheten vidkommer såsom emot lag stridande upphävas, och kärandena såsom rätta arvingar därav komma i åtnjutande, och är, under förbehåll av öppen talan, ersättning för rättegångskostnaden jämväl fordrad.
Vid upprop av målet inställde sig Jan Olsson i Kårbo och Carl Andersson i Stor Pirka, biträdda av Factoren Johan Gustaf Richman, med tillkännagivande att vid närmare efterseende befunnits att de övriga kärandena, som stämningen även underskrivit, icke voro med avlidne Eric Ersson så närskylda att de någon arvsrätt efter honom hade, varför de ock käromålet sig avsagt, tillika med svaranden, biträdd av nämndemannen Anders Samuelsson i Smedsbo, och företedde ifrågavarande testamente, daterat den 9 mars 1797, och därigenom förordnas att vid endera makens död den efterlevande skulle sitta i rolig besittning av all i boet befintlig egendom, så fast som lös, men efter bägges död skulle egendomen tillfalla varderas lagliga arvingar, den efterlevande likväl icke förmenat att med varm hand bortgiva något för gjorda tjänster eller eljest av välvilja.
Likaledes framgavs denna Rätts protokoll och utslag av den 4 oktober nästlidet år, därigenom det av kärandena då gjorda påstående om bouppteckningseds avläggande, samt att genast utbekomma sin tillständiga arvsrätt blivit till detta Ting uppskjutet, därom nyssnämnda protokoll vidare förmäler, förklarande kärandena att endast de erhöllo den lagliga rättelse de begärt i testamentet i avseende på fasta egendomen, ville de ej vidare yrka sina övriga påståenden, varken om bouppteckningseds avläggande eller det mera förra stämningen innehåller.
Å svarandesidan framvistes ett gåvobrev till änkan Brita Persdotter på hennes bröllopsdag utav hennes numera avlidne svärfader Eric Andersson på Grytnäshyttan på 300 daler uti fastigheten, vilket den 15 mars 1797 blivit i denna Rätts dombok, till den kraft och verkan lag kan hava, intaget, tillika med ett av Anders Ersson den 21 i denna månad utgivet bevis att Brita Ersdotter i lösen för sin ärvda fastighet i Stusshyttan av sin broder bekommit 1200 daler kmt, därför hon förmente sig vara till ersättning uti mannens ärvda fastighet berättigad, förmodade i kraft av dessa nu framvista handlingar vid testamentet varda bibehållen, undandragande hon sig icke att för den egendom hon således i grind av testamentet finge behålla ställa vederhäftig borgen.
Å Kärandesidan anmärktes att långt ifrån att Brita Ersdotter uti sin avlidne mans Eric Erssons fasta egendom något fastighetsarv nedlagt, hade under deras äktenskap en icke obetydlig del av Eric Erssons fasta egendom blivit försåld, vilket noggrant rättvisade kärandenas föresats att ej vidare lämna henne i besittning av fasta egendomen, och beträffande svärfaderns gåvobrev, så hade han ej heller ägt rätt att något av sin ärvda fastighet bortgiva.
Och som vidare ej var att anföra fingo parterna avträda och Häradsrätten tog målet i övervägande, samt för dem åter inkallade, avsades följande
UTSLAG: Seadn kärandena eftergivit de om bouppteckningens beedingande ned mera gjorda påståenden så låter ock Häradsrätten därvid bero. Och beträffande det av kärandena Jan Olsson och Carl Andersson nu yrkade testamentsklander, så alldenstund det är medgivet och erkänt att den fastighet därom Eric Ersson i det emellan honom och hans hustru Brita Ersdotter den

(3)

9 mars 1797 upprättade inbördes testamente förordnat, och därå han i händelse hon skulle honom överleva, lämnat besittningsrätt, varit hans arvejord, därom han enligt lagens uttryckliga stadgande uti 17 Cap 1 § Ärvdabalken icke ägt att genom testamente förordna. Fördenskull och som änkan Brita Ersdotter så mycket mindre kan påstå sig hava något sitt fasta arv uti mannens fastighet nedlagt, som långt ifrån att Eric Ersson och Brita ERsdotter under sitt äktenskap någon fastighet inlöst och förvärvat, en del av Eric Erssons ärvda fastighet under äktenskapet blivit färsåld, samt det gåvobrev hon av svärfadern på sin bröllopsdag erhållit på 300 daler i fastigheten utgör en så ringa del att den enligt lag icke utbrytas får. Alltså, och i förmåga av ovan åberopade lagens rum, prövar Häradsrätten skäligt ovanberörda testamente i vad fastigheten röre att ogilla och upphäva, samt förklara arvingarna berättigade att oftaberörda fastighet genast få tillträda, dock skall änkan Brita Ersdotter njuta värdet av den gåva hon av svärfadern erhållet med 300 daler kmt eller 26 Riksdaler och 32 Skilling Riksgäldsmynt, dem kärandena böra till henne utgiva, Och varde rättegångskostnaden i så beskaffad sak parterna emellan kvitad.

Brita Ersdotter överklagade denna domslut hos Stora Kopparbergs Lagmansrätt och saken behandlades där den 7 juli 1806. Dera utslag blev att saken återremitterades till ny prövning av Folkare Häradsrätt, varför saken togs upp där vid följande höstting.
Protokollet över denna förrättning återges nedan.

KLHA, V, AI:45, opag., 16 okt 1806

Avlidne Eric Erssons i Grytnäshyttan efterlämnade änka Brita Ersdotter hade till detta Ting låtit ingiva en skrift av innehåll att som hon, enligt Vällovlige Lagmansrättens dom av den 7 juli innevarande år, blivit ålagd att vid talans förlust inkomma till Häradsrätten samt söka vidare omprövande uti en sak hon äger med Jan Olsson i Kårbo och hans medarvingar, rörande hennes avlidne mans kvarlåtenskap så i lös som fast egendom, som de sökte henne såsom en värnlös änka, alldeles fråntaga och göra sig berättigade uti, ehuru Jan Olsson i Kårbo själv försedd med fullmakt av sina medarvingar i tillkallade vittnens närvaro ingått förening den 9 december 1805, som av vittnen kan edeligen bestyrkas, och lovat henne att i sin livstid få sitta orubbad utan klander, dock underkastade hon Rättens beprövande vad rättigheter de i denna sak kunde äga.
Och inställde sig bemälde änka, biträdd av nämndemannen Anders Samuelsson i Smedsbo, tillika med Jan Olsson, biträdd av Factoren Johan Gustaf Richman, framvisande kärandeombudet Stora Kopparbergs Läns Vällovlige Lagmansrätts den 7 nästlidne juli i detta mål givna dom, däruti förordnas att alldenstund Brita Ersdotter vid Vällovlige Lagmansrätten företett icke allenast en den 9 december nästlidet år i vittnens närvaro med ena svaranden, Johan Olsson, efter uppgift å hans och hans medarvingars vägnar träffad överenskommelse om orubbad livstids besittning av Eric Erssons hela efterlämnade egendom, jämte ett av Per Sahlberg den 17 sistförflutna juni uthändigat betyg därom att Johan Olsson ägt sina medarvingars fullmakt till sagda avhandlings ingående, utan ock ett av Brita Ersdotter och hennes man i dennes livstid den 2 september 1793 till Brita Ersdotters svåger och syster Olof Olsson och Margareta Ersdotter emot en köpeskilling av 100 Riksdaler Banco utfärdat salubrev

på Brita Ersdotters ärvda fasta egendom, varmed denna sistnämnda velat styrka att sustberörda summa blivit i mannens bo införd, på sätt även hans den 8 november 1796 skriftligen henne meddelte och jämväl uppviste erkännande till en del förmentes styrka, och med vilka handlingar Brita ERsdotter velat visa riktighet till ersättning utur mannens fastighet för vad hon således till boets bästa med sin arvejord skall bidragit.

Fördenskull och om än Brita Ersdotters senare påstående skall anses vara av den art att hon till utförande därom bort genom särskild stämning bereda sig väg, fastän prövningen därav i visst avseende på utgången av den emot henna anställda talan minsta klander väckas. Dock som, vad angår den av Brita Ersdotter åberopade överenskommelsen av den 9 december sistlidet år, åtminstone densamma bör betraktas som ett med det instämda huvudmålet nära gemenskaps ägande och med Brita Ersdotters svarande rätighet i allo förenligt skäl. Alltså och enär dessa först vid Lagmansrätten tillkomna omständigheter icke kunnat av Häradsrätten prövas, eller äro av de vid Häradsrätten kärande så bemötta att huvudsakligt yttrande däröver vid Lagmansrätten ej kunde bekvämligen äga rum, funno Lagmansrätten sig föranlåten hela detta tvistemål till Häradsrätten återförvisa, för att parterna må äga att, om ej förening emellan kommer, å nästa i orten infallande Häradsting, där de då, vid talans förlust, böra själva eller igenom laga fullmäktige sig inställa, från ömse sidor påståenden var för sig söka gällande göra, därvid ock Brita Ersdotter bör förete bouppteckningsinstrumentet efter hennes avlidne man, och varefter Häradsrätten hade att utan hinder av dess förra utslag ånyo i saken sig utlåta, varjäte även företeddes den av Brita Ersdotter åberopade överenskommelsen av den 9 december 1805 i avskrift, och därigenom Johan Olsson å egna och sina medarvingars vägnar skall beviljat änka Brita Ersdotter en orubbad livstids besittning av hennes avlidne mans Eric Erssons hela kvarlåtenskap, med anhållan att de vittnen, Per Sahlberg i Hyttan och Jacob Lundberg i Östanbyn, vilka överenskommelsen undertecknat, måtte varda edeligen avhörda, vilket å Johan Olssons vägnar helt och hållet bestriddes såsom utan allt ändamål innan huvudskriften framvisats, som vore oundgängligen nöddigt när fråga vore om erkännande av namn och underskrifter, och därav utan all gensägelse skulle finnas att Johan Olsson densamma icke undertecknat, och vore jämväl detta tydeligt nog av avskriften som icke hade Johan Olssons bomärke, därav vore uppenbart att han, som ej kan skriva, den omförmälde överenskommelsen icke samtyckt, medgivandes dock Johan Olsson att frågan verkligen varit å bane, men att den ej kommit till stadga, förmenligast av den orsak att arvingarna äskat borgen för egendomen under Brita Ersdotters förvaltning, därtill hon ej velat samtycka, och skulle så mycket mera vara styrkt att medarvingarna ej visste av någon förening som Sara Olsdotter den 23 juni 1806 givit fullmakt till målets fullföljande vid Vällovlige Lagmansrätten. Varande ej heller troligt att Brita Ersdotter kunnat förgäta att när målet vid Häradsrätten förevar, att så betydelig handling framvisa om hon den innehaft, och därigenom hela rättegången genast skola förfalla, men hon hade så mycket mindre gittat den föregivna överenskommelsen då åberopa, som till och med inför Domstolen förlikningsvillkor varit Brita Ersdotter erbjudna, dem hon dock vägrat att emottaga.

Brita ERsdotter förklarade att både huvudskriften till överenskommelsen och alla övriga handlingar ocj skäl, som hon i detta mål ville åberopa för det närvarande icke funnes uti hennes hand, utan hade hon lämnat dem kvar hos sin förre fullmäktige herr Borgmästare Svedell i Hedemora, och när hon sistlidne fredag honom besökt för att dem återbekomma, hade det ej kunnat ske, eftersom Borgmästaren då varit bortrest, men om henne läm-

nades rådrum till nästa Ting, förmente hon sig komma i tillstånd att sin rätt fullkomligen bevisa, och därom hon således anhöll.
Men å Johan Olssons vägnar förmentes att när det varit Brita Ersdotter förelagt att vid talans förlust sin rätt nu bevaka och utföra, därtill obestridligen hörde att hon borde vara försedd med de skäl och bevis hon ville sig åberopa, samt det av henne föregivna hinder icje innefattade liknelse till laga förfall, när hon underlåtit att förr än tre dagar för Tingets början sina handlingar återsöka och hon jämväl låtit bero vid ett enda fruktlöst försök, samt nu komma alldeles oförberedd inför Rätten, så skall hon ock hava all vidare rätt och talan i detta mål försuttit, vilket ock Johan Olsson fann sig befogad att påstå.
Där emot annan ursäkt å Brita Ersdotters vägnar ej kunde förebäras än att hon icke förstått sina papper hos förre fullmäktigen tidigare efterfråga, övertygad att hon s skulle dem erhålla så snart hon sig därom anmälde, och då hon målet till Domstolens åtgärd nu anmält, förmodade hon ock hava sitt åliggande fullgjort, samt att hen-
en så xxx
nes enfaldighet ej borde ha en så svår verkan medföra som de vederparten emot henne yrkat.
Avsades: Alldenstund Vällovlige Lagmansrättens i detta mål den 7 sistförflutne juli givna dom uttryckligen föreskriver det borde parterna vid förlust av all talan sig vid detta Ting inställa och sina ömsesides påståenden var emot annan utföra, men Brita Ersdotter icke är med handlingar och skäl försedd. Fördenskull och som det av henne föreburna och icke på något sätt bestyrkta föregivande att hon ej kunnat sina handlingar av sin förre fullmäktige återbekomma, icke innefattar laga förfall, utan fastmera ådagalägger ... och sorglöshet hos Brita Ersdotter att sig dem förskaffa, samt villkorens hörande över en avskrift ej lämpligen kan äga rum när veerparten äsäskat huvudskriftens uppvisande, samt dess varelse och verklighet

helt och hållet bestritt, och till ett måls lagliga bevakande icke är nog att sig hos Domaren anmäla, ut utan därtill jämväl obestridligen erfordras att vara med skäl och bevis försedd, samt beredd att sin talan lagligen utföra.
Alltså prövar Häradsrätten Brita Ersdotter icke hava sin talan lagligen fullföljt, samt att hon all vidare rätt därtill förlorat, såsom en följd varav detta mål kommer att förfalla, samt att vid Häradsrätten sålunda laga kraft vara vundess utslag av den 23 april innevarande år 1806 att förbliva.

(1) KLHA, V, AI:45, opag., 8 okt 1805

Jan Olsson i Kårbo, Per Andfersson ersson i Södernäfde, Anders Carlsson i Stor Pirka, Lars Andersson i Kyrkbyn, Carl Hasselberg i Avesta och Samuel Samuelsson i Södernäfde, alla i Grytnäs socken, hade till detta Ting låtit instämma avlidne Eric Erssons i Grytnäshyttan efterlämnade änka Brita ERsdotter, med påstående att hon måtte åläggas uppte bouppteckningen efter bemälde hennes, utan barn och bröstarvingar, avlidne man, och densamma edligen fästa att allt riktigt blivit uppgivet, och därefter tilldela kärandena, såsom Eric Erssons närmaste arvingar, deras tillständiga arv. Varjämte under förbehåll av öppen talan, fordrade ersättning för rättegångskostnaden.
Och inställde sig parterna, kärandena biträdda av Factoren Johan Gustaf Richman, företeende svaranden en genom henne föranstaltande den 1 juli innevarande år upprättad bouppteckning, den hon förmälte sig vara vederbörligen redo att edligen fästa, tillika med ett den 9 mars 1797 emellan henne och hennes avlidne man upprättat och nu bevakat inbördes testamente, i grund varav hon förmente någon rätt till arv icke kunna kärandena förr än efter hennes död kärandena tillkomma.
Å kärandesidan företeddes jämväl
sorg den 3 näst-
en genom deras föranstaltande den
lidne juli upprättad bouppteckning
3 nästlidne juli upprättad bouppsom märkeligen skulle skilja sig
teckning, som märkeligen skulle
från den förra, både i uppgiften o
skilja ~~skilja~~ sig från den förra, både
om egendomen och skulden.
~~både~~ i uppgiften om egendomen och

Men som vid ett slikt förrättande, och enär tvenne bouppteckningar blivit företedda av skiljaktigt innehåll, nödigt vara vill att änkan får desamma närmare genomse och därefter rätta uppgiften bestämma, innan hon kan bouppteckningseden avlägga, samt att lagligen bevaka att testamentet jämväl är vordet framvist, som åtminstone för det närvarande och innan det blivit hävt, betager arvingarna rätt till arv. Alltså prövade Häradsrätten skäligt att låta anstå med bouppteckningsedens avläggande intill nästa Ting, därtill målet varde uppskjutet, och då arvingarna jämväl äga att klandra emot testamentet efter laga sämning utförautföra, om de sig därtill befogade finna.

BRITA ERSDOTTER KRÄVS PÅ NY SKULD AV INSPEKTOREN

KLHA, V, AI:45, opag., 14 okt 1806

Efter stämning, bok och räkning fordrade Inspektoren på Bjurfors Hans Johansson av Eric Erssons änka på Hyttan sexton Riksdaler och aderton Skillingar Riksgäldsmynt med ränta och rättegångskostnad. Och som skulden av nämndeman Anders Samuelsson i Smedsbo erkändes, alltså ålades Eric Erssons änka att de fordrade sexton Riksdaler aderton Skilling Riksgäldsmynt med fem procent ränta ifrån lagsökningsdagen den 6 september innevarande år och en Riksdaler i rättegångskostnad till käranden genast betala.

============

KLHA, V, AI:44, opag., 12 april 1804

Efter stämning och räkning fordrade Anders Almgren av Eric Ersson på Hyttan 2 Riksdaler 34 Skilling Riksgäldsmynt med ränta och rättegångskostnad. Och som skulden genom nämndemannen Anders Samuelsson i Smedsbo erkändes, alltså förpliktigades Eric Ersson att de fordrade 2 Riksdaler 34 Skilling Riksgäldsmynt med fem procent ränta från lagsökningsdagen och en Riksdaler i rättegångskostnad till käranden genast betala..

ERIC ERSSONS SKULDER

KLHA, V, AI:43, opag., 21 april 1803

Efter stämning och förskrivning av den 2 april 1798 fordrade Lars Larsson i Likebo, Möklinta socken, av Eric Ersson på Gryt-

Efter stämning och förskrivning av den 2 april 1798 fordrade Lars Larsson i Likebo, Möklinta Socken, av Eric Ersson på Grytnäshyttan 4 Riksdaler, jämte särskilt 2 Riksdaler 16 Skilling med ränta och rättegångskostnad, vilken skuld svaranden påstod sig hava gottgjort med skogshuggning, och att de 2 Riksdaler 16 Skilling, därom nämndeman Anders Samuelsson i Rembo skulle kunna vittna, varit en återstod av skulddelen, som likväl nu skulle vara betald, och sanningen av detta ville Eric Ersson styrka med Anders Carlssons i Axelsbo utgivet bevis.
Nu som Per Andersson i Utsund, vilken enligt fullmakt förde kärandens talan i detta mål, icke kunde rätta förhållandet härav utreda, men av de företedda handlingar syntes att åtminstone ingen avbetalning skett på denna skuld, fann Häradsrätten skäligt förvisa detta mål till utredning av gode män, som innan nästa Ting bör vara verkställd. Och om parterna ej kunna i godo sämjas hava de att å berörda nästa Ting, med utredningsinstrumentet försedda, sig självstämda infinna, Häradsrättens vidare utlåtande att avvakta.

KLHA; V, AI:43, opag., 4 okt 1803

Enligt stämning yrkade Anders Persson i Södernäfde att av Eric Ersson i Hyttan efter förskrivning utfå tre Riksdaler Riksgäldsmynt jämte utfäst ränta och rättegångskostnad. Och emedan svaranden genom nämndemannen Anders Larsson i Stusshyttan förbindelsen riktigt erkänt, ty åligger det Eric Ersson att dessa medgivna 3 Riksdaler Riksgäldsmynt med utfäst sex procent ränta från reversens dato den 15 maj 1797 och en Riksdaler i rättegångskostnad till käranden skyndsammeligen betala.

KLHA, V, AI:45, opag., 1 april 1805

Efter stämning ocg förskrivning av den 3 maj 1804 fordrade Gästgivaren i Lund Mats Andersson utav Eric Ersson på Hyttan i Grytnäs socken 18 Riksdaler Riksgäldsmynt med ränta

Efter stämning och förskrivning av den 3 maj 1804 fordrade Gästgivaren i Lund Mats Andersson utav Eric Ersson på Hyttan, Grytnäs socken, 18 Riksdaler Riksgäldsmynt med ränta och rättegångskostnad. Och som skulden genom fjärdingsmannen Abraham Svensson i Gammelgården erkändes, alltså förpliktigades Eric Ersson att merberörda 18 Riksdaler med föreskriven och obetald ränta, samt en Riksdaler i Rättegångskostnad, till käranden genast betala.

~~Tells~~ TILL MATS DANIELSSON
TILL MATS DANIELSSON I PLÖJNINGEN

KLHA, V, AI:43, opag., 5 okt 1803

Eric Ersson på Grytnäshyttan hade till detta Ting låtit instämma Mats Danielsson i Plöjningen, Folkärna socken, med påstående att han måtte uppvisa riktig och formelig räkning över de uttag, som käranden i flera för detta terminer gjort på den av honom till svaranden under den 2 januari 1797 utgivna förskrivning, samt att Mats Danielsson måtte åläggas en sådan sin räkning med ed bestyrka, varjämte förbehöll öppen talan och ersättning för eättegångskostnaden Inställde sig parterna, och uppviste Mats Danielsson ifrågavarande förskrivning, stor 55 Riksdaler 26 Skilling, som den 30 oktober 1797 är vorden uti Eric Erssons fasta egendom intecknad, och vilken fordran den 15 april 1802 är vorden domfast, och Eric Ersson ålagd att densamma betala med ränta och rättegångskostnad, vilket utslag vunnit laga kraft, och jämväl blivit till utmätning vederbörligen påskriven. Av vilket allt Mats Danielsson förmente skulle vara uppenbart huru obefogat Eric Ersson honom denna rättegång påfört, samt påstod därför plikt jämte ersättning för rättegångskostnaden.
Eric Persson sade att både den erhållna inteckningen och Häradsrättens sistberörda utslag tillkommit genom Mats Danielssons omsvep och konster, men kunde icke uppgiva varuti de skulle bestå, utan yrkade endast att han ej fått fulla penningarna, och att Mats Danielsson måtte räkning uppgiva och edeligen fästa. Häröver
Avsades: Som Eric Ersson icke inom den tid 4 Cap Utsökningsbalken föreskriver klandrat den av honom utgivna förskrivning, utan tvärt om såväl vid inteckningens tagande som ock inför Rätta den 15 april 1802 skuldsedeln erkänt, därpå fordran blivit domfäst, vilket utslag vunnit laga kraft. Alltså finner Häradsrätten honom till denna rättegång hava varit i högsta måttan obefogad, och prövar därför skäligt hans gjorda påstående att ogilla och avslå.
Och skall han i förmåga av 28 Cap 1 § Rättegångsbalken böta 5 daler silvermynt eller 1 Riksdaler 32 Skilling för det han dragit den sak inför Rätta som avgjord är. Samt dessutom sin vederparts rättegångskostnad med 1 Riksdaler ersätta.

TILL MATS ANDERSSON I LUND

TILL ANDERS ALMGREN

TILL LARS LARSSON I MÖKLINTA

TILL ANDERS PERSSON I ~~SÖRNÄ~~
SÖRBRNÄFDE

1767, 13 februari.   VIII:108

Begrovs för detta socknemannens Thomas Anderssons käre maka, ärlige och gudfruktige Anna Persdotter ifrån Hyttan, vilken är född av ärlige och christelige föräldrar år 1690 den 12 november. Fadern för detta Per Andersson, modern Lisa Bengtsdotter. Straxt efter den naturliga födelsen blev hon medlem vorden i Christi dyrköpta församling under det heliga dopet.
Uti sina ungdoms år har hon som ett rätt barn gått sina föräldrar till handa, till dess hon 1742 ingick ett lovligt äktenskap med sin långt för detta avlidne förre man Olof Persson, under vilket 3 års äktenskap de ej blevo välsignade med några arvingar, då Herren som har liv och död i sina händer behagade i sin vishet ej låta två såta vänner länge leva tillsammans, utan henne till en kännbar sorg sakna sin käre make.
Dock som hon alltid var nöjd med Guds skickelse så överlämnade hon för övrigt sin sak i Guds händer, hon visste därom, att Gud en trogen bedjare ej förgäter, varför han ock fann för henne ej nyttigt vara leva sin övriga tid i änkestånd, ty belevade han henne år 1747 till ett annat giftermål med sin, även för detta avlidne man Thomas Andersson, under vilket äktenskap de blivit välsignade med 7 barn, 5 flickor och 2 gossar av vilka 1 gosse och 2 flickor leva, vilka väl sin käre moders avsaknad begråta, men dock därjämte innerligen tacka för, som hennes år uti elän-dighetens hydda förlöp, helst som hon varken sig eller de sina på sin ålderdom kunde på något sätt vara till gagn.
Vad hennes allmänna leverne beträffar, så är allom kunnigt det hon varit en fridsam människa under de män hon varit förder, väl förestått sitt hus, dock vid årens tilltagande måtte överlämna sysslan åt sina barn, och hon emellertid sin sak anförtrodde uti Guds händer under stadigt bedjande om sin förlossningstid. Hon har under sin varande levnad alltid haft orsak att tacka Gud för en god hälsa, det hon ej heller underlåtit göra, dock somdet barn Herren älskar så agar han, ty behagade han förleden Bartolomei tid giva henne en faderlig aga och medelst sjukdom hemsöka, vilken så väl under ålderdoms anstötande, som av sin förlossning väntande, då hon likväl sista Bönsöndagen fann sin bräckliga hydda nog lutande, dock om sin dyra själ angelägen bespisa sig med **den Helige Nattvarden, efter vilken tid sedan hon anförtrodde Gud sin sak, uti** bönerständigt anropade om förlossning, vilken bön Herren hörde och henne ut ur denna bedrövliga världen frälste, sedan hon den 7 januari vann sin önskan och fick överlämna sin själ uti Guds händer, då hon med ... tog av sina barn och vänner farväl, sedan dess ålder varit här i världen 77 år, 2 månader när.
O människa låt alltid vara dig en regel att evad du gör så tänk på andra så gör du aldrig illa, då kan du vara försäkrad att de löften som Herren gav Patriarken Abraham då dess dödsstund nalkades, att han skulle få fara till sina fäder med frid, och i en god ålder begraven bliva, även hända dig.

1756, 5 september   VIII:107

Thomas Andersson på Hyttan, födder därstädes 1697. Fader Anders Olofsson moder Sara Olofsdotter.
Lärt i sin ungdom läsa i bok och utan Doctor Luthers catekes Och Doctor Laureli spörsmål. Kom så snart han förmådde göra något tjänst hos framlidne Olof Persson på Hyttan, där han så ständigt troget tjänat, att han fick med sin hustru, som ock där tjänte, i testamente det hemman han nu efter sig lämnat och han allt förut bebott.
Gift 1722 vårtiden med Olof Perssons änka, hustru Anna Persdotter, och haft tillsammans 6 barn, 2 söner 4 döttrar, av vilka 1 son och 2 döttrar efterleva.
Levat stilla och väl, haft god hälsa, men nu senare åren blivit nog avmattad och särdeles betagen 14 dagar före Påsk av Tvinsot, som honom så plågade, att den ock blev hans död sedan honom förövats all matlust.
Död 27 augusti

KLHA, V, AI:57, 1821
Rapril 1821
8 okt 1821

år 235

Corpralen Per Sahlberg på Hyttan hade till Detta Ting inlemnat Lars Larssons änka Caisa Andersdotter därstädes samt Lars Persson i Bollsjö, enligt följande ansökning:
Till nästa infallande lagtima höstting med Folkare härad, anhålles om laga kallelse och stämning på aflidne Lars Larssons änka Caisa Andersdotter i Grytnäshyttan, samt dess å fädernet närmast stående hemmansägaren Lars Persson i Bollsjö, att sedan Kongl. Maj:t under den 18 sistlidne januari, mig tillåtit ingå äktenskap med dess förres dotter Catarina Larsdotter eller min aflidne hustrus systerdotter, och sedan det blivit mig förnekat, äfvenså ådömt att enligt det förberörda Konungens Höga Resolution, berörde personer måtte tillkännagiva vad laga hinder de kunna förete i anseende till äktenskaps fullbordan.
Hyttan den 29 juli 1821
P. Sahlberg
Vid upprop inställde sig parterne personligen. Och sedan Sahlberg företett Kongl. Maj:ts den 18 sistlidne januari utfärdade Nådiga Resolution, varigenom Sahlberg i nåder blivit tillåtet, att utan hinder av svågerskapet ingå äktenskap med sin aflidne hustrus systerdotter Caisa Larsdotter. På förklarade svarandena, att de emot giftermålet icke hade något att påminna utan därtill samtyckte,'
Varför och Häradsrätten förklarade, det Sahlberg ägde, att om lysning hos vederbörande prästerskap sig anmäla.

I, AI:58 1822
26 mars 1822

BRITA ERSDOTTER I TVIST ÄVEN MED SVÄRMODERN
OM ARVSÅD OCH UNDERHÅLL

AI:43
12 april 1802
10 april 1801 AI:42

Änkan Anna Andersdotter på Grytnäshyttan hade
till detta Ting låtit instämma Erik Nilsson därsammastädes,
med påstående, att han måtte till henne avstå den
del i skog och slog, som den 4 juni förlidet år blivit
henne tillskiftad i grund av 1787 års förening och
dom, vilket han genom begärt förbud hos Konungens
Befallningshavande hindra sökt, samt ersätta rätte-
gångskostnaden.
Och inställde sig parterna, svaranden biträdd av
Landsfiskalen Johan Forslund, Ingivande hörande
ovanbemälde föreningsdom av den 6 november 1787
av innehåll, att parterna med varandra sålunda
överenskommit, att Erik Larsson avlåtit till Anders
Nilsson 1/6-del av all deras gemensamma skog och
slog, så att de därefter fått hälften vardera,
varemot Anders Nilsson åtagit sig i stället tre
lagar hol och en daler årspenningar. ---

Mantalslängd för HYTTAN i Grytnäs socken
Där ej annat anges består familjen av man och hustru

1640

Thomas Ersson	3
Erik Germundsson	3
hustru Margareta	1
Jon Ersson	2
Mårten Andersson	2
Anders Jöransson	1

1647

Thomas Eriksson	3
Erik Germundsson	2
Jon Eriksson	2
Mårten Andersson	1
Anders Jöransson	1

1648

Thomas Eriksson	3
Erik Germundsson	3
Jon Eriksson	2
Mårten Andersson	1
Anders Jöransson	1

1649

Thomas Eriksson	3
Erik Thomasson	2
Jon Eriksson	1
Anders Jöransson	2
Mårten Andersson	1

1650

Thomas Eriksson	2
Erik Germundsson	2
Jon Eriksson	4
.....Larsson	3

1651

Erik Germundsson	2
Tkomas Ersson	3
Jon Ersson	3

1652

Erik Germundsson	2
Thomas Eriksson	2
Jon Eriksson	1
Mårten Andersson	1

1653

Erik Germundsson	1d
Thomas Eriksson	2s 1d
hustru Margareta	1d
Jon Eriksson	
Mårten Andersson	
Anders Jöransson	Oh 1d

1654

Erik Germundsson	1d
Thomas Eriksson	Om oh 2s 1d
Per Thomasson	Om
hustru Margareta	Om Oh 1d
Jon Eriksson	
Mårten Andersson	
Anders Jöransson	Om Oh 1d
Hans Carlsson	Oh
Jöns Larsson	om oh

1655

Erik Germundsson	1d
Thomas Eriksson	Om oh 2s 1d
hustru Margareta	Om Oh 1d
Per Thomasson	Om
Joen Eriksson	
Mårten Andersson	
Anders Jöransson	Om Oh 1d
Hans Axelsson	Oh

1656

Erik Germundsson	1s 1d
Thomas Eriksson	Oh 2s 1d
Per Thomasson	Om
hustru Margareta	Om 1d
Jon Eriksson	1d
Mårten Andersson	1d
Anders Jöransson	Om Oh 1d
Hans Axelsson smed	Oh

1657

Erik Germundsson	1s 1d
Thomas Eriksson	Oh 2s 1d
Per Thomasson	Om
hustru Margareta	Om 1d
Jon Eriksson	1d
Mårten Andersson	1d
Anders Jöransson	1d
Hans Axelsson	oh

1658
Erik Germundsson 1s 1d
Erik Thomasson 1s
Per Thomasson Om
hustru Margareta Om Oh 1d
Joen Eriksson 1d
Mårten Andersson
Per ....

1659
Erik Germundsson 1s 2d
Erik Thomasson 1s
Per Thomasson Om
hustru Margareta Om Oh
Joen Eriksson 1d
Mårten Andersson 1d

1660
Joen Eriksson 1d
Erik Germundsson 1s 2d
Erik Thomasson 1s 1d
hustru Margareta Om Oh 1d
Mårten Andersson 1d

Jon Eriksson 1d
Erik Germundsson 1s 2d
Erik Thomasson 1s
hustru Margareta 1d
Mårten Andersson 1d

1662
Joen Eriksson 1d
Erik Germundsson 1s 2d
Erik Thomasson Om
hustru Margareta Om Oh 1d
Mårten Andersson 1s 1d
Per Tholsson

1664
Joen Eriksson
Erik Germundsson 1s 1d 1sh
Per Thomasson Om
hustru Margareta Om Oh 1d
Mårten Andersson Oh 1d 1måg
Per Tholsson smed
Thomas Eriksson Om Oh 2s 2sh
Erik Thomasson

1665
Joen Eriksson
Erik Germundsson 1s 1d 1sh
Per Thomasson Om
hustru Margaretas dotter Om Oh 1d
Mårten Andersson Oh 1d 1måg
Thomas Eriksson Om Oh 2s 2sh

1666
Joen Eriksson Om
Erik Germundsson 1s 1sh
Per Thomassons hustru Om
hustru Margareta Ersdotter Om 1d
Mårten Andersson Oh
Thomas Ersson 2s 2sh

1667
Joen Eriksson
Erik Germundsson 1s 1sh 1d
Per Thomasson Om
Margaretas dotter Om Oh 1d
Mårten Andersson Oh 1d 1måg
Per Tholsson smed
Thomas Ersson Oh Om 2s 2sh

1668
Joen Eriksson om 1d
Erik Germundsson 1s 1sh 1d
Per Thomassons hustru Om 1s
hustru Margaretas dotter Om Oh 1d
Mårten Andersson Oh 1d 1måg

1673
Per Tholsson
Erik Germundsson 1s 1d 1sh
Per Thomasson Om 1s
Jöns Eriksson Oh
Mårten Andersson Oh 1d 1måg

1674
Per Tholsson
Erik Germundsson Oh 1s 1d 1måg 1sh
Per Thomasson
Jöns Eriksson
Mårten Andersson Oh 1d 1måg
Mats.. Eriksson
Olof Thomasson
Erik Thomasson Oh

1675
Per Tholsson Hammarsmed
Erik Germundsson Oh 1s 1d 1måg 1sh
Per Thomasson blind Om 1s
Mårten Andersson Oh 1d 1måg
Mats Eriksson
Olof Thomasson
Erik Thomassons änka Om
Anders Erikssons änka Om Oh

1676
Per Tholsson hammarsmed
Erik Germundsson 1s 1d 1måg 1sh
Per Thomasson
Jöns Eriksson Om Oh
Mårten Andersson Oh
Mats Eriksson Om
Olof Thomasson
Erik Thomassons änka Om

Mantalslängd för HYTTAN i Grytnäs socken

1678
Erik Germundsson 1s 1d 1måg 1sh
Per Thomasson 0m 1s
Frans Hansson 0h 0m
Erik Matsson
Olof Thomasson 0m
Erik Thomassons änka 0m
Hans Larsson

1680
Anders Eriksson
Anders Andersson
Per Thomasson 0m 1s 1sh
Erik Matsson
Olof Thomasson
Erik Thomassons änka 0m 0h
Per Hansson
Hans Larsson

1681
Anders Eriksson Anders Andersson
Olof Persson Erik Matsson
Olof Thomasson Per Hansson
Hans Larsson

1685
Anders Eriksson 1s
Anders Andersson
Olof Persson
Erik Matsson
Olof Thomassons änka 0m
Per Hansson och systrar
Hans Larsson

1687
Anders Eriksson 0h 1s
Anders Andersson
Olof Persson
Erik Matsson
Olof Thomassons änka 0m
Per Hansson
Hans Larsson

1688
Anders Eriksson 0h 1s 1sh
m. fl.

1689
Anders Eriksson 1m 1h 1s 1sh
m. fl.

1690
Anders Eriksson 2s 1sh
m. fl.

1691
Anders Eriksson 0m 2s 1sh
Anders Andersson 1s
Olof Persson
Erik Matsson 0h
Olof Thomassons änka 0m 0h 1s
Per Hansson
Hans Larsson
Lars Stolts 0m

1693
Per Anderson och broder Johan 2m 1h
Anders Andersson
Olof Persson
Erik Matsson
Anders Olofsson
Per Hansson
Hans Larsson